

MATICA

Monografija o Zbirci
maritimnog slikarstva iz župne crkve
u Prčanju (Boka kotorska)



MATICA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXV
Broj / No. 11/2015

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Marin Knezović

Rukovoditeljica Odjela nakladništva /
Head of Publishing Department
Vesna Kukavica

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print
Znanje, Zagreb



HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr



Naslovnica:

Bazi Ivanković: Brodovi poduzeća Florio Visin
(iz monografije *Na granici mora i neba*)

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr



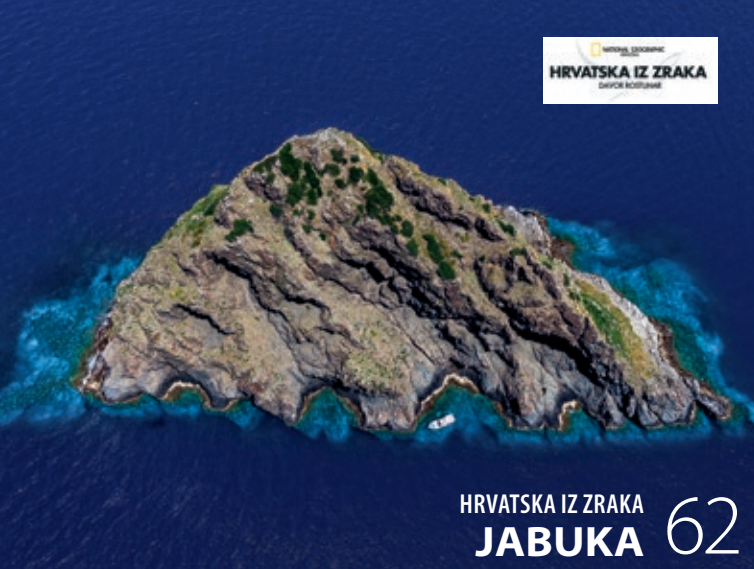
Web stranice
HMI čitaju se diljem
svijeta, dostupne su na tri
jezika (hrvatski, engleski,
španjolski) i bilježe stalan
porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

**Oglašavajte na web portalu
Hrvatske matice iseljenika!**

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:
■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr



- 4** Izložba o kravati u Europskome parlamentu
- 5** HAZU obilježio obljetnicu biskupa Strossmayera
- 6** HMI: Susret Najsela u Zagrebu
- 8** Zagreb: Konferencija MEETING G2.1
- 12** Deseta obljetnica Udruge bosanskih Hrvata Prsten
- 14** Rođendan bana Jelačića u Novom Sadu
- 16** Zbornik radova "Hrvatska izvan domovine"
- 18** Beč: Simpozij "Hrvati na Bečkom sveučilištu"
- 19** Pomoć Hrvatima u BiH
- 20** Predstavljanje knjige o novozelandskim Hrvatima

- 22** Kanada: Obljetnica Društva Ogulin iz St. Thomasa
- 24** Arhitekt Smiljan Radić laureat 15. dana Orisa
- 27** Obljetnica hrvatskog folklora u misiji Mainz
- 28** Uspješno djelovanje Franjevačke galerije Široki Brijeg
- 30** Beč: Predavanje dr. Davora Pavune
- 31** Sabor hrvatske kulture u Sloveniji
- 33** Monografija o Zbirci maritimnog slikarstva u Prčanju (Boka)
- 36** Obljetnica Hrvatskog centra Zapadne Australije
- 37** Australija: Nogometni turnir u Brisbaneu
- 38** Sjećanje na dobrotvora Johna Čevizovića
- 40** Švicarska: 25. obljetnica Hrvatske dopunske škole u Buchsu
- 42** HMI: Izložba Ankice Šimatović Bjelica
- 46** Mirko Ilić u stalnoj zbirci njujorške MoMA-e
- 47** Matičin vremeplov
- 48** Zagreb: Premijera gastarbajterske kronike
- 50** Aktualnosti hrvatske zajednice u Hamburgu
- 52** Melbourne: Jubilarni deseti Croktobefest

KOLUMNNE

- | | | | | | |
|--|--|---|--|---|--|
| 11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica) | 43
(S)kretanja
(Šimun Šito Ćorić) | 44
Naši gradovi
(Zvonko Ranogajec) | 56
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac) | 58
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić) | 59
Djelovanje hrvatskih sestara u inozemstvu
(Jozo Župić) |
|--|--|---|--|---|--|

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Kravata kao hrvatski doprinos globalnoj kulturi

"Htjeli bismo postići da Europski parlament u doglednoj budućnosti da potporu ideji da se i formalno jedanput godišnje sjetimo kravate i njezine univerzalne vrijednosti", istaknuo je hrvatski eurozastupnik Tonino Picula



Hrvatski europarlamentarac Tonino Picula



Vojnici Kravat pukovnije

Tekst/foto: Hina

Pedesetak djela na temu kravate izloženo je 27. listopada u zgradi Europskoga parlamenta u Strasbourgu u sklopu nastojanja hrvatskih zastupnika da se proglasi Europski dan kravate. Izložbu "Izazov kravate – kravata kao hrvatski doprinos globalnoj kulturi" organizirao je zastupnik Tonino Picula zajed-

no s ustanovom Academia Cravatica, kao potporu projektu "Europski dan kravate".

Svi hrvatski europarlamentarci pokrenuli su inicijativu za uspostavu "Europskog dana kravate". Prijedlog, koji su podržali i zastupnici iz Belgije, Švedske, Njemačke, Rumunjske, Slovenije i Irske, upućen je nadležnome odboru Europskoga parlamenta - Odboru za kulturu i obrazovanje. U Hrvatskoj je za "Dan kravate" proglašen 18. listopada, slijedom odluke Hrvatskoga sabora iz 2008. Izložba je otvorena u nazočnosti Kravat pukovnije, počasne postrojbe koja je odjevena u odore hrvatske lake konjice iz 17. stoljeća, čiji su pripadnici oko vrata nosili maramu, preteču kravate.

"Ovom izložbom htio sam uspostaviti vezu između nedvojbeno hrvatskog podrijetla kravate, ali i njezina univerzalnog značenja. To znači da je trebalo prije svega ovdje u Europskome parlamentu na neki način ispričati priču o kravati, o tome kako je jedan usputni modni dodatak postao najpopularniji dodatak muškom odijevanju u povijesti. Mnogi ljudi znaju što je kravata, ali ne znaju ni-

šta o njezinu podrijetlu, važnosti, značaju i stoga je izložba koja govori o genezi kravate potrebna", rekao je Picula. Dodao je da je izložba, uz stručnu raspravu o kravati koja je prijedpodne održana, dio nastojanja da Europski parlament proglasi Europski dan kravate.

"Htjeli bismo postići da Europski parlament u doglednoj budućnosti da potporu ideji da se i formalno jedanput godišnje sjetimo kravate i njezine univerzalne vrijednosti", istaknuo je hrvatski eurozastupnik. "Vjerujem da kravata neće otići u drugi plan, mi ćemo se za to pobrinuti, ne samo ja nego i kolege i kolegice zastupnici iz Hrvatske jer oko toga postoji konsenzus da se ovaj vrijedni dio hrvatske baštine, koji je stekao i univerzalnu vrijednost, ne zaboravi, nego da doista postane nešto o čemu će se razgovarati i što će s vremenom dobiti puno priznanje", kaže Picula. ■



Andrej Plenković i Marijana Petir s vojnikom Kravat pukovnije

ENG Fifty works on the Cravat theme were exhibited on the 27th of October at the European Parliament in Strasbourg as part of an effort by Croatian MEP's to see a European Cravat Day declared.

Ostavština biskupa Strossmayera je temelj moderne hrvatske nacije

HAZU je vjeran ideji svoga osnivača da su znanost, obrazovanje i kultura ono što nas i danas pozicionira u Europi i svijetu kao što je i biskup Strossmayer bio uvjeren kako su to uporišta Hrvatske u ondašnjoj Austro-Ugarskoj monarhiji, ustvrdio je akademik Kusić

Tekst/foto: Hina

Biskup Josip Juraj Strossmayer u zalog nam je ostavio civilizacijski i kulturološki temelj moderne hrvatske nacije, a Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti (HAZU) slijedi ideje svoga osnivača, istaknuo je predsjednik te vodeće hrvatske znanstvene i kulturne ustanove akademik Zvonko Kusić govoreći na svečanoj akademiji koja je održana 27. listopada u palači HAZU-a prigodom 200. obljetnice rođenja utemeljitelja Akademije biskupa Josipa Jurja Strossmayera.

HAZU je vjeran ideji svoga osnivača da su znanost, obrazovanje i kultura ono što nas i danas pozicionira u Europi i svijetu kao što je i đakovački biskup Josip Juraj Strossmayer bio uvjeren kako su to uporišta Hrvatske u ondašnjoj Austro-Ugarskoj monarhiji, ustvrdio je akademik Kusić. Pitanje koje se nameće i nakon dva stoljeća od rođenja biskupa Strossmayera jest kako to da je on i da-

nas aktualan, rekao je predsjednik HAZU-a i odgovorio da je razlog tome što su sve ideje i ostvarenja toga vizionara i gigantske figure hrvatske povijesti i danas najveće vrijednosti hrvatskog društva.

Strossmayer je bio renesansna osobnost - svećenik koji je postao biskup sa samo 35 godina, erudit, mecena, političar, briljantan govornik cijenjen i diljem Europe, osobito nakon njegovih poznatih govora na Prvome vatikanskom koncilu, snažna ličnost potekla iz skromne obitelji koja se uzdignula u sam vrh ondašnje Europe čvrsto zastupajući stajalište da svaki narod, pa tako i njegov hrvatski narod, samo znanost i obrazovanjem postaje kulturni narod.

Kako je rekao akademik Kusić, biskup Strossmayer ostvario je četiri monumentalna projekta - osnovao je 1861. godine Jugoslavensku akademiju znanosti i umjetnosti (danas HAZU), 1874. godine moderno Sveučilište, potaknuo je izgradnju đakovačke katedrale dovršene 1882. godine te je 1884. otvorio Galeriju starih majstora u palači Akademije koja

se njemu u čast danas zove Strossmayerova akademija starih majstora.

Biskup Strossmayer povezao je Akademiju kao vrhunsku ustanovu sa Sveučilištem kao pretpostavkom, rekao je rektor Sveučilišta u Zagrebu Damir Boras. Ali, ocijenio je, dok Sveučilište i danas postoji, kao i ostala javna hrvatska sveučilišta, odnos vlasti prema znanosti i obrazovanju nije se promijenio koliko god se mi trudimo. Rektor Boras smatra kako bismo trebali ponovno uvoditi u društvo vrijednosti za koje se zauzimao biskup Strossmayer.

Među mnogobrojnim uglednim uzvanicima bio je i ministar znanosti, obrazovanja i sporta Vedran Mornar koji je istaknuo kako ministarstvo koje vodi slijedi Strossmayerovo geslo - Prosvjetom k slobodi. Ipak, smatra kako nam u tome nedostaju društvena odgovornost te odluka za zajedništvo protiv podjela.

Nazočne je pozdravio i đakovačko-osječki nadbiskup u miru mons. Marin Srakić koji je predsjedniku Akademije darovao tri sveske od ukupno četiri planirana u ediciji naslovljenoj biskupovim životnim geslom "Sve za vjeru i za domovinu", u kojima se na više od dvije tisuće stranica nalaze izabrane biskupove poslanice, okružnice, homilije, govori i pisma. Ediciju je pokrenula Đakovačko-osječka nadbiskupija u povodu 200. obljetnice rođenja biskupa Strossmayera. ■



Svečana akademija održana je u auli palače HAZU

ENG The Croatian Academy of Sciences and Arts held a commemoration in Zagreb on the 27th of October to mark the 200th anniversary of the birth of Academy founder and bishop Josip Juraj Strossmayer.

Poticaj na bolju suradnju hrvatskih manjinskih zajednica

Trećim susretom Najsela Hrvatska matica iseljenika željela je još više pridonijeti boljoj međusobnoj suradnji nagrađenih sela i potaknuti ih na sudjelovanje u zajedničkim projektima služeći se programima EU-a



Predstavnici organizatora i domaćina:
Marija Hećimović, Željko Rupić i Marin Knezović

Tekst: **Ladislav Suknović** Foto: **Snježana Radoš**

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu održan je 30. listopada 3. susret Najsela koji je okupio hrvatske manjinske predstavnike iz Austrije, Mađarske, Rumunjske i Srbije. Hrvatska matica iseljenika tijekom dvanaest godina, u razdoblju od 1996. do 2007. godine, dodjeljivala je Nagradu za kulturu Najsela i to mjestima u kojima pretežno žive pripadnici hrvatskih manjinskih zajednica, za uspješno djelovanje u promicanju hrvatske kulture i identiteta. U tom razdoblju nagrađena su sela u Austriji (Pinkovac 1996., Mjenovo 2000., Novo Selo 2005.), u Mađarskoj (Martinci 1997., Petrovo Selo 1999., Sumarton 2003., Kukinji 2006.) i u Rumunjskoj (Karaševu 1998., Klokotići, 2001.) i Srbiji (Tavankut 2002., Bački Monoštor 2004. i Novi Slankamen 2007.).

Nagrada je dodjeljivana seoskim sredinama budući da su one po naravi manje izložene brzim promjenama i asimila-

laciji u većinsku zajednicu, uz ocjenu kako je uloga hrvatskih naselja i sela u prošlosti, kao i danas, presudno važna za očuvanje hrvatskih manjinskih zajednica u europskim zemljama. Ovo priznanje je poticaj hrvatskim naseljima u kojima se većina stanovnika služi svojim materinskim hrvatskim jezikom, njihovu nastojanju u očuvanju hrvatskoga kulturnog naslijeđa te održavanju veza s matičnom domovinom. Nagrada se dodjeljivala u obliku skulpture, stiliziranoga glagoljskog slova H, a simbolizira opstanak hrvatstva u nagrađenom selu tijekom povijesti.

PRVI SUSRET 2008.

Kako je prestala daljnja praksa nagrađivanja, Hrvatska matica iseljenika organizirala je u studenome 2008. g. u Zagrebu prvi susret predstavnika svih dvanaest nagrađenih sela, s namjerom poticanja međusobne suradnje, odnosno zajedničkih projekata radi obogaćivanja nastojanja u očuvanju hrvatskoga jezika i hrvatske nacionalne svijesti. Nakon nekoliko godina održani su drugi susreti

Leo Radaković iz Pinkovca predstavio je projekte koji su u Pinkovcu financirani sredstvima iz fondova EU-a te je istaknuo važnosti pojedinih tema i ciljnih grupa kojima su posebno namijenjena ova sredstva.

2013. godine u Pinkovcu, gdje su rezimirane aktivnosti i planirani oblici buduće suradnje.

Imajući u vidu značaj ovih sela i njihove potencijale te dosadašnje uspjehe, Hrvatska matica iseljenika je treći put, 30. listopada ove godine, u Zagrebu okupila predstavnike Najsela. Skupu su u ime nagrađenih naselja nazočili načelnik Pinkovca Leo Radaković, načelnik Martinaca Levente Varnai, član Zajednice Hrvata u Rumunjskoj iz Karaševa Georghe Facraci, načelnica Petrova Sela Agneza Jurasits Skrapits, potpredsjednik tamošnje Hrvatske državne samouprave Rajmund Filipović, predsjednik HKPD



Svi sudionici susreta
u holu HMI-a



"Matija Gubec" Ladislav Suknović i počasni predsjednik HKPD "Matija Gubec" Branko Horvat iz Tavankuta, zamjenik načelnika Štef Radnai iz Sumartona, predsjednik sumartonskog *Društva Horvata kre Mure* Ladislav Gujaš, načelnik Robert Farkaš, zastupnica Milica Klaić Taradija i Julijana Mali iz Kukinja. U ime organizatora susretu su nazočili ravnatelj HMI-ja mr. Marin Knezović, zamjenik ravnatelja Željko Rupić, rukovoditeljica Odjela za hrvatske manjine Marija Hećimović i voditeljica Informacijskog odjela za iseljništvo Mirjana Piskulić. Državni ured za Hrvate izvan RH predstavljala je viša savjetnica Dubravka Severinski.

'DRAGOCJENOSTI SE ČUVAJU U MALIM KUTIJAMA'

Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika u svome pozdravnom govoru je istaknuo: "Dragocjenosti se čuvaju u malim kutijama. Tako i vaše sredine čuvaju vrijednosti koje daleko nadmašuju veličinu vaših sela. Radi se o ustrajnosti, ponekad i hrabrosti da se očuva ono što neku skupinu čini posebnom, a što obično zove-mo identitet. Pri tome se načini na koje su vaša mala mjesta čuvala te posebnosti i dragocjenosti ponekad dosta razlikuju, no krajnji je rezultat sličan – identitet je preživio. Riječ je o pojavi koja često graniči s čudom. Ta efikasna kutija za dragocjenosti u svijetu koji se ubrzano mijenja i sama se mijenja. Pitanje je hoće li i kako vaša mjesta moći igrati tu važnu ulogu u čuvanju posebnosti naših zajednica u područjima okruženima drugim, snažnijim narodima i kulturama. Okupili smo se da bismo odgovorili na to pitanje."

Trećim susretom Najsela Hrvatska matica iseljenika željela je još više pridonijeti boljoj međusobnoj suradnji nagrađenih sela i potaknuti ih na sudjelovanje u zajedničkim projektima služeći se programima EU-a. Sudionicima je predstavljen Program Europa za građane 2014. - 2020. te upoznavanje s programom i dogovor oko mogućeg odabira programa za sudjelovanje na natječaju. Predstavnice Agencije za mobilnost i programe EU-a izvijestile su sudionike o aktivnostima ove Agencije i programi-

ma za mlade Erasmus+, o načinu odabira aplikacije te bitnim elementima prigradom pisanja budućih projekata.

MANJINSKI IMENIK

Sudionicima je uručen Manjinski imenik – kompletni adresar predstavničkih tijela, institucija, kulturnih i drugih udruga te medija, hrvatskih manjinskih zajednica u europskim državama.

Leo Radaković iz Pinkovca predstavio je projekte koji su u Pinkovcu financirani sredstvima iz fondova EU-a te je istaknuo važnosti pojedinih tema i ciljnih grupa kojima su posebno namijenjena ova sredstva i ocijenio dosadašnju projektnu suradnju s pojedinim mjestima.

Zajednička ocjena sudionika ovih susreta je nužno potrebna suradnja i aktivnija priprema budućih projektnih aktivnosti i nastupa vezano uz fondove EU-a u cilju očuvanja kulturnoga identiteta i posebnosti, kojih ima puno. ■



Na susretu Najsela okupili su se hrvatski manjinski predstavnici iz Austrije, Mađarske, Rumunjske i Srbije

ENG The 3rd meeting of Best Villages organised in Zagreb on the 30th of October by the Croatian Heritage Foundation, gathered local Croatian minority representatives from Austria, Hungary, Romania and Serbia.

Vrijeme je da udružimo snage i potaknemo promjene!

Josip Hrgetić, direktor projekta "Meeting G2.1" istaknuo je kako je cilj ove konferencije istraživanje novih tržišta i mogućnosti koje pružaju europske i hrvatske institucije za ulaganja u Hrvatskoj

Predsjednica
Kolinda
Grabar
Kitarović
otvorila je
Konferenciju



Tekst: Ivana Rora Foto: Ratko Mavar, Hina

Predsjednica Republike Kolinda Grabar Kitarović svečano je otvorila poslovnu konferenciju pod nazivom "MEETING G2.1" čiji je cilj hrvatskim iseljenicima i poslovnim ljudima predstaviti mogućnosti ulaganja u Hrvatsku. Konferencija je održana od 26. do 29. listopada u Zagrebu.

Predsjednica od početka svoga političkog djelovanja ističe potrebu jačanja veza domovinske i iseljene Hrvatske kao jedan od prioriteta. To jačanje veza ima dva temeljna cilja: očuvati nacionalni identitet hrvatskoga iseljenništva, osobito među naraštajima Hrvata rođenima u iseljeništvu, i drugo, povezati što više politički, kulturno i gospodarski, ali i demografski, iseljenništvo s Hrvatskom i uključiti ga u tokove domovinskog života.

'ISKORISTIMO OVU PRILIKU'

Josip Hrgetić, direktor projekta "Meeting G2.1" istaknuo je kako je cilj ove konferencije istraživanje novih tržišta i mogućnosti koje pružaju europske i hrvatske institucije za ulaganja u Hrvatskoj i ujedno poručio kako je globalizacija omogućila bolju povezanost hrvatske dijaspor s Hrvatskom te lakše umrežavanje i povezivanje u stvaranju poslovnih uspjeha. "Na ovoj konferenciji imamo priliku upoznati ljude koje dolaze iz 17 zemalja u kojima živi i radi 3 milijuna Hrvata izvan domovine. Iskoristimo ovu priliku, ne samo da naglasimo što pruža Hrvatska u poslovnom smislu, nego da razvijemo poznanstva s Hrvatima koji žive po svijetu, gdje mogu širiti svoje osobne granice, financijske i poslovne", rekao je Hrgetić. Kao prepreke u poslovanju, Hrgetić je naveo hrvatsku birokraciju i administraciju te ulagačku neizvjesnost. Poručio je kako će, unatoč problemima, iseljenici novoj hrvatskoj vladi dati punu potporu, ali i stalno pratiti njezin rad.

Na panel diskusiji *Inovacije/Start-upovi/Poslovni anđeli*, pod moderatorskom palicom Ace Momčilovića iz *MBA Croatia*, sudjelovali su Nikola Karpaljević, Goran Vlašić, Ratko Mutavdžić, Boris Guina i Hrvoje Prpić. Samo neke od poruka panel diskusije su da danas učimo što znači inovativnost i da se treba usmjeriti ka globalnom tržištu. "Imamo sustav u sklopu kojeg učimo mlade poduzetnike da pronađu što znači inovativnost, na što se trebaju koncentrirati, koju nišu izabrati", rekao je Hrvoje Prpić.

Ratko Mutavdžić smatra da još uvijek prolazimo kroz tranziciju i nakon 20 godina nismo puno napredovali, iako je je država dosta učinila u kreiranju dobrog okruženja za inovacije.

Goran Vlašić smatra da novac nije bitna kategorija u uspostavljanju radikalne inovacije. Država može stvoriti infrastrukturu, pravila igre, financiranje dijela za distribuciju rizika. Ne trebamo kopirati druge, već stvarati svoju priču. Ukratko, trebaju nam ljudi koji će stvarati, razmišljati i promišljati, a ne oni



Organizatori skupa Mara i Josip Hrgetić s Predsjednicom



Svi sudionici Konferencije s Predsjednikom

koji će operativno odrađivati točno ono što smo zamislili.

KAKO ZAŠTITITI INVESTICIJU?

Na panel diskusiji *Kako zaštititi Vašu investiciju?* koju je moderirao Krešimir Lipovšćak, sudjelovali su Stjepan Lović, Žarko Tomašić i Gorana Grubišić. U zaštiti investicija sudionici su istaknuli problem sudstva, dugotrajnosti sporova i zapravo jako loše pravne zaštite investitora zbog sporoga sudskog postupka. Naime, nakon 4 - 5 godina druga strana često više i ne postoji te se dugovi ne mogu zbog toga naplatiti. Trebao bi uspostaviti transparentan sustav odgovornosti suca za loš rad, ali da se time ne zadije u neovisnost sudbene vlasti i slobodu rada sudaca.

"Važno je kreće li osoba od nule. Svakorak treba popratiti detaljnim ugovorima i definirati koja su prava i obveze ugovornih strana. Ne treba se odmah zalijetati s projektima, možda je dovoljno za početak osnovati predstavništvo kako bi se snimila situacija na tržištu i utvr-

dile navike hrvatskih institucija", rekla je Grubišić. "Sreća što je Hrvatska ušla u Europsku uniju. Sada imamo obvezu preuzeti mnogobrojne direktive EU-a. Neke zemlje EU-a ne poznaju pojam pečata pa ne razumiju da je u Hrvatskoj za ugovore potreban pečat", istaknuo je Lović. "Ne treba nam kozmetika reforme, već reforma. Treba postići dijalog s dijasporom koja treba i želi ulagati, a država treba pružiti ruku dijaspori, stvoriti klimu povjerenja, a klub koji planiramo osnovati bit će katalizator između države i dijaspor", rekao je Tomašić.

GRADOVI – PRILIKA ZA USPJEŠNE PROJEKTE

Na panel diskusiji *Gradovi – prilika za uspješne projekte* pod moderatorskom palicom Ivice Perice iz Deloittea, sudjelovao je i predsjednik Udruge gradova i gradonačelnik Zaprešića Željko Turk koji smatra riješeno zemljište i prostorni plan najvažnijim preduvjetima za početak investicije te je s tim u vezi istaknuo da javna uprava mora biti više od servisa



Damir Novinić, ravnatelj Agencije za investicije i konkurentnost

poduzetnicima, investorima i građanima – mora razmišljati "poduzetnički" pa samim time i gradonačelnik treba razmišljati kao direktor poduzeća.

Renato Krulčić, gradonačelnik Pazina, smatra da je *brownfield* isplativija investicija od *greenfield* te da Pazin stavlja u funkciju *brownfield* industrijske prostore – samo prošle godine investirali su 12 milijuna kuna. "Uloga grada je stvaranje jednog dobrog okruženja – mi trebamo biti servis, a ne generator stvaranja novih radnih mjesta. Kao servis trebamo stvarati pozitivnu klimu. U Pazinu građani sudjeluju u kreiranju gradskog proračuna i samim time izravno odlučuju o tom proračunu. Svi govore o našim pravima i obvezama pa građani preuzimaju odgovornost", dodao je Krulčić.

Na panel diskusiji *Ulaganje u RH uz poticaje europskih fondova* moderator Saša Bukovac iz Hrvatske gospodarske komore ukratko je objasnio koji su nam sve europski fondovi na raspolaganju, a sudionici diskusije Tajana Mrkić, EBRD; Marina Marasović, HBOR; Sani Ljubunčić, MINPO; Frano Šesnić, Raza



Stručni tim koji je po prvi puta organizirao G2 u domovini

dali su konkretnije informacije. Europska banka za obnovu i razvoj do sada je imala 3 milijarde eura investicija u 298 projekata, samo prošle godine 300 milijuna eura u 21 projekt, a ove godine 180 projekata, od čega su istaknuli sindicirane kredite s Podravkom, Marinom 'Dalmacija' i Jadran Galenski laboratorijem, naglasila je Tajana Mrkić. HBOR je realizirao više od 180 milijardi kuna vrijednih projekata, dijelom i iz europskih fondova.

KAKO DO KREDITA?

Na panel diskusiji *Kako do kredita?* Roman Šubić iz Hrvatske narodne banke, Nicolas Baron Adamovich iz *Commerzbank*, Vera Maroshi iz Progreso grupe, Srđan Šverko iz *Raiffeisenbank Austria* i Zoran Kureljušić iz Privredne banke Zagreb diskutirali su o mogućnostima financiranja željene investicije te izdvojili poslovne prilike u Hrvatskoj za investicije: hrana (zemljišta su mirovala 15 - 20 godina, spremna su za organsku proizvodnju), navodnjavanje (3,5% poljoprivredne površine je u sustavu navodnjavanja), palijativna skrb (domovi, briga za starije), zdravstveni turizam, energetska obnova, zbrinjavanje i recikliranje otpada te nautika.

"Prave promjene ćemo napraviti kad skinemo tabu s teme obrazovanja", rekao je Hrvoje Balen, član uprave Algebre na panelu *Kako modernizirati naše obrazovanje* da bude kompetitivno s vrhunskim zapadnim zemljama uz vođenje Tome Antičića iz Instituta Ruđer Bošković.

Na okruglom stolu *Nekretnine u Hrvatskoj – okvir, trendovi i prilike*, koji je vodio Tomislav Gregurić iz *Reno-*

ve, sudjelovali su Ivana Delalić, Odvjetničko društvo Božić i partneri; Zlatko Gregurić, EBRD; Zlatko Barović, *Aplan*; Dražen Nikolić, neovisni stručnjak za investicije u nekretninama.

"Na temelju poslovnog plana, njegove realnosti i održivosti donosi se odluka o isplativosti investicije, a važan je i plan upravljanja rizicima", rekao je Dražen Nikolić iz *Founder Instituta*, a Zlatko Gregurić iz EBRD-a je dodao: "Prerijetko vidimo kvalitetno razrađene investicijske prijedloge. Još jedan učestali nedostatak je taj što ljudi ne prezentiraju sebe i svoje relevantno iskustvo na takvim projektima."

USPJEŠNE PRAKSE U SVIJETU I U HRVATSKOJ

Na posljednjem panelu ovoga konferencijskog dana, *Uspješne prakse u svijetu i u Hrvatskoj*, uz moderiranje Nevenke Weissmann iz Kanade, svoja iskustva podijelili su Tomislav Kuljiš iz Bolivije, Darrell Šarić iz Kanade, Mirela Rubić iz Njemačke i Antonio Šeparović iz Južnoafričke Republike.

Šarić je osnivač, direktor i vodeći strateg u upravljanju robnim markama *full service* marketinške agencije *Hipmedia*. Pokrenuo je niz startupova u Hrvatskoj i nakon nekoliko godina iskustva u Hrvatskoj ističe da je za uspjeh važan dobar odvjetnik, dobar računovođa i dobri ljudi.



U posjeti Hrvatskoj gospodarskoj komori

zahvaljujući mnogobrojnim poznanstvima i dobroj reputaciji uspjeli su pridobiti investitore.

Šeparović je rođen u Južnoafričkoj Republici i tijekom boravka u Londonu shvatio je da može promijeniti svijet. Odlučio je raditi u Hrvatskoj i iako tri puta nije uspio, posljednji put je ostao zbog ljubavi i posljednji poduzetnički pothvat odlično mu napreduje. "Hrvatska je prekrasna za život, Zagreb je odličan za životni stil koji vodi, najam je jako povoljan, cijena rada je korektna, a ima još puno elemenata koji se mogu kapitalizirati u uspješan biznis. Hrvatskoj ne treba samo novac, već i vrijeme i moć", ističe Šeparović.

Kuljiš, kao i mnogi iseljenici, sanja o povratku u Hrvatsku, no prije par godina to je bilo jako skupo. Otkako je Hrvatska ušla u EU, otvaraju se mogućnosti, pa i ta da se vrati. U Boliviji ima vrlo uspješan lanac supermarketa, no ovdje je taj biznis već etabliran. Sada pomaže rođacima s Visa u nautičkom biznisu i tu vidi mogućnost za razvoj turističkoga projekta u svojstvu supermarketa turizma. Ne vidi se kao ulagač, već više kao potpora svojoj obitelji u poduzetničkom pothvatu, u svojstvu poslovnog anđela. "Sada je vrijeme za poduzetništvo!" ističe Kuljiš i dodaje: "Disciplina, fokus, strast, dobra kontrola troškova – najvažnije su osobine poduzetnika."

Na kraju dana doneseni su i zaključci konferencije na kojoj su sudionici podržali inicijativu organizatora za formiranje svojevrsnoga poslovnog kluba u kojem bi svaka od sedamnaest zemalja imala svog predstavnika te istaknuli važnost kontinuiteta ove inicijative, kao i osnivanja zajedničke platforme. ■

ENG Croatian President Kolinda Grabar-Kitarović formally opened the MEETING G2.1 business conference, which aims to present investment opportunities to Croatian emigrants and business people.



Sastanak sudionika Meetinga s predstavnicima Vlade RH

NOVI GAUDEAMUS NA MREŽI

Elektroničko izdanje obnovljenog časopisa *Gaudeamus* (br. 19, 2015.) slavi 25. jubilej uspješnog djelovanja svog nakladnika AMCA-e iz Toronta. S druge strane planeta, u Sydneyu, na Mreži je dostupan časopis *Croatian Studies Review*, dok u Južnoj Americi digitaliziraju staru iseljeničku periodiku

Elektronički časopisi hrvatskog iseljeničtva nisu više rijetkost. Prisutni su na Internetu pretežno u višejezičnome obliku i to na hrvatskome, engleskome i španjolskome. U Australiji *Croatian Studies Centre* Sveučilišta Macquarie iz Sydneya od 1997. g. na engleskome objavljuje časopis *Croatian Studies Review* koji uređuje mr. sc. Luka Budak, podupirući otvoren pristup publikacijama na Mreži pa se svi stariji brojevi CSR-a o nedavno mogu preuzimati na Portalu hrvatskih akademskih časopisa *Hrčak* (<http://hrcak.srce.hr/chs>) i na online bazi časopisa Central and Eastern European Library. *Hrčak* je središnji domovinski portal koji na jednome mjestu okuplja 397 časopisa. Najčitaniiji časopis na španjolskome jeziku *Studia Crotatica* (www.studiacroatica.org), urednika Joséa M. Vrljička, prvi je prešao na Mrežu među našijencima u Argentini (1997.). Nakladnik mu je *Instituto Croata Latinoamericano de Cultura* iz Buenos Airesa, gdje je ovih dana uredništvo proslavilo 55. obljetnicu izlaženja toga kulturnog emigrantskoga glasila.

Čileanska Hrvatica iz Punta Arenasa Safira Tobar Ivelich trenutačno kao znanstvena novakinja radi na projektu *Identitet kraja svijeta: Patagonije, Ognjene zemlje i Antarktike* Sveučilišta Magallanes iz Čilea u sklopu kojeg digitalizira za repozitorij knjižnice Patagonije *Aike* stare novine hrvatske zajednice - nudeći pionirsku iseljeničku periodiku u otvorenome pristupu (<http://www.bibliotecadigital.umag.cl/>). Prva publikacija iz 1905. ondje su *Male novine* urednika Petra Gašića, a zatim dolazi *Domovina* (1908. - 1910.), kasnije preimenovana u *Novo doba* koje je uređivao Lucas Bonacic Doric. Slijede ih deseci naših časopisa.

Ove jeseni pozornost nam je privu-



Piše: Vesna Kukavica

kao 19. broj obnovljenoga *Gaudeamus* u prigodi srebrnoga jubileja svoga nakladnika AMCA-e Toronta (www.amcatoronto.com). *Gaudeamus* je časopis za kulturna i društvena pitanja s naglaskom na kanadsko-hrvatskim dodirima Udruge hrvatskih sveučilištaraca AMCA-e Toronta. Idejni pokretač lista, uz prvu urednicu Rinu Šlezić, kanadska je Zagrepčanka Srebrenka Bogović. Naši iseljenici pokrenuli su devedesetih, uz ostale važne projekte, i časopis na engleskome koji postaje antiratnim glasilom svih istoimenih društava u Sjevernoj Americi. Uredništvo su vodili Marica Čunčić, Vesna Blažina i Branko Hrčić te ponovno neumorna Bogovićeva.

Gaudeamus je izlazio (1990. - 1999.) u nakladi od 3.000 primjeraka, stekavši čitatelje među hrvatskim sveučilištarcima diljem Sjeverne Amerike, Europe i Australije. Upućivan je svim knjižnicama, uključujući i *Library of Congress*, te članovima kanadskoga parlamenta - šireći istinu o borbi hrvatskoga naroda za neovisnost. Posljednji, 18. broj lista, u prvom tečaju izašao je 1999. Svi su brojevi *off line* dostupni, srećom na DVD-u uz arhivističku zbirku *Dokumenti iz iseljeničtva - Uloga hrvatskih intelektualaca u borbi za slobodnu Hrvatsku* urednika Vladimira Benkovića (2014.), koja fascinantly dokumentira djelovanje AMCA-e Toronta na čak 1.280 stranica. Kanadski *Gaudeamus* obnovili su njegovi osnivači u Ontariju pa vjerujemo da će mu drugi tečaj izlaziti dugo u Torontu, čije metropolitansko područje ima pet milijuna ljudi. Lijepo grafički oblikovan časopis ima 44 stranice. Priloge su pisali na oba jezika: S. Bogović, D. Piskač, B. Komparić, D. Tussing-Orwin, M. Vranić,

E. Margois, I. Štagljar, J. Scott Cowan, N. Mažar, D. Lalić, S. Poljanec Borić, V. Grošl, M. Parić i drugi. Torontskom AMCA-om predsjedali su: Ivo Hrvoić, Vladimir Bezjak, Valentina Krčmar, Nikola Demarin, dok je aktualni predsjednik Krešimir Mustapić. U Upravnome odboru sada djeluju: N. Sesar Raffay, A. S. Benko, Z. Weing, M. Fabek, V. Grošl, Ž. Odorčić i J. I. Robić. Sveučilištarci AMCA DOMUS, i oni iz inozemstva AMCA MUNDUS, sjajno rade za opće dobro! Potporu obnovljenome *Gaudeamusu* dale su obitelji: Grošl, Mrnjec, Tumpić, Mudronja, Munjić, Mustapić, Robić, Seidl i Vukšinić.

Iznimne je vrijednosti u br. 19 (2015.) *Izvešće o izvođenju hrvatskih kolegija pri Odjelu za slavenske jezike i književnosti Sveučilišta u Torontu u akademskoj godini 2014./2015.*, koje je napisao Davor Piskač. Također, tu je i kratki osvrt na povijesni *Sporazum o suradnji između Sveučilišta u Zagrebu i University of Toronto* pod naslovom *Hrvatski kolegiji na University of Toronto* iz pera Branke Komparić. Na tri kolegija, saznajemo iz *Gaudeamusa*, posvećena hrvatskoj kulturi i književnosti, ukupno se prijavilo 69 studenata. Najviše ih se prijavilo na novi kolegij *Mediteranski gradovi*, ukupno 49 studenata. To je kolegij koji propituje hrvatske mediteranske gradove u odnosu na mediteransku kulturu, a s obzirom na broj upisanih studenata posve je očito kako je kolegij došao u pravo vrijeme i kako je ideja predsjednika AMCA-e Nikole Demarina bila odlična. Aktivna prisutnost hrvatskih studija na najvećem kanadskom sveučilištu, *University of Toronto*, koje je rangirano među prvih dvadeset sveučilišta u svijetu, veliko je priznanje Sveučilištu u Zagrebu te ujedno najznačajniji doprinos AMCA-e Toronta dugoročnom očuvanju identiteta hrvatske zajednice u Americi. *Semper sint in flore!* ■

ENG AMCA Toronto is celebrating its 25th anniversary. Past presidents were: I. Hrvoić, V. Bezjak, V. Krčmar, N. Demarin. The current president is K. Mustapić. Read the electronic edition of the revived *Gaudeamus* journal (No. 19, 2015), now under the editorship of Srebrenka Bogović. The official Internet site is www.amcatoronto.com.

Most između dviju domovina

Obljetnicu su uveličali predsjedatelj Predsjedništva BiH Dragan Čović, predsjednik Hrvatskoga sabora Josip Leko, ministar Mirando Mrsić, zagrebački gradonačelnik Milan Bandić...



Na akademiji u atriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice bilo je više od petsto uzvanika

Tekst/foto: **Udruga bosanskih Hrvata Prsten**

U reprezentativnomatriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu održana je 24. listopada Svečana akademija Udruge bosanskih Hrvata Prsten na kojoj je bilo više od petsto uglednika i gostiju iz RH i BiH.

Događaj pod pokroviteljstvom predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović i supokroviteljstvom predsjedatelja Predsjedništva Bosne i Hercegovine Dragana Čovića otvoren je čitanjem pjesme Mate Nedića *Hrvatski zagrljaj* i himnom Republike Hrvatske u izvedbi sopranistice Sandre Bagarić uz pratnju pijanista Darka Domitrovića i minutom šutnje za sve poginule u Domovinskome ratu.

'IDEJA DA TO SKUPIMO U JEDNU CJELINU'

Obljetnicu su uveličali predsjedatelj Predsjedništva BiH Dragan Čović; supokrovitelj obilježavanja 10. obljetnice Udruge Prsten, predsjednik Hrvatskoga sabora Josip Leko; izaslanik premijera RH Zorana Milanovića Mirando Mrsić, ministar rada i mirovinskog sustava; mnogobrojni ministri u Vladi RH; na-

čelnik Glavnoga stožera Oružanih snaga RH general zbora Drago Lovrić; gradonačelnik Grada Zagreba Milan Bandić; obitelji poginulih branitelja u Domovinskome ratu u RH i BiH; veleposlanik RH u BiH Ivan Del Vechio; ministri u Vijeću ministara BiH; zamjenik predsjednika Republike Srpske Josip Jerković; ministri Vlade Federacije BiH, Republike Srpske; predsjednici parlamentarnih stranaka u dosadašnjem sazivu Hrvatskoga sabora; saborski zastupnik i predsjednik Upravnog odbora HMI-ja Ivo



Mirando Mrsić, izaslanik premijera Zorana Milanovića

Jelušić, član Udruge; izaslanik zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića, mons. Nedjeljko Pintarić, biskupski vikar za kulturu; viceguverner HNB-a Tomislav Presečan; predsjednik Glavnog vijeća Hrvatskoga narodnog sabora BiH Božo Ljubić; mnogobrojni župani; predsjednici kantonalnih vlada; gradonačelnici i načelnici općina iz RH i BiH; izaslanik ravnateljice NSK u Zagrebu Tatjana Petrić, Slavko Harni, jedan od utemeljitelja Udruge Prsten; predstavnici udruga proizišlih iz Domovinskoga rata; predsjednici i predstavnici udruga s kojima Udruga Prsten surađuje iz RH, BiH i Austrije. Događaj su popratili mnogobrojni predstavnici medija iz RH i BiH. U svojim svečanim govorima domaćini i ugledni predstavnici političkoga vrha dviju zemalja istaknuli su mnogobrojne spone koje ih spajaju.

Poseban pljesak bio je upućen Predsjednici RH koja zbog obveza nije mogla biti na obilježavanju obljetnice, ali je uputila čestitke Udruzi i poželjela daljnji uspješan rad.

- Obilježje Prstenova djelovanja ljubav je prema domovini iz koje potječemo i domovini u kojoj živimo. Tu ljubav dokazujemo činjenjem. Trudimo se dati svoj doprinos boljem životu u BiH i

Hrvatskoj i biti most između naših dviju domovina – rekao je u svome govoru domaćin i predsjednik Udruge Mijo Marić. - Nastanku Udruge prethodio je rat koji je izazvao prisilno masovno kretanje i okupljanje stanovništva, koji je stvorio duboke traume te narušio dostojanstvo i samopoštovanje ljudi. Desetak godina poslije izabrana su mjesta življenja, zadovoljene minimalne egzistencijalne potrebe i započeo je proces socijalne integracije. Traži se utjeha i razumijevanje, mogućnost usporedbe i potpora koja proizlazi iz bliskih odnosa s drugim ljudima. Intenzivirana su okupljanja pojedina i grupa. Ideja da to skupimo u jednu cjelinu rađa PRSTEN. Oblik kruga, nema početak i kraj, simbolizira cjelinu i označava pripadanje.

PRSTEN SIMBOL VJEČNOSTI

Izaslanik premijera RH Zorana Milanovića Mirando Mrsić, ministar rada i mirovinskoga sustava RH, čestitao je Udruzi Prsten na deset godina djelovanja u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, hramu u kojem se čuva kulturni identitet, te ih pohvalio što su prepoznali važnost zajedničkog tržišta RH i BiH, kao i važnost obrazovanja mladih ljudi kao залог budućnosti jer je to jedini način da mladi ostanu u svojoj domovini.

Zagrebački gradonačelnik Milan Bandić rekao je da Udrugu Prsten prati od samih početaka i da je ponosan na njezine uspjehe. Najavio je da će poslati prijedloge za daljnji rad te dati potporu u budućnosti kao i do sada.

U ime zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića mons. Nedjeljko Pintarić, biskupski vikar za kulturu, če-



Predsjedatelj Predsjedništva
BiH Dragan Čović



Predsjednik
Prstena Mijo Marić

sticao je na obljetnici i objasnio da je prsten simbol vječnosti, trajanja, a u katoličkoj simbolici ima posebno značenje veze koja spaja muškarca i ženu. U Hrvatskoj su Hrvati iz BiH pokazali veliko i darežljivo srce, njegovanje tradicije i obitelji, vrijednosti te ih pozvao da čuvaju i dalje to zajedništvo.

Predsjednik Hrvatskoga sabora Josip Leko naglasio je da je Prsten iznadstranačka organizacija koja djeluje kao vezivno tkivo za ljude koji njeguju ljubav i sjećanje na svoj zavičaj jer zavičaj nije samo administrativno mjesto gdje je netko rođen, već izaziva emocije u svakog od nas na osoban način. Čestitao je svim članovima desetu obljetnicu i pozvao Udrugu Prsten da čuvanjem identiteta ujedine sve Hrvate.

Predsjedatelj Predsjedništva BiH Dragan Čović rekao je da je UBH Prsten razvio veliku organizaciju koja okuplja znanstvenike, poduzetnike, žene, mlade te ih pozvao na suradnju s HAZU-om BiH i Katoličkom crkvom u BiH. Nagla-

sio je da je do prije sedam mjeseci bilo nezamislivo da BiH aplicira za članstvo u EU te da je ulazak jedinstvene i cjelovite BiH u euroatlantske organizacije želja Hrvata iz BiH. Zemlju je potrebno ekonomski i socijalno stabilizirati te provesti reformu izbornoga zakona i Ustava kako bi se omogućilo da hrvatski narod bira svoje zastupnike.

KULTURNO-UMJETNIČKI PROGRAM

U kulturno-umjetničkom dijelu programa bogatstvo tradicijskog izričaja predstavio je KUD Prsten osnovan u listopadu 2011. u podružnici Varaždin, nastupivši u komušanskoj narodnoj nošnji. Plesni parovi škole Euro-ritam Iva Kopčić i Hrvoje Pranjić te Jelena i Vlado Kopčić, ujedno aktivni dugogodišnji članovi Foruma mladih UBH Prsten, izveli su moderne i latinoameričke plesove.

Gostima je prikazan trodijelni dokumentarni film koji u prvome dijelu donosi povijest, kulturu i život Hrvata u BiH, drugi dio prikazuje nastanak i rad UBH Prsten o kojem govore mnogobrojni članovi Udruge, a treći je vizija rada Udruge u budućnosti.

Svečanost je završila izvedbom sevdalinke *Ružo moja* koju je otpjevala Jelena Kuliš Džoja uz pratnju pijanista Antonija Zadre. Nakon svečanoga programa organiziran je bogat domjenak i druženje za sve uzvanike u predvorju NSK. ■



Ivo Jelušić, Josip Leko,
Dragan Čović i Mijo Marić

ENG The fabulous atrium of the National and University Library was the scene on the 24th of October for a gala event of the Prsten association of Bosnian Croats, gathering over five hundred society guests from Croatia and Bosnia-Herzegovina

‘Što Bog daje i sreća junačka’

Nakon svete mise u crkvi svetoga Jurja u Petrovaradinu, u kojoj je ban Jelačić kršten, iznad kuće u kojoj se rodio, svečanom akademijom obilježen je praznik Hrvata u Srbiji. Proslavu su zajednički organizirali Hrvatsko nacionalno vijeće i lokalno Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo ‘Jelačić’

Tekst: **Jasmina Dulić (Hrvatska riječ)** Foto: **Aleksandar Miškov**

Rođendan bana Josipa Jelačića najznačajniji je praznik za Hrvate u Srbiji jer je on bio beskompromisni borac za hrvatska prava, hrvatski jezik i kulturu i kao takav danas nam treba biti uzor u našem zalaganju za očuvanje hrvatske kulture, jezika i identiteta i ostvarivanje manjinskih prava koja su nam zakonom zajamčena, ali se ne koriste u dovoljnoj mjeri, poručio je predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća dr. sc. Slaven Bačić na svečanoj akademiji održanoj banu u čast u Novome Sadu.

Nakon svete mise u crkvi svetoga Jurja u Petrovaradinu, u kojoj je ban Jelačić kršten, iznad kuće u kojoj se rodio, svečanom akademijom je obilježen jedan od četiriju praznika Hrvata u Srbiji. Proslavu su zajednički organizirali Hrvatsko nacionalno vijeće i lokalno Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo koje s ponosom nosi ime *Jelačić*. U programu su sudjelovali članovi društva HKPD *Jelačić* i njihovi gosti, a nazočili su politički i kulturni predstavnici Republike Hrvatske, vijećnici HNV-a, predstavnici pokrajinskih vlasti te predstavnici hrvatskih udruga kulture, medija i institucija.

‘MORAMO KORISTITI SVOJA PRAVA’

"Što nama danas govori djelo bana Josipa Jelačića", zapitao je dr. sc. Bačić. "Mi imamo danas po zakonu određena prava, a prije petnaest godina nismo ni priznavani. Ta prava danas možemo i moramo više koristiti po njegovu primjeru", rekao je dr. sc. Bačić.



Obraćanje predsjednika HNV-a Slavena Bačića



Uzvanici na sv. misi u Petrovaradinu

Predstojnica Državnoga ureda za Hrvate izvan RH mr. sc. Daria Krstičević poručila je kako Hrvati u Srbiji baštine dobre osobine bana Josipa Jelačića "jer ste u vrlo teškim i složenim okolnostima sačuvali hrvatsku kulturu, jezik i identitet. Iskreno vam želim reći u ime svih nas iz Republike Hrvatske kako mi jako cijenimo to što činite i što ste postigli i da se doista ponosimo vama".

Krstičević je zahvalila HNV-u na svemu onome što su posljednjih godina uspjeli ostvariti. "U Državnome uredu za ove tri godine našega rada zajedno sa svima vama uspjeli smo dosta toga napraviti, preko stotinjak projekata, a ono što je najvažnije i na čemu intenzivno radimo u posljednje vrijeme, s obzirom na to da su u tijeku postupak i pregovori za pristup Republike Srbije Europskoj uniji, to je zapravo jedan idealan trenutak za sve vas i za sve nas, da vrlo intenzivno radimo na ostvarenju manjinskih prava hrvatske zajednice u Srbiji", rekla je Krstičević i poručila kako je važno "jačati vaše i naše zajedništvo jer svi smo mi dio jednoga nedjeljivoga hrvatskog naroda bez obzira na to gdje živimo".

JELAČIĆU NA DAR, BANU U ČAST

"Jedanaest godina nakon što postojimo i što djelujemo, naša povijesno-istraživačka sekcija na čelu s povjesničarkom Ivanom Andrić-Penavom, mr. sc. Dominikom Demanom i Davorom Martinčićem pripremila je jedan dar – knjigu *Ban Josip Jelačić od Petrovaradina do Beča*. U knjizi našem banu govorimo o onome što on nije vidio, što nije doživio, što ne zna, a to je da smo ne samo njegov životopis i njegove zasluge, njegov život i djela opisali, nego smo ovdje stavili i spomen kako



Tamburaški orkestar
HKPD-a Jelačić



Sveta misa u crkvi sv.
Jurja u Petrovaradinu

ga Petrovaradinci sve do danas poštuju", rekao je predsjednik HKPD Jelačić Petar Pifat.

Uza značajne poruke koje su sa svečane akademije poslali govornici, publiku u SPENS-u oduševio je i bogat i odlično izveden program koji je vodila Gordana Jerković, poznata s TV-ekrana svim redovitim gledateljima hrvatskoga programa na RTV-u, a u kojem su sudjelovali članovi Društva Jelačić i njihovi gosti.

Na kraju, svakako treba istaknuti kako su svi nazočni uživali u proslavi koja je održana pod geslom obitelji Jelačić "Što Bog dađe i sreća junačka", a onima koji nisu tog dana bili u Petrovaradinu i Novome Sadu možemo prenijeti samo dio toga. Odlično ozračje i program, uz izvrsne pjevače, glumce i glazbenike, koje svake godine organizatori uspiju okupiti, teško je prenijeti riječima i fotografijama. Osjetiti to ozračje i pozitivan naboj mogu samo oni koji toga dana dođu u Petrovaradin i Novi Sad. ■

ENG The birthday of Ban Josip Jelačić, celebrated by the Croatian community in Serbia as their national holiday, was commemorated in Novi Sad and Petrovaradin. The event was co-organised by the Croatian National Council and the local Jelačić Croatian Culture & Education Society.



UMJETNICI I PJSNICI U TRAKOŠČANU

TRKOŠČAN - Dvor Trakošćan otvorio je 30. listopada vrata svoje galerije umjetnicima s pet kontinenata, sudionicima 2. svjetskih umjetničkih igara, u suorganizaciji s Međunarodnim klubom Lepoglava, Kulturnim društvom Riječ – Boja - Ton iz Beča i World Art Games Internationale & World Art Games Austria.

Program u dvoru Trakošćan bio je podijeljen u dva djela. U prvome je predstavljena suorganizatorica i pjesnikinja Jadranka Klabučar Gros, Hrvatica iz Beča s kojom Međunarodni klub prijatelja surađuje od 2006., najprije na zborniku Mostovi prijateljstva, organizaciji izložaba u Beču, književnim večerima i drugim aktivnostima.

Program je započeo pozdravnim govorima ravnatelja dvora Trakošćan Adama Pintarića, organizatora predstavljanja i tajnice Hrvatske matice iseljenika Diane Mašale Perković. Prisutne je zatim oduševio glazbeni program, odnosno nastup dječjega violinskog trija u čijem su sastavu: Emili Kalajdžija (8), Ana Đekić (9) i Filip Faraga (6), s mentorom Damasom Lazićem. Pjesnikinju je predstavila Ivana Jakopiček, prof. Drugi dio programa održavao se u galeriji dvora Trakošćan gdje su bili izloženi radovi umjetnika iz cijeloga svijeta i dizajnerski nakit Snježane Varović iz Lepoglave, inspiriran lepoglavskom čipkom. Počeo je glazbenim nastupom Rajne Ognjenović, mlade pijanistice iz Beča, koja je u Bratislavi osvojila zlatnu medalju za glazbenu izvedbu. Izložbu je otvorio počasni konzul RH u Sloveniji dr. Božo Dimnik, a druženje se nastavilo uz bogatu ponudu domaćih delicija. (Milka Knežević)



Iseljenička pitanja - neodvojiv dio životne dinamike hrvatskog društva

Zbornik objelodanjuje izbor radova znanstvenika, stručnjaka, poduzetnika, novinara, svećenika, književnika i aktivista koji se bave temama hrvatskog iseljništva i njegova odnosa s domovinom

Tuga Tarle, Ivan Rogić, Marin Knezović, Marin Sopta, Ivan Čizmić, Franjo Maletić i Josip Bebić

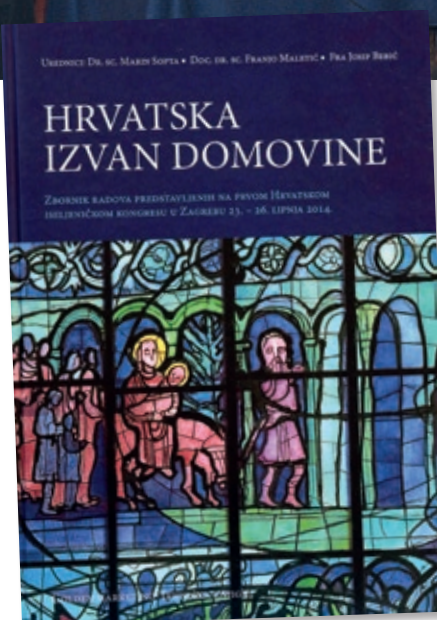


Tekst: **Diana Šimurina-Šoufek**

Foto: **Snježana Radoš**

Hrvatska matica iseljenika i Centar za kulturu i informiranje Maksimir priredili su 19. listopada predstavljajući zbornik "Hrvatska izvan domovine". Zbornik radova s Prvog iseljeničkog kongresa u Zagrebu u Matici su predstavili ravnatelj HMI-ja mr. sc. Marin Knezović, dr. Ivan Rogić, dr. Ivan Čizmić, dr. Franjo Maletić, fra Josip Bebić i dr. Marin Sopta, a promociju je vodila prof. Tuga Tarle.

Zbornik radova objavljen je na 648 stranica, a uredili su ga Marin Sopta, Fra-



njo Maletić i Josip Bebić. U suradnji su ga objelodanili nakladnici Golden marketing - Tehnička knjiga, Centar za kulturu i informacije Maksimir i HMI 2015. godine. Zbornik objelodanjuje izbor radova znanstvenika, stručnjaka, poduzetnika, novinara, svećenika, književnika i aktivista koji se bave temama hrvatskog iseljništva i njegova odnosa s domovinom, koji su predstavljeni na kongresu u Zagrebu.

ATLAS POSEBNIH TEMA

Sociolog Ivan Rogić istaknuo je kako radovi u zborniku tematiziraju odnose hrvatskog iseljništva s matičnom domovinom. Naglasio je kako ga različita

tematika čini "atlasom posebnih tema" te dodao kako su pluralnost tema i interesi kroz koje se prelamaju pokušaj cjelovitog pronalaženja rješenja iseljeničkih pitanja, koji su neodvojiv dio životne dinamike hrvatskog društva. Ravnatelj Hrvatske inozemne pastve fra Josip Bebić naveo je podatak kako je prema njemačkim podacima samo u 2014. godini registrirano u Njemačkoj 54.000 novopridošlih Hrvata katolika iz Hrvatske i BiH. Veliki val mladih ljudi i cijelih obitelji otišao je u zemlje Europske unije, ali i u prekomorske zemlje, napomenuo je dodavši kako je u svijetu 180 hrvatskih katoličkih misija s oko 200 svećenika te mnoštvom pastoralnih suradnika.

Po riječima urednika Franje Maletića, Hrvatska pripada krugu zemalja Europske unije s najvećim relativnim udjelom iseljenika pa je logičan onda i interes njezinih intelektualnih elita za migracijskim politikama i projektima suvremene mobilnosti. Povjesničar Ivan Čizmić istaknuo je da se u zborniku nalaze radovi s područja povijesti, sociologije, gospodarstva, demografije, kulture, politike i crkvenog pastoralala.

HRVATSKI ISELJENIČKI KONGRES

Prošlogodišnji lipanjski skup organizirali su Hrvatska matica iseljenika, Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Ured Hrvatske biskupske konferencije HBK i Biskupske konferencije BiH za hrvatsku inozemnu pastvu, kao i suorganizatori, među kojima je i Hrvatski svjetski kongres, Državni ured za Hrvate izvan RH, Hrvatski klub za međunarodnu suradnju; Katedra za hrvatski jezik i kulturu, Sveučilište Waterloo, Kanada; Centar za istraživanje hrvatskog iseljeničtva, Sveučilište Macquarie, Australija; Centar za kulturu i informacije Maksimir, Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagrebačka škola ekonomije i managementa, Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Katolički bogoslovni fakultet i Društvo hrvatskih književnika.

Prvi hrvatski iseljenički kongres okupio je 140 znanstvenika, kao i osoba iz crkvenoga, političkoga, gospodarskoga i kulturnoga života u Hrvatskoj i inozemstvu. Organiziran je kako bi se osmislile nove strategije i usustavilo praćenje i globalno umrežavanje domovinske i iseljene Hrvatske. Rezoluciju je u Hrvatskoj matici iseljenika predstavio predsjednik



Organizacijskoga odbora dr. Marin Sopata, a dokument sadrži jedanaest točaka, sažimajući ciljeve Kongresa i promišljajući odnos RH i iseljenika.

Četverodnevni radni susret bio je prigoda za međusobno upoznavanje i umrežavanje na svim područjima društvenoga života i suvremene mobilnosti, ali i događaj koji je potaknuo pronalaženje odgovora na goruća pitanja izvan-domovinske Hrvatske.

Teme kongresa bile su: Hrvatsko iseljeništvo - sada i ovdje (1), Znanost u dijaspori: perspektive suradnje (2), Dvojbe drugoga naraštaja (3), Učiti hrvatski (4), Hrvatska inozemna pastva u hrvatskoj dijaspori (5), Hrvatska dijaspora i identitet (6), Kako poboljšati gospodarsku suradnju između hrvatske dijasporice i hrvatskoga gospodarstva (7) i panelska Mogućnosti i potencijal za investicije u Hrvatskoj (8), Institucije i njihovi portreti (9), uz predstavljanje knjige Vesne Drapač: "Constructing Yugoslavia" u HMI-ju i Kulturne veze Hrvatske i hrvatske dijasporice (10). Usto, u NSK je održana izložba serijskih publikacija Hrvata izvan Hrvatske.

KONGRESNA IZLAGANJA

U zbornik su uvrštena kongresna izlaganja Luke Budaka, Branka Salaja, Šimuna Šite Ćorića, Antuna Babića, Marina Sopate, fra Josipa Bebića, Vlade Šakića, Anđelka Akrapa i Marina Strmote o prvoj temi (1), Dragana Primorca, Caroline Hornstein Tomić i Borne Pleše, Johna P. Kraljića, Danijela Džine i Janka Heraka o drugoj (2). Treću temu skupa (3) pred-

stavljaju referati Jure Vujića, Ante Belje, Bože Skoke, Wolfyja Krašića, Tuge Tarle, Ivice Tolića i Ante Nazora, a četvrtu (4) Vice Johna Batarela, Rebeke Mesarić Žabčić, Ilije D. Šutala, Tihomira Telišmana, Stjepa Bartulice, Ante Lučića i Marije Durakovich. Petu temu (5) izložili su Diana Stolac, Vinko Grubišić, Jim Hlavač, Aleksandra Ščukanec, Marko Lukenda i Sanja Vulić, a šestu (6) mons. Želimir Puljić, Mirko Mataušić i Suzana Vrhovski Peran, Miroslav Akmadža, Adolf Polegubić, Aldo Sinković, Tvrtko Beus i Marko Zadravec, Josip Anthony Kešina, Domagoj Tomas i Loredana Fabijanić te fra Jozo Grbeš. Sedmu temu (7) predstavljaju radovi Helene Burić, Waltera Vorića Lalića, Gojka Borića, Petra Hinića, Marine Perić Kaselj, Ive Čuline, Tomislava Sunića, Domagoja Novosela, Ruže Studer, Katarine Pejić, Josipa Pavešića, Berislava Jandrića i Marina Manina, Ivana Bulića i Ivana Hrštića. O osmoj kongresnoj temi (8) izlagali su Saša Poljanec Borić, Marijana Babić, Dragica Mikić, Jadranka Matešić Belfranin, Nikola Mijatović, Jakov Žižić, Predrag Haramija i Olivera Jurković Majić, Natasha Levak, Caroline Spivak, Ratimir Kvaternik i Zdravko Belančić te Tomislav Đurasović. Devetu temu (9) predstavlja rad Ivana Čizmića, a desetu (10) radovi Zdenke Weber, Željke Lovrenčić, Drage Šaravanja, Zinke Šarić, Božidara Petrača, Vesne Kukavice, Ozane Ramljak i Katice Jurčević, Mladena Ible- ra, Vladimira Bubrina, Nevenke Nekić, Ivane Čizmić, Marice Čunčić, Stjepana Šuleka i Lidije Bencetić. ■

ENG *Croatia Abroad*, a collection of papers from the First Croatian Emigrant Congress held in Zagreb was presented on the 19th of October by publishers the Croatian Heritage Foundation and the Maksimir Centre for Culture and Information.

Prisutnost Hrvata na Bečkom sveučilištu traje već 650 godina

Među poznatim bečkim studentima su Josip Juraj Strossmayer, Ljudevit Gaj, Ivan Meštrović, Ruđer Bošković, Vatroslav Jagić, rektori Bečkog sveučilišta Adam Dvertić i Ludovik Adamović...



Sudionici simpozija u Beču

Tekst: Igor Lacković

U povodu 650. obljetnice Bečkog sveučilišta, u subotu 10. listopada održan je simpozij pod nazivom "Hrvati na Bečkom sveučilištu" u organizaciji Hrvatske akademske zajednice u Austriji (HAZ) te Hrvatskoga povijesnog instituta u Beču, a pod visokim pokroviteljstvom hrvatske predsjednice Kolinde Grabar Kitarović i Veleposlanstva RH u Austriji. Simpozij je održan na Katedri za slavistiku Sveučilišta u Beču.

Uz niz poznatih hrvatskih i austrijskih akademika i znanstvenika skupu je nazočila i hrvatska veleposlanica u Austriji dr. sc. Vesna Cvjetković te mr. sc. Krešimir Kovačiček, opunomoćeni ministar u Veleposlanstvu, a dr. sc. Zdenka Weber, opunomoćena ministrica u Veleposlanstvu, vodila je skup.

Mnogobrojne okupljene pozdravili su voditelj Slavistike prof. Vladimir Biti,

akademik Josip Bratulić u ime predsjednika Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) iz Zagreba, akademika Zvonimira Kusića, prof. Leonardo Marušić sa Sveučilišta u Zadru, Ivana Perkušić, predstavnica Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, te Igor Lacković i Marijan Kalapurić u ime HAZ-a.

Hrvati su doslovno od prvoga dana osnutka prisutni na Bečkom sveučilištu, rekla je voditeljica znanstvenoga skupa, dr. Zdenka Weber, potkrijepivši to činjenicom da je činu osnutka Sveučilišta 12. ožujka 1365. godine prisustvovao i zagrebački biskup Stjepan III. Kaniški, banski namjesnik i diplomat, te je upisan u Zakladnoj povelji Sveučilišta u Beču kao jedan od časnih svjedoka.

Prije početka znanstvenog referiranja, predsjednik HAZ-a mr. Igor Lacković pozdravio je sve sudionike. U prvome redu zahvalio je inicijatorima i najzaslužnijima za održavanje ovoga povijesnog simpozija Anamariji Manestar, ravnate-

ljici HAZ-a, Josipu Seršiću, Zdenki Weber te Bernardici Katušić s Instituta za slavistiku Bečkog sveučilišta. Lacković je naglasio kako će HAZ tiskati jubilarnu knjigu "Hrvati na Bečkom sveučilištu" te na taj način ostaviti pisani trag svih nazočnih referenata koji su sudjelovali na Znanstvenome skupu u povodu obilježavanja 650. obljetnice.

Predsjednik HAZ-a mr. Marjan Kalapurić istaknuo je kako su "Hrvati u bogatoj i bremenitoj povijesti hrvatskog naroda od sedmog stoljeća do danas ostavili dubok i neizbrisiv trag u europskoj povijesti Bečkog sveučilišta, koje je u 650 godina postojanja iznjedrilo brojne hrvatske znanstvenike i intelektualce svjetskoga glasa".

Akademik Josip Bratulić je, pozdravljajući nazočne u ime predsjednika HAZU-a, napomenuo kako je u Beču studiralo više od 400 Hrvata koji su nakon studija postali hrvatski velikani ili iznimno poznati po svome djelovanju te još mnogi koji su manje poznati ili nepoznati javnosti. Među poznatima je istaknuo prosvjetitelja Josipa Juraja Strossmayera, Ljudevita Gaja, Ivana Meštrovića, matematičara, astronoma, fizičara, isusovca Ruđera Boškovića, slavista Vatroslava Jagića, rektore Bečkog sveučilišta Adama Dvertića i Ludovika Adamovića (pl. Čepinski), osnivača bečke Romanistike Adolfa Mussafia iz Splita itd. Na Bečkom sveučilištu, kako je istaknuto, studirali su i poznati hrvatski skladatelji Ivan pl. Zajc, Franz Suppe, Ivo Tijardović i dirigent Lovro Matačić. ■

ENG The Croatian Academic Society of Austria and the Croatian Institute of History in Vienna organised a symposium on the 10th of October on Croats at the University of Vienna on the occasion of the university's 650th anniversary of the University of Vienna.

Uspješna realizacija konkretnih i strateški važnih projekata

Potpisani ugovori za programe i projekte od posebnog interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini za 2015. godinu. U posljednje četiri godine ovim natječajem financirana su, u iznosu od 75 milijuna kuna, 122 velika, strateški važna projekta za opstanak, ostanak i povratak Hrvata u BiH

Tekst/foto: DUHIRH

U ponedjeljak, 26. listopada, u Državnome uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske (DUHIRH), potpisani su ugovori o raspodjeli sredstava za programe i projekte od posebnog interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini za 2015. godinu.

Uz dobitnike potpore, potpisivanju su nazočili članovi Povjerenstva za dodjelu potpore: Daria Krstičević, predstojnica DUHIRH i predsjednica Povjerenstva, prim. mr. sc. Marijan Cesarik, zamjenik ministra zdravlja, prof. dr. sc. Ružica Beljo Lučić, pomoćnica ministra znanosti, obrazovanja i sporta i Vesna Jurić Bulatović, pomoćnica ministra kulture.

Čestitajući dobitnicima potpore na kvalitetno pripremljenim i osmišljenim projektima, predstojnica Krstičević naglasila je kako je do sada puno toga napravljeno i kako na puno toga možemo biti i jesmo ponosni. No, ono što je naš najveći uspjeh je upravo - zajedništvo. "Mi u Državnome uredu vjerujemo kako su upravo suradnja i zajedništvo najbolji put za uspješnu realizaciju konkretnih i



Dobitnici potpore iz BiH u Državnom uredu za Hrvate izvan RH

strateški važnih projekata, projekata koji osiguravaju bolju kvalitetu života, projekata koji stvaraju preduvjete za nova radna mjesta, a samim tim i ostanak Hrvata u svome rodnom kraju", poručila je predstojnica Krstičević i dodala: "Sigurna sam da je još puno dobrih projekata pred nama koje ćemo zajednički realizirati na dobrobit Hrvata u BiH i cijele Bosne i Hercegovine."

U ime dobitnika potpore zahvalio je prof. dr. fra Iko Skoko, gvardijan franjevačkoga samostana sv. Petra i Pavla iz Mostara. "Hvala Republici Hrvatskoj, Vladi RH, svim članovima povjerenstva koji su prepoznali važnost i značaj naših projekata. Povjerenje i potpora koju ste nam dali zasigurno će pridonijeti da svi naši projekti budu još bolji i kvalitetniji."

Podsjećamo da je 14. listopada Vlada RH donijela Odluku o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u BiH iz sredstava Državnoga proračuna RH za 2015. godinu. Za programe i projekte iz područja obrazo-

vanja i znanosti osigurano je 5.350.000 kuna (10 projekata), dok je programima i projektima iz područja zdravstva namijenjeno 5.260.000 kuna (5). Za programe i projekte iz područja kulture osigurano je 5.000.000 kuna (14 projekata), a iznos od 4.390.000 kuna namijenjen je programima i projektima iz ostalih područja (6 projekata), koji se uglavnom odnose na infrastrukturu.

U posljednje četiri godine ovim natječajem financirana su, u iznosu od 75 milijuna kuna, 122 velika, strateški važna projekta za opstanak, ostanak i povratak Hrvata u BiH. Novost u odnosu na prijašnju raspodjelu sredstava je i nadzor namjenskog trošenja dodijeljenih sredstava i stručna evaluacija projekata. Posebna vrijednost novoustrojenog sustava je i uspostava međuresornog povjerenstva koje Vladi predlaže financiranje projekata. ■

ENG Agreements on the allocation of funds for the programmes and projects of special interest to the Croats in Bosnia-Herzegovina for 2015 were signed at the premises of the State Office for Croats Abroad.



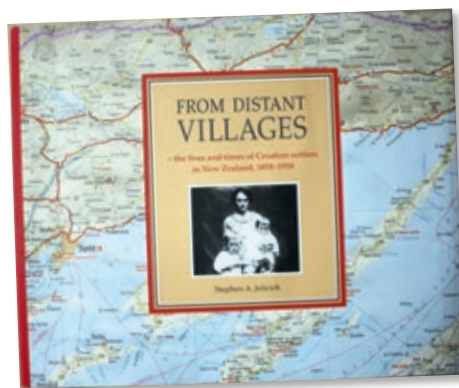
Predstojnica Daria Krstičević prigodom potpisivanja ugovora

Povijesna priča o novozelandskim Hrvatima

Autor je na Novi Zeland otišao iz Sućurja na Hvaru 1927., a ovom knjigom, koja donosi pregled povijesti hrvatskog iseljavanja iz Dalmacije na Novi Zeland od 1858. do 1958., pridružio se proslavi 150. godišnjice doseljavanja Hrvata



Mirjana Piskulić, Drago Šaravanja za govornicom, Nikola Jelinčić, Marin Knezović i Luka Popić



koja donosi pregled povijesti hrvatskog iseljavanja iz Dalmacije na Novi Zeland od 1858. do 1958., pridružio se proslavi 150. godišnjice doseljavanja Hrvata na Novi Zeland 2008. Ovaj cijenjeni arhitekt, rođen 1923., dobitnik mnogobrojnih novozelandskih državnih i strukovnih priznanja, građu za knjigu - fotografije, pisma, dokumente i razgovore s iseljenicima - predano je skupljao šest desetljeća. Knjiga je ilustrirana mnogobrojnim starim fotografijama i opremljena korisnim indeksom imena.

Stoljeće novozelandsko-hrvatskih kulturnih dodira Jelich, na više od 300

Tekst: **Diana Šimurina-Šoufek**

Foto: **Hrvoje Salopek**

mir Lončar, povjesničar dr. Ivan Čizmić i mnogi drugi prijatelji Matice te gosti.

GRAĐU SKUPLJAO ŠEST DESETLJEĆA

Autor je na Novi Zeland otišao iz Sućurja na Hvaru 1927., a ovom knjigom,

U Hrvatskoj matici iseljenika 5. studenoga predstavljena je knjiga "From Distant Villages" Stephena A. Jelicha. O knjizi su govorili ravnatelj HMI-ja mr. sc. Marin Knezović, književnik i povratnik iz Australije Drago Šaravanja i počasni konzul Novoga Zelanda Nikola Jelinčić. Poslije izlaganja promotora, prisutnima se obratio i dr. Luka Popić, inicijator ovog predstavljanja, pročitavši autorovo pismo. Promociju je s puno emocija vodila Mirjana Piskulić, voditeljica Matičina odjela za informiranje iseljeničtva i bivša generalna konzulica RH u Sydneyu.

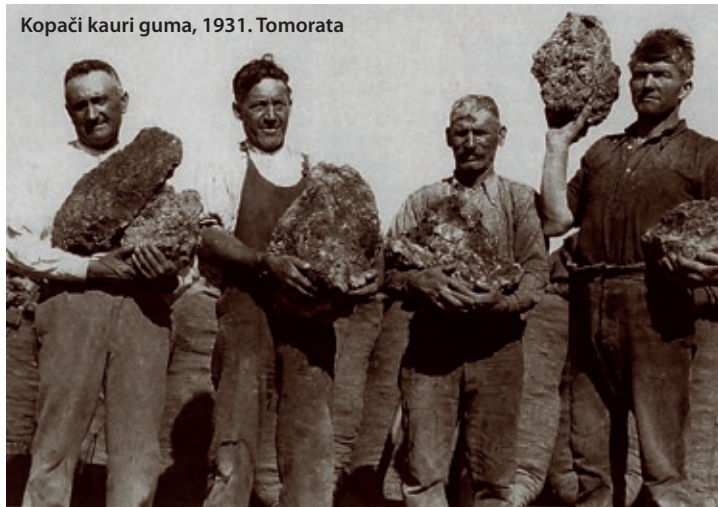
Promociji su nazočili predstavnici Ureda predsjednika Hrvatskoga sabora, Poglavarstva Grada Zagreba, Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, bivši hrvatski konzul u Novome Zelandu Brani-



Publika u velikoj dvorani HMI-a



Puhata
Vinogradi,
1913.



Kopači kauri guma, 1931. Tomorata



Joe i Jack Vodanovich ispred svog restorana u Wanganui, 1920.

stranica, opisuje kroz povijest naraštaja Dalmatinaca, koji ondje žive i stvaraju. Knjiga "From Distant Villages", koju je objavio Pharos Publications Limited u Aucklandu 2008., podijeljena je u 118 poglavlja. U prva četiri autor informira čitatelja o zemljopisnom i povijesnom okviru područja naseljavanja, dolasku

prvih hrvatskih iseljenika 1858. godine i opisuje mukotrpan rad i život kopača kauri-smole. Zatim predstavlja istaknute iseljenike koji su postigli uspjehe u područjima svojega djelovanja, a nekima od njih posvećuje i cijela poglavlja. Jedno je posvećeno i Novozelancu Josephu Gordonu Coatesu, političaru aktivnom između dvaju ratova, koji je osobito cijenio Hrvate i često ih u javnosti branio od nepravdanih optužaba. U četirima poglavljima opisao je djelovanje Katoličke crkve među hrvatskim iseljenicima i probleme prije osnivanja Hrvatske katoličke misije u Aucklandu 1904. godine. Najzanimljiviji su Jelicihevi iscrpni opisi osnivanja iseljeničkih društava te političkih kretanja među iseljenicima.

KNJIGE O HRVATIMA NA NOVOME ZELANDU

Iako knjige o Hrvatima na Novome Zelandu nisu brojne, sljedeće ne treba ni pošto zaobići: onu Većeslava Holjevca (Hrvati izvan domovine), Andrije Trli-

na (Now Respected, Once Despised: Yugoslavs in New Zealand), Ivana Čizmića (Iz Dalmacije u Novi Zeland), te u novije vrijeme don Ante Klarića (Povijest Hrvatske katoličke misije u Aucklandu), Velimira Urlića (Makarski Primorci u Novom Zelandu do 1914.) i Branke Bezić Filipović (Susreti svjetova: Hrvatska - Novi Zeland). Usto, objavljeno je i nekoliko stručnih i publicističkih radova (Segedin, Tarle, Crkvenčić, Vrbanić, Nola i dr.). Spomenimo i pripovijetke ili romane s tematikom iz života hrvatskih iseljenika na Novome Zelandu Amelije Batistich i Floridea Vele, ali i pjesme pučkoga pjesnika Ante Kosovića. O arhitektu Stephenu A. Jelichu Smiljana Šunde pisala je u Iseljeničkome zborniku Hrvatske matice iseljenika 2009., a imala ga je prigodu i intervjuirati, početkom 1977. godine u Aucklandu. Tema je i tada bila: povijest novozelandskih iseljenika iz Hrvatske.

Od svih hrvatskih zajednica svijeta, novozelandsku je zacijelo najteže pratiti i istraživati. Mnogo je razloga, a udaljenost od domovine tek jedan od njih. O njoj se u Hrvatskoj nije puno pisalo. Tek su rijetki pojedinci potkraj 19. i prvih desetljeća 20. st. slali svoje dopise u domaće novine, tiskane uglavnom u Splitu i Zadru. Može se bez pretjerivanja reći kako je Jelich napravio golem i važan posao istražujući podatke o mnogobrojnim hrvatskim iseljenicima na Novome Zelandu, osobito onima Sjevernoga otoka. Ovo značajno djelo zacijelo zaslužuje hrvatski prijevod kako bi o povijesnoj priči o Hrvatima u Novome Zelandu mogli ponešto saznati i ponositi se njome i oni u domovini. ■

ENG Stephen A. Jelich's *From Distant Villages* was promoted at the Croatian Heritage Foundation headquarters on the 5th of November. The book delves into the history of New Zealand's Croatian community.



Stephen A. Jelich na promociji diplome dipl.ing.arh. 1949. s roditeljima Viktorom i Srećkom

Kanadski Ogulinci obilježili vrijedni jubilej

Ime odsjeka "Ogulin" određeno je na osnivačkoj skupštini jer su gotovo svi prisutni bili iz toga grada ili okolice te da bi se odalo priznanje predsjedniku HBZ-a Bernardu Luketichu, čiji su korijeni također iz ogulinskoga kraja

Tekst: **Franjo Bertović** Foto: **Arhiva HBZ-a**

Društvo Ogulin - odsjek 530 Hrvatske bratske zajednice iz St. Thomas (Kanada, Ontario) obilježilo je 9. rujna 25 godina svog djelovanja. Ideja o osnivanju niknula je za vrijeme tradicionalne proslave *Jurjeve* u Cokeburgu, krajem travnja 1990. godine. Ta se proslava održava već desetljećima, u tome malome rudarskom naselju jugozapadne Pennsylvanije, po običajima sela Zagorja Ogulinskog i cijeloga ogulinskog kraja. Saznavši za proslavu ovoga blagdana u Cokeburgu, grupa Ogulinaca iz St. Thomasa organizirala je zajedničko putovanje u Pennsylvaniju te se ugodno iznenadila kako su zadržani i njegovani crkveni i kulturni običaji iz rodnoga Ogulina, o čemu se brine prva, druga, treća pa i četvrta generacije Hrvata u Americi.

USLIJEDIO JE OPSEŽAN POSAO

Prijedlog o osnivanju odsjeka došao je od glavnoga predsjednika Bernarda Luketicha i tadašnjeg službenika glasila HBZ-a "Zajedničara", Drage Luketića.



Odbornici odsjeka 530 "Ogulin" HBZ

Organizatori ovog putovanja u Cokeburg, Franjo i Mirjana Bertović, već su ranije razmišljali o osnivanju kluba Ogulinaca u St. Thomasu po uzoru na "Zavičajni klub Ogulinaca" u Zagrebu ili Klub Karlovčana u Mississaugi, kako bi se gajili običaji ovoga grada smještenog na granici Gorskoga kotara, Like i Korduna. Svaku od ovih regija karakterizira određena specifičnost u materijalnoj i duhovnoj kulturi svakidašnjeg življenja pa je to utjecalo na oblikovanje i razvoj posebnih kulturnih i narodnih običaja

ogulinskoga kraja. Na žalost, također je poznato da je ovaj grad podno Kleka napustilo na tisuće iseljenika i raselilo se diljem svijeta.

Nakon povratka iz Cokeburga slijedio je opsežan posao. Najprije su proučena Pravila HBZ-a, programi životnog osiguranja te struktura odsjeka. Sastavljeno je i pozivno pismo u 100 primjeraka te razaslano Ogulincima diljem kanadske provincije Ontarija kako bi se objasnila zamisao i dobila potpora. Odziv nije bio velik, ali je bio ohrabrujući. Osnivačkoj skupštini i ustoličenju društva Ogulin – odsjeka 530 Hrvatske bratske zajednice - prisustvovalo je 25 osoba. Kasnije su se počeli učlanjivati i Hrvati iz drugih dijelova domovine Hrvatske te Bosne i Hercegovine pa je odsjek bilježio osjetan rast u članstvu i odsječnim aktivnostima.

Ime odsjeka "Ogulin" određeno je na osnivačkoj skupštini jer su gotovo svi prisutni bili iz toga grada ili okolice, a i da bi se odalo priznanje i skrenula pozornost svim članovima HBZ-a na predsjednika Luketicha, čiji su korijeni iz ogulinskoga kraja, i koji je svojim radom, zalaganjem



Folklori ansambl 'Croatian Roots' odsjeka 503 HBZ

i vizijom pridonio ugledu ove najveće i najstarije organizacije Hrvata u svijetu.

Marljivim, poštenim i odanim radom svih članova i odsječnog vodstva odsjek 530 ubrzo je stekao zavidan ugled na lokalnoj razini, u Ontariju i HBZ-u u cjelini. Izrastao je u snažnu fraternalističku organizaciju i danas je najveći odsjek HBZ-a u Kanadi s oko 650 odraslih članova i oko 110 djece. Redovito održava Proljetni piknik u svibnju, Ljetni piknik u lipnju, Godišnji piknik s mini festivalom "Zvuci tamburice" u kolovozu te proslavu sv. Nikole i Božićnu zabavu. Sudionik je i podupiratelj svih okupljanja Ontarijske federacije odsjeka HBZ-a. Odsječni skijaški tim redovito sudjeluje na skijaškim natjecanjima Zajednice u Hidden Valleyu i nositelj je nekoliko vrijednih nagrada.

ODSJEK STEKAO ZAVIDAN UGLED

U sastavu odsjeka 530 "Ogulin" djeluje kuglaški tim "CFU Ogulin" koji se natječe u Elgin ligi, Folklorni ansambl "Hrvatski korijeni" te mladež (djeca do 18 godina starosti) u sastavu gnijezda 530 "Ogulin". Radu i djelovanju odsjeka odano su pripomogli i pomažu Odrasli i omladinski tamburaški zbor "St. George" iz Co-

keburga (Pennsylvania) pod ravnanjem Marlene Luketich-Kochis, nekadašnji Tamburaški sastav "Šokci" na čelu s pok. Charliem Fudurichem, Tamburaški zbor "Zlatni Pajdaši" s Michaelom Šavorom i mnoga druga kulturno-umjetnička društva koja djeluju u HBZ-u.

POMOĆ TIJEKOM DOMOVINSKOGA RATA

Odmah nakon osnutka, društvo "Ogulin" u suradnji s upravom HBZ-a i drugim udrugama, a i samostalno, podupiralo je svoj hrvatski narod u Domovinskom ratu i organizirano slalo humanitarnu pomoć u krizna područja. Odsjek je kumovao jednom djetetu preko "Dora zaklade" iz Zagreba. S humanitarnim radom i dalje je nastavljeno, kao što se vodila stalna skrb o vlastitim članovima. Jedna od tih je i odsječna Školarinska zaklada koja je utemeljena nedugo nakon osnivanja odsjeka 530 i koja se brine o članovima-studentima, polaznicima viših škola i veleučilišta. Odsjek je utemeljio i fond Školarinske zaklade pri Glavnoj upravi HBZ-a u Pittsburghu pod



Predsjednik HBZ Edward W. Pazo, glavna tajnica Bernadette Luketich-Sikaras uručuju dar Franji Bertoviću

imenom "Endowment Fund CFU Lodge 530 Ogulin".

Odsjek 530 HBZ-a ponosi se da je 1999. bio domaćin 19. nacionalne konvencije HBZ-a u Londonu (Ont.) te sa svojim delegatima sudjelovao na svim konvencijama od 1991. godine. Na posljednjoj 24. nacionalnoj konvenciji HBZ-a održanoj u Baltimoreu, Marylandu, odsječni delegati su bili Franjo Rupčić, Darinka Cindrić i Mirjana Bertović, a konvencija je produljila drugi mandat glavnome potpredsjedniku i direktoru članskih usluga HBZ-a Franji Bertoviću. Nadamo se i daljnjem uspješnom radu na okupljanju našeg naroda s ciljem čuvanja naše kulture, pučkih običaja i hrvatskoga identiteta u svijetu. ■

ENG The Croatian Fraternal Union's Lodge 530 Ogulin in Canada's St. Thomas, Ontario celebrated its 25th anniversary on the 9th of September. The name Ogulin was selected at the founding assembly as the vast majority of those on hand hailed from this Croatian town and it's environs.

ISELJENIČKA VIJEST

BLAĆANI SE PREDSTAVILI U HMI-JU DUBROVNIK



DUBROVNIK - U Hrvatskoj matici iseljenika predstavljena je manifestacija 'Tajanstvena je zemlja suza', a najavljena je manifestacija 'Dani lumblije' uz gastronomsku degustaciju za sve okupljene. Kušala se blatska lumblija, hrstule, bademi, arancini i autohtoni likeri iz etno kuće Barilo.

U svibnju ove godine u Blatu je održana manifestacija 'Tajanstvena je zemlja suza' u organizaciji Blatskih fižula – ustanove u kulturi, Turističke zajednice Općine Blato i etno kuće Barilo. Tom manifestacijom u Blatu se obilježio prvi put Međunarodni dan muzeja. Ovogodišnja zadana tema cijele manifestacije međunarodnog karaktera bila je 'Muzeji za održivo društvo'. Tom prilikom manifestacija se većim dijelom održavala u prostorima etno kuće Barilo, ali i proširila izvan tih prostora koristeći staru povijesnu jezgru Blata. Osim zadane teme, obilježavanje je pratila još jedna povezana tema - 'Iseljavanje, povijesni pregled i društveni aspekti', a iznimno je bitna za Blato u godini kada se obilježava devedeset godina od prvoga velikog vala iseljavanja iz Blata.

Važnost manifestacije prepoznale su podružnice Hrvatske matice iseljenika u Dubrovniku i Splitu koje su pružile potporu u realizaciji svih daljnjih aktivnosti nakon njezina održavanja. Nakon predstavljanja programa u svibnju u Muzejskome dokumentacijskom centru, manifestacija i problematika blatskog iseljavanja s posebnim naglaskom na razdoblje 1924./25. predstavljena je i u Hrvatskoj matici iseljenika u Dubrovniku.

Pjesnik u arhitekturi

Međunarodni arhitektonski simpozij Dani Orisa održani su 17. i 18. listopada u Zagrebu, privukavši ugledne predavače i mnogobrojne posjetitelje

Tekst: Vesna Kukavica Foto: Oris

Čileanski arhitekt bračkih korijena Smiljan Radić laureat je zagrebačke Nagrade Oris ACO koju mu je dodijelilo uredništvo istoimenog arhitektonskog časopisa za izniman doprinos arhitekturi. Inovativnom graditelju svjetskoga glasa iz Santiaga de Chilea nagrada je uručena 17. listopada na svečanosti u prepunoj Koncertnoj dvorani Vatroslava Lisinskog na samom početku 15. dana Orisa.

Međunarodni arhitektonski simpozij koji se već petnaest godina održava u listopadu poznat je kao zagrebački Dani Orisa. Utemeljio ga je ugledni hrvatski arhitekt i direktor arhitektonskog časopisa Oris Andrija Rusan, koji se prvi obratio sudionicima simpozija i visokim uzvanicima, izrazivši zadovoljstvo što je ovogodišnju nagradu časopis Oris dodijelio u suradnji s tvrtkom ACO, proizvođačem održivih sustava za površinsku odvodnju, što je u svome kratkom

govoru potvrdio i direktor te tvrtke Siniša Staničić.

Čileanski veleposlanik Juan Luis Nilo Valledor istaknuo je kako mu je velika čast prisustvovati svečanosti na kojoj uglednu nagradu struke prima čileanski arhitekt hrvatskih korijena koji svojim kreativnim radom na uzoran način prezentira obje zemlje - Čile i Hrvatsku, zemlju svoga djeda. Prosudbenu komisiju činili su članovi uredništva časopisa Oris u sastavu: Ana Dana Beroš, Ante Nikša Bilić, Tadej Glažar, Vera Grimmer, Alan Kostrenčić, Maroje Mrduljaš i Andrija Rusan. Časopis Oris izdaju zajednički tvrtka Oris d.o.o. i udruga Oris - Kuća arhitekture, koji nizom aktivnosti promiču arhitekturu i kulturu življenja.

PREZENTIRA ČILE I HRVATSKU

U obrazloženju prosudbene komisije istaknuto je da su takvu odluku donijeli jer je "Smiljan Radić potpuno posvećen svemu što radi i zašto radi. Radić je rijetki pjesnik u arhitekturi i arhitektonska osobnost suprotna arhitektonskim zvijezdama".

Arhitekt
Smiljan Radić



Riječ je o jednom od najpoznatijih arhitekata Latinske Amerike. Radić je u Čileu više puta proglašen najboljim arhitektom, a s našim ga podnebljem veže obiteljska korjenika. Unuk je bračkoga težaka i rudara, koji je 1919. muhotrpno pronašao posao na dalekome sjeveru Čilea, da bi se kasnije preselio i radio lakši posao u tvornici u Santiago de Chileu. Slavni arhitekt ponosan je na svoje podrijetlo. Vjeruje da je vrlo rano u svome stvaralaštvu osvijestio činjenicu svoga imigrantskog podrijetla budući da u kreiranju ima nezadrživu potrebu prostornog oblikovanja s različitim materijalima.

PROJEKTI I MAKETE

Primajući nagradu, koja se sastoji i od diplome i staklene piramide koju je za Nagradu Oris dizajnirao glasoviti portugalski arhitekt Alvaro Siza Vieira, laureat je potvrdio riječi iz obrazloženja kratko zahvalivši za nagradu i rekavši kako se veseli otvorenju izložbe svojih radova i predavanju na kojem je pokušao, kako

Smiljan Radić i ministar Berislav Šipuš razgledavaju izložbu



je rekao, objasniti što je to što on kreira.

U večernjim satima prvi dan simpozija nastavljen je u znaku našijenca iz Čilea pa je otvorena i izložba Radićevih radova u suradnji s arhitektom koji mu izrađuje arhitektonske modele, Alejandro Lüerom, pod nazivom "Illustrationes" i to u Oris - Kući arhitekture u središtu Zagreba (Ul. kralja Držislava 3). Izloženi su odabrani Radićevi projekti i makete kao što su, uz ostalo, Kuća sebičnoga diva, Kuća za poemu..., Dječak skriven u jajetu te njihova najnovija instalacija "Fragil Torre de Copas" - toranj složen od vinskih čaša.

"Oduševljava me kreativnost obojice autora i veseli što sam se uvjerio da su Radić i Lüer u duši još djeca koja se igraju i u toj igri iskazuju zadivljujuću inventivnost", rekao je ministar kulture Berislav Šipuš otvarajući izložbu *Illustrationes*. Ministar kulture naglasio je kako je upravo kreativnost koju iskazujemo u životu i koju živimo jedino što nas može spasiti jer je ljudski dar koji nema granica. Izrazio je i zadovoljstvo što u Zagrebu postoji prostor kao što je Oris - Kuća arhitekture, koji obogaćuje cijelu kulturu.

Laureat Nagrade *Oris ACO* Smiljan Radić na otvorenju izložbe rekao je kako je riječ o radovima koje su Alejandro Lüer i on radili ne vodeći računa o tome jesu li neki od radova realizirani ili ne. Jer, objasnio je, bitne su nam bile faze procesa nastanka radova i sve ono čime nas



Smiljan Radić je autor novog Serpentine paviljona

je taj proces obogatio. I suautor izložbe Alejandro Lüer potvrdio je kako uživa u svome poslu i dugogodišnjoj suradnji sa Smiljanom Radićem od koga je, kako je posvjedočio, puno naučio.

IZNENADNOST KOJA IDE DO ZAČUDNOSTI

Izložbu prati i katalog u kojemu arhitektica i teoretičarka urbanizma Vera Grimmer, uz ostalo, piše "promišljanje realnosti s onu stranu uobičajenog i iznenadnost koja ide do začudnosti označu-

je način na koji Smiljan Radić gradi svoj svijet, ali nam time i pomaže razumjeti naš vlastiti".

Smiljan Radić rođen je 1965. u Santiagu. Diplomirao je 1989. na Arhitektonskome fakultetu čileanskoga Katoličkog sveučilišta, a nakon toga studirao je na *Istituto Universitario di Architettura* u Veneciji. Nakon pobjede 1994. na međunarodnom natjecanju *Platía Eleftería* (Heraklion, Kreta) udružio se s arhitektima Nicolásom Skutelisom i Flaviom Zanon na razvoju i realizaciji projekta u Grčkoj. Godine 2000. dobio je natječaj za projekt *Barrio Cívico de Concepción*, za što ga 2001. Udruga arhitekata Čilea izabrala za najboljega čileanskog arhitekta mlađega od 35 godina. Održao je mnogobrojna predavanja i izložbe u Meksiku, Argentini, Španjolskoj, SAD-u, Norveškoj i Austriji. Njegova su djela objavljiva na u časopisima poput *Casabella*, *A+U*, *Quaderns*, *Detail*, *2G*, *Electa*, *Lotus*, *Arq* te u dva monografska kataloga izdana u Španjolskoj i u Čileu. Tijekom 2007. bio je gostujući profesor na Teksaškom sveučilištu, a 2008. na Harvardu, zajedno sa stalnom suradnicom i suprugom, kiparicom Marcelom Correom. ■



Vinarija Vik u Čileu, rad Smiljana Radića

ENG Chilean architect of Croatian extraction Smiljan Radić is the laureate of Zagreb's Oris ACO architectural journal prize, awarded by the editorial board for his exceptional contribution to architecture.

HRVATSKA DOPUNSKA NASTAVA U RIMU

ITALIJA - Hrvatska dopunska nastava hrvatskoga jezika i kulture, koju organizira i financira Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH diljem svijeta, u Italiji se održava u Rimu, Trstu i u tri mjestima u regiji Molise – Kruču, Štifiliću i Mundimitru. Nastavu izvode tri profesorice koje svoje učenike poučavaju sadržajima hrvatskoga jezika i književnosti, geografskim i prirodnim obilježjima Republike Hrvatske, najznačajnijim događajima iz hrvatske povijesti i kulturno-umjetničkoj baštini naše domovine.

Hrvatska nastava u Rimu pokrenuta je 1998. godine i nastavu je do danas pohađalo oko 150 učenika. Školsku godinu 2015./2016. započinjemo u listopadu uz dvije novosti – selidbom nastave u novi prostor i dolaskom nove, šeste u nizu profesorice. Upisano je četrdesetak učenika u dobi od šest do osamnaest godina. Specifičnost nastave su heterogene grupe te integrirana, kolerativna i projektna nastava. Učenici će tijekom školske godine osim usvajanja nastavnih sadržaja imati priliku dopisivati se s učenicima iz Hrvatske, družiti se na terenskoj nastavi, sudjelovati na filmskim i književnim večeri-



ma, likovnim i književnim natjecanjima, humanitarnim akcijama, sajmovima, priredbama te projektima. Planiramo bratimljenje s rumunjskom dopunskom nastavom i nastavak prijateljstva s ukrajinskom, poljskom, talijanskom školom "Maria Immacolata" i multietničkim zborom "Coro Se...sta voce". Na kraju školske godine s ponosom ćemo objaviti deseti broj našega učeničkog lista

"Hrvatsko srce". Hrabro se suočavamo s novim izazovima i veselimo se novim aktivnostima, poznanstvima i druženjima koja osnažuju našu pripadnost dvjema kulturama, hrvatskoj i talijanskoj, pridonose boljem razumijevanju i poštovanju drugih kultura i osvješćivanju vlastitoga identiteta u suvremenom svijetu. (Tina Fabijančić)

BISKUP KOMARICA U POHODU HRVATIMA U SAD-u



SAD - U višednevnome pohodu hrvatskim katoličkim župama i misijama u SAD-u boravio je banjolučki biskup dr. Franjo Komarica. Došao je na poziv delegata za SAD pri Vijeću za inozemnu pastvu HBK i BK BiH don dr. Mate Bižace, svećenika Bračko-hvarsko-viške biskupije, koji je više od 30 godina dušobrižnik u jugozapadnome dijelu SAD-a. Posljednjih godina aktivno se brine za doseljene Hrvate – katolike iz BiH i RH u nekoliko saveznih država, na prostoru koje obuhvaća područje od Hrvatske do Islanda. Biskup Komarica susreo se s vjernicima iz osam velikih američkih gradova i hrvatskih katoličkih župa: sv. Ante u Los An-

gelesu, sv. Josipa u St. Louisu, Srca Isusova u Chicagu, sv. Ivana Krstitelja u Kansas Cityju, zatim iz Hrvatske katoličke stalne misije "Zvijezda mora" u San Pedru, iz hrvatskih misija u Phoenixu, Las Vegasu i Denveru.

Biskup Komarica bio je u župi u Los Angelesu gost administratora vlč. dr. Gorana Jovičića, u župi u St. Louisu župnika fra Stjepana Pandžića, u Chicagu župnika Ivica Majstorovića i franjevaca u sjedištu franjevačke kustodije sv. Obitelji. Boraveći kod vjernika u Kansas Cityju, biskup je bio gost svećenika hrvatskog podrijetla vlč. Mate Bartulice, koji vodi dvije župe u biskupiji Kansas City – St. Joseph u državi Missouri. U milijunskome gradu Phoenixu, u državi Arizoni, podijelio je sakrament potvrde 19-orici krizmanika, koje je za krizmu spremao revni dušobrižnik don Bižaca.

Iznimno dirljivi bili su susreti biskupa i vjernika – doseljenika, osobito onih iz vremena Domovinskoga rata u BiH. Među njima je bio i veći broj vjernika rodnom iz Banje Luke i Banjolučke biskupije, koji su se veselili susretu sa svojim biskupom. Biskup Komarica u Los Angelesu, zajedno s ravnateljem Hrvatske inozemne pastve dr. Tomislavom Markićem, predvodio je višednevni duhovno-pastoralni godišnji susret hrvatskih dušobrižnika – svećenika i redovnika, iz SAD-a i Kanade, gdje je održao i četiri prigodna predavanja i predvodio misna slavlja za sudionike susreta i domaće vjernike. (IKA)

Mladi oduševljeno njeguju hrvatsku folklornu baštinu

Nakon prvog voditelja misije o. Pavića folklorno djelovanje u misiji poticali su i kasniji voditelji misije – fra Stanko Dotur, fra Petar Vučemilo, fra Josip Bebić, fra Josip Klarić, kao i sadašnji voditelj misije o. Bilić

Tekst/foto: **Adolf Polegubić**

Hrvatska katolička misija Mainz proslavila je u subotu 31. listopada četrdeset petu obljetnicu otkako se u njoj njeguje hrvatska folklorna baština. Proslava je organizirana u "Ludwig-Eckes-Festhalle" u Nieder-Olm nedaleko od Mainza. Sve je na početku pozdravio voditelj misije, franjevac Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja sa sjedištem u Splitu, fra Ante Bilić, koji je tom prigodom istaknuo kako je u misiji folklor počeo djelovati od 1970. godine, samo nekoliko godina otkako je osnovana misija 1967., u vrijeme prvog voditelja misije fra Stjepana Pavića. "Od tada pa sve do danas u misiji folklor neprekidno uspješno djeluje. Čestitam svima koji su na početku bili tu, prilikom osnivanja folklorne skupine, svima onima koji su tijekom tih godina nastupali i također na poseban način mladima koji uspješno nastavljaju njegovati hrvatsku folklornu baštinu. Folklor spada u kulturu našeg naroda i jedan smo od naroda koji ima bogatiju folklornu baštinu. Neka ovo bude sjeća-

nje na četrdeset pet godina, ali isto tako neka bude i izazov da i ubuduće roditelji dovode djecu kako bismo ih učili hrvatskome folkloru, običajima i tradiciji." Nakon prvog voditelja misije o. Pavića, folklorno djelovanje u misiji poticali su i kasniji voditelji misije – fra Stanko Dotur, fra Petar Vučemilo, fra Josip Bebić, fra Josip Klarić, kao i sadašnji voditelj misije o. Bilić.

Sve je u ime delegata za hrvatsku pastvu u Njemačkoj vlč. Ivice Komadine pozdravio i dr. Adolf Polegubić koji je istaknuo kako je lijepo vidjeti toliki broj mladih koji oduševljeno njeguju hrvatsku folklornu baštinu te tako radosno svjedoče svoju nacionalnu pripadnost u Njemačkoj i drugim zemljama svijeta. Ujedno je sve pozvao na hrvatske folklorne festivale koje uspješno već više desetljeća organizira Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta na Majni.

U lijepome i skladno organiziranome programu misijska mala i velika folklorna skupina zajedno su izvele posuško-imotske plesove. Veliku skupinu vodi Josip Žeravica, a malu Josipa Marić, koja je ujedno i vodila program. Kao gosti nastupile su folklorne skupine iz susjednih



Dar za voditelja misije fra Antu Bilića

hrvatskih katoličkih misija (HKM) Main-Taunus/Hochtaunus i Darmstadta. Gosti iz HKM Main-Taunus/Hochtaunus izveli su ličko kolo, dok su gosti iz HKM Darmstadt izveli plesove Slavonije. Zatim je dio folklorne skupine HKM Main-Taunus/Hochtaunus zajedno s dijelom folklorne skupine iz Mainza izveo pjesme i plesove Slavonije. Na kraju je domaća folklorna skupina HKM Mainz izvela međimursku "Pisanu nedelju".

Upućena je zahvala svećenicima, voditeljima folklora, članovima folklora i njihovim roditeljima, voditeljici koja s članovima folklora redovito vježba folklorno pjevanje Boženi Kelemenčić i voditeljju misije fra Anti Biliću na organizaciji i financijskoj potpori, kojemu je u znak zahvalnosti predan prigodni dar. Slavlje je nastavljeno uz jelo i piće te zabavni program glazbene skupine "Upitnik" iz Offenbacha. ■



Misijska mala i velika folklorna skupina

ENG The Croatian Catholic Mission in Mainz celebrated its 45th anniversary on the 31st of October. The mission has been lead by priest Pavić and friars Stanko Dotur, Petar Vučemilo, Josip Bebić, Josip Klarić and the current head of the mission friar Ante Bilić who have all encouraged folklore activities.

Široki Brijeg - kulturno središte ne samo Hercegovine, već i puno šire

Fra Vendelin Karačić je uz pokojnoga fra Jozu Pejića, koji je još kao provincijal hercegovačkih franjevaca pokrenuo mnogobrojne programe za očuvanje kulturno-povijesne baštine i promicanje kulture i umjetnosti, svakako najzaslužniji što Široki Brijeg ima jednu ovakvu instituciju



Detalj s otvorenja stalnog likovnog postava Franjevačke galerije



Uz predsjedatelja Predsjedništva BiH dr. Dragana Čovića otvorenju galerije nazočili su brojni uglednici

Tekst/foto: **Drago Martinović**

Pod pokroviteljstvom predsjedatelja Predsjedništva BiH dr. Dragana Čovića otvoren je 6. listopada stalni likovni postav Franjevačke galerije Široki Brijeg, čime je obilježen njezin srebrni jubilej, odnosno 25. obljetnica uspješnog djelovanja.

Fra Vendelin Karačić, voditelj umjetničkoga programa Franjevačke galerije, u svom obraćanju nazočnima govorio je o djelovanju Franjevačke galerije od osnivanja do današnjih dana te istaknuo važnu ulogu pokojnog fra Jozu Pejića, prvog i jedinog ravnatelja Franjevačke galerije. "Neka ovaj postav bude dar svim ljudima dobre volje", rekao je na kraju svog obraćanja fra Vendelin Karačić. Nazočnima su se prigodnim riječima obratili i fra Tomislav Puljić - širokobriježki gvardijan, fra Mate Dragičević - tajnik Her-

cegovačke franjevačke provincije, Milan Bandić - gradonačelnik Zagreba, Božo Biškupić - bivši ministar kulture u Vladi Republike Hrvatske, a stalni postav predstavio je Antun Karaman.

FRA JOZO PEJIĆ I FRA VENDELIN KARAČIĆ

"Franjevačka galerija dala je veliki doprinos da je Široki Brijeg danas kulturno središte ne samo Hercegovine, već i puno šire. Veliku zahvalu dugujemo našoj braći franjevcima, a ponajprije fra Jozu Pejiću i fra Vendelinu Karačiću", rekao je uz ostalo Miro Kraljević, gradonačelnik Širokog Brijega u prigodnom obraćanju nazočnima.

"Počasćen sam što sam danas ovdje među vama, među onima kojih se ticala povijest hrvatskoga naroda jer dominantno, upravo u teškim vremenima kojih se spominjemo, kroz nazočnost franjevaca na prostorima Hercegovine, uvijek

su stradali 'umni i duhovni'. Vjerujem da takvih iskušenja više neće biti, da ćemo ovakvim izložbama, ovom galerijom i mnogim drugim gdje mi živimo, svjedočiti i pomalo prkositi onom vremenu i uvijek se sjećati onih kojih nema među nama, a koji su dali golem doprinos za nas", rekao je predsjedatelj Predsjedništva BiH dr. Dragan Čović otvarajući stalni likovni postav Franjevačke galerije.

Stalni postav moderne i suvremene likovne umjetnosti ima 229 izložaka. Autor stalnoga likovnog postava Franjevačke galerije je povjesničar umjetnosti i kritičar Igor Zidić, a koautori su Josip Mijić, magistar sakralnog slikarstva i fra Vendelin Karačić, voditelj Franjevačke galerije. U stalnom postavu su djela najpoznatijih imena hrvatske umjetnosti: Vlahe Bukovca, Ivana Lackovića Croate, Vasilija Josipa Jordan, Kažimira Hrašte, Krste Hegedušića, Kuzme Kovačića, Ede Murtića te djela bosanskohercegova-

vačkih umjetnika i djela profesora Akademije likovnih umjetnosti Široki Brijeg.

OKO 4.500 DJELA

U 25 godina postojanja i djelovanja u Franjevačkoj galeriji je održano nešto manje od 300 likovnih izložbi i drugih kulturno-umjetničkih događaja, što je svakako pridonijelo da je Široki Brijeg danas kulturno središte Hercegovine, ali i mnogo šire. Fra Vendelin Karačić je uz pokojnoga fra Jozu Pejića (umro 27. prosinca 2014.), koji je još kao provincijal hercegovačkih franjevaca (1982. - 1988.) pokrenuo mnogobrojne programe za očuvanje kulturno-povijesne baštine i promicanje kulture i umjetnosti, svakako najzaslužniji što Široki Brijeg ima jednu ovakvu instituciju. U fundusu Franjevačke galerije danas se nalazi oko 4.500 djela. Neke od najznačajnijih izložbi održanih u Franjevačkoj galeriji su izložbe: Emanuela Vidovića, Slike starih majstora *Galerije umjetnina Split*, Vanje Radauša, Slavka Kopača, Vlahe Bukovca, *Essence of Life Art* (avangardnih umjetnika iz jugoistočne Europe), ALU Split (profesora i studenata), Umjetnost iz kutije (osam sarajevskih umjetnika), diplomске izložbe ALU Široki Brijeg, kao i poslijediplomske izložbe *Ars sacra*.

POČECI DJELOVANJA GALERIJE

Prvi stalni postav s nešto više od 280 slika i skulptura otvoren je 25. srpnja 1990. godine. U to vrijeme fundus Galerije sadržavao je oko 1.000 likovnih djela izrađenih u svim slikarskim i kiparskim tehnikama. U prvome stalnom postavu, koji su postavili Igor Zidić, Svetlana Rakić i fra Vendelin Karačić, bile su slike najpoznatijih imena hrvatske naivne i izvorne umjetnosti: Ivana Ge-



Detalj iz Samostanske riznice



Stalni likovni postav Franjevačke galerije

neralica, Mije Kovačića, Ivana Lackovića Croate, Ivana Večenaja, fra Blage Karačića i drugih te kipovi dvojice Širokobriježana Sofije Naletilić Penavuše i Branka Hrkaća. Galerija je u svome postavu, zbog ratnih događaja, bila zatvorena od kraja listopada 1991., s tim da je ostao dio postava u predvorju i hodnicima, ali ne zadugo, te ponovno otvorena krajem 1992. godine. Prvo gostovanje Galerije bilo je ostvareno postavom Fra-yu-kulta u rujnu 1990. u Galeriji 369 u Edinburghu (Škotska) da bi se, nakon pauze zbog ratnih događaja, tijekom 1993. zaredala gostovanja i izložbe po hrvatskim gradovima. U Samostanskoj riznici, posebnom odjelu Galerije, izloženo je 20-ak slika starih majstora te umjetnički oblikovani metalni bogoštovni predmeti i liturgijsko ruho, stare knjige među kojima i inkunabula iz 1493. godine.

Franjevačka galerija je nakladnik triju monografija: Sestra Marija, Fra Mirko Čosić i Fra Blago Karačić. Svake godine

tiskaju se kalendari s reprodukcijama umjetničkih slika. Tiskano je i nekoliko beletrističkih knjiga. Zajedno s Akademijom likovnih umjetnosti Široki Brijeg od 2006. do 2013. godine izlazio je časopis 'Akademija'. Svaka izložba, pa tako i ovaj stalni likovni postav, popraćena je prigodnim katalogom.

Na poticaj i uz veliku pomoć Franjevačke galerije 1996. godine osnovana je Akademija likovnih umjetnosti (ALU) Sveučilišta u Mostaru sa sjedištem u Širokome Brijegu. Treba spomenuti da je prva visokoškolska ustanova u Hercegovini, odnosno studij pod imenom *Theologia domestica*, otvoren davne 1867. godine upravo u Širokome Brijegu. Nakon otvaranja ALU, Franjevačka galerija darovala je više od 2.000 knjiga te je na taj način osnovana Knjižnica ALU Široki Brijeg. Knjižnica Franjevačke galerije koja se uglavnom popunjava darovanim knjigama danas ima više od 5.000 naslova. ■



Franjevačka galerija Široki Brijeg

ENG The permanent art exhibit of the Franciscan Gallery in Široki Brijeg was opened on the 6th of October under the patronage of the President of the Presidium of Bosnia-Herzegovina Dragan Čović. The event marks the institution's 25th anniversary.

"Na kraju je najvažnija ljubav"

Ne sjećamo se da je u zadnjih nekoliko godina ijedan Hrvat pobudio toliko zanimanje austrijskih Hrvata. U svome poletnom, zapravo lepršavom i svakom čovjeku razumljivom načinu obraćanja, poznati fizičar apostrofirao je mnoge aktualne teme

Tekst: Rade Lukić

Na poziv i u organizaciji Hrvatskoga svjetskog kongresa (HSK) u Austriji boravio je u Beču predsjednik sestrinske udruge, dakle HSK iz Švicarske, dr. sc. Davor Pavuna, istaknuti hrvatski fizičar i izumitelj, koji je 21. listopada održao iznimno zanimljivo predavanje na temu "Znanstveni izazovi bolje civilizacije 21. stoljeća". U ime HSK Austrije nazočne je pozdravio predsjednik mg. Igor Lacković.

Prostorije Hrvatske akademske zajednice (HAZ) u samome središtu Beča uistinu su bile premale da prime toliko veliki broj zainteresiranih na ovu temu. Ne sjećamo se da je u posljednjih nekoliko godina ijedan Hrvat pobudio toliko zanimanje austrijskih Hrvata. Mnogi su morali strpljivo pričekati kraj predavanja i plodnu diskusiju na nogama. Budući da su u publici bili uglavnom mladi, većinom članovi HAZ-a iz Beča, to nije nikoga zasmatalo. Organizator predavanja uopće se nije morao truditi najaviti gostovanje ovoga istaknutog i cijenjenoga hrvatskog znanstvenika svjetskoga glasa, predavača na mnogim sveučilištima na raznim kontinentima i savjetnika



Dr. Davor Pavuna

mnogih svjetskih moćnika te jednog od najpoznatijih Hrvata općenito.

U svom poletnom, zapravo lepršavom, ali i svakom čovjeku razumljivom načinu obraćanja bez obzira na stupanj obrazovanja, poznati fizičar apostrofirao je mnoge teme. Tako je, uz ostalo, držeći čaše obične vode govorio o vodi kao o vrlo važnome resursu koji će u vrlo bliskoj budućnosti postati važniji od npr. nafte. Ne isključuje ni vrlo realnu mogućnost da upravo zbog vode nastanu nova ratna žarišta! U svome zanosnom predavanju žestoko se obrušio i na medije koje on svjesno bojkotira jer ne želi

prestat razmišljati svojom glavom, istaknuo je opasnosti od genetski manipulirane hrane te napao bešćutnost bankara koje je nazvao bankaroidima! Kratko i bitno referirao se i na temu izbjeglica te uvjerljivo progovorio i o vrlo neugodnim činjenicama u vezi s izbjeglicama. Ustvrdio je da je ovaj izbjeglički val dobro insceniran te da razne obavještajne službe i te kako znaju kakve će sve posljedice imati ovo novo doseljavanje. Otvoreno je rekao i da među tim izbjeglicama ima i terorista. Naglasio je da je katolik i da je spreman pomoći svome bližnjem, ali da treba poštovati i europske zakone, što sada nije slučaj. Govorio je i o svome životu u iseljeništvu, pravim i prerušenim komunistima, nesposobnosti vladajućih u domovini, križnom putu hrvatskoga naroda te planetarnoj, jednoj jedinoj Hrvatskoj.

Govorio je zanosno i o svome odnosu s Bogom, ali i o ljubavi i ženama, za koje je ustvrdio da su najveće čudo i tako je dobio gromoglasan pljesak ženskog dijela publike. Mnogi posjetitelji postavljali su razna pitanja, pa tako i iz njegove najuže specijalnosti, fizike. I na njih je suvereno odgovarao i to na način koji je mladim ljudima bio razumljiv. Svojim nekonvencionalnim nastupom, opuštenošću i neposrednošću u komuniciranju s austrijskim Hrvatima ostavio je iznimno pozitivan i optimističan dojam na sve. Vrlo povoljno se izrazio o kvaliteti života svjetske metropole, Hrvatima bliskom i bitnom Beču te podsjetio da bismo mi Hrvati puno toga trebali naučiti upravo od Austrijanaca. Iz svake njegove izgovorene riječi odisala je njegova bezrezervna ljubav i odanost prema Hrvatskoj i hrvatskome narodu ma gdje on trenutno boravi i živi. ■

Prostorije Hrvatske akademske zajednice bile su premale da prime veliki broj zainteresiranih



ENG Davor Pavuna DSc, a prominent Croatian physicist and inventor now living in Switzerland, gave a fascinating lecture in Vienna at the invitation of the Austrian chapter of the Croatian World Congress.

Rezultati rada vrijedni pažnje

Cilj sada već tradicionalnoga susreta je bolje povezivanje svih hrvatskih društava u Sloveniji i s time očuvanje hrvatskoga jezika, kulture i običaja koje smo mi, Hrvati, donijeli iz svoje matične domovine

Tekst: **Andrea Magyar**

Tradicionalni četvrti po redu Sabor hrvatske kulture u Sloveniji održan je 12. rujna u Škofji Loki u organizaciji tamošnjega Hrvatskoga kulturno-umjetničkog društva "Komušina". Cilj sada već tradicionalnoga susreta je bolje povezivanje svih hrvatskih društava u Sloveniji i s time očuvanje hrvatskoga jezika, kulture i običaja koje smo mi, Hrvati, donijeli iz svoje matične domovine.

Pokroviteljstvo ovogodišnjega, Četvrtoga sabora, preuzeli su: predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović i predsjednik Republike Slovenije Borut Pahor. Sabor je otvorila s pozdravnim govorom osobna izaslanica predsjednice RH i hrvatska veleposlanica u Sloveniji, Vesna Terzić. Istaknula je da su rezultati rada svih hrvatskih društava u Sloveniji vrijedni pažnje i pohvale. Zamjenik ministra kulture RH Alen Kajmović zahvalio je svima prisutnima na očuvanju tradicije i hrvatskoga identiteta. Treba poštovati Sloveniju kao našu trenutnu domovinu, ali istodobno voljeti i nositi u srcu matičnu Hrvatsku. Načelnik iz Državnoga ureda za Hrvate izvan RH, Milan Bošnjak, istaknuo je da se veze s domovinom ne smiju nikada prekinuti, već stalno treba raditi na njihovu jačanju. Predsjednik Saveza hrvatskih društava Slovenije, Đani Kutnjak, u pozdravnome govoru istaknuo je da je to najveća manifestacija Hrvata u Sloveniji. Naveo je također da to pridonosi rješavanju statusa Hrvata u Sloveniji i zahvalio je domaćinima za uloženi trud u organizaciju Četvrtoga sabora. Stručni radnik Javnog sklada za kulturne djelatnosti Ministarstva kulture Republike Slovenije, Matej Maček, govorio je o tome kako je i za Sloveniju važno da se sačuva identitet i kultura drugih naroda. Na kraju je sve prisutne pozdravio



Klapa HKD Maribor

svečanim govorom predsjednik HKUD Komušina, Pejo Mijatović. "Potrebno je očuvati tradiciju, kulturu i materinski jezik i sve to prenijeti na mlade", bile su riječi Peje Mijatovića.

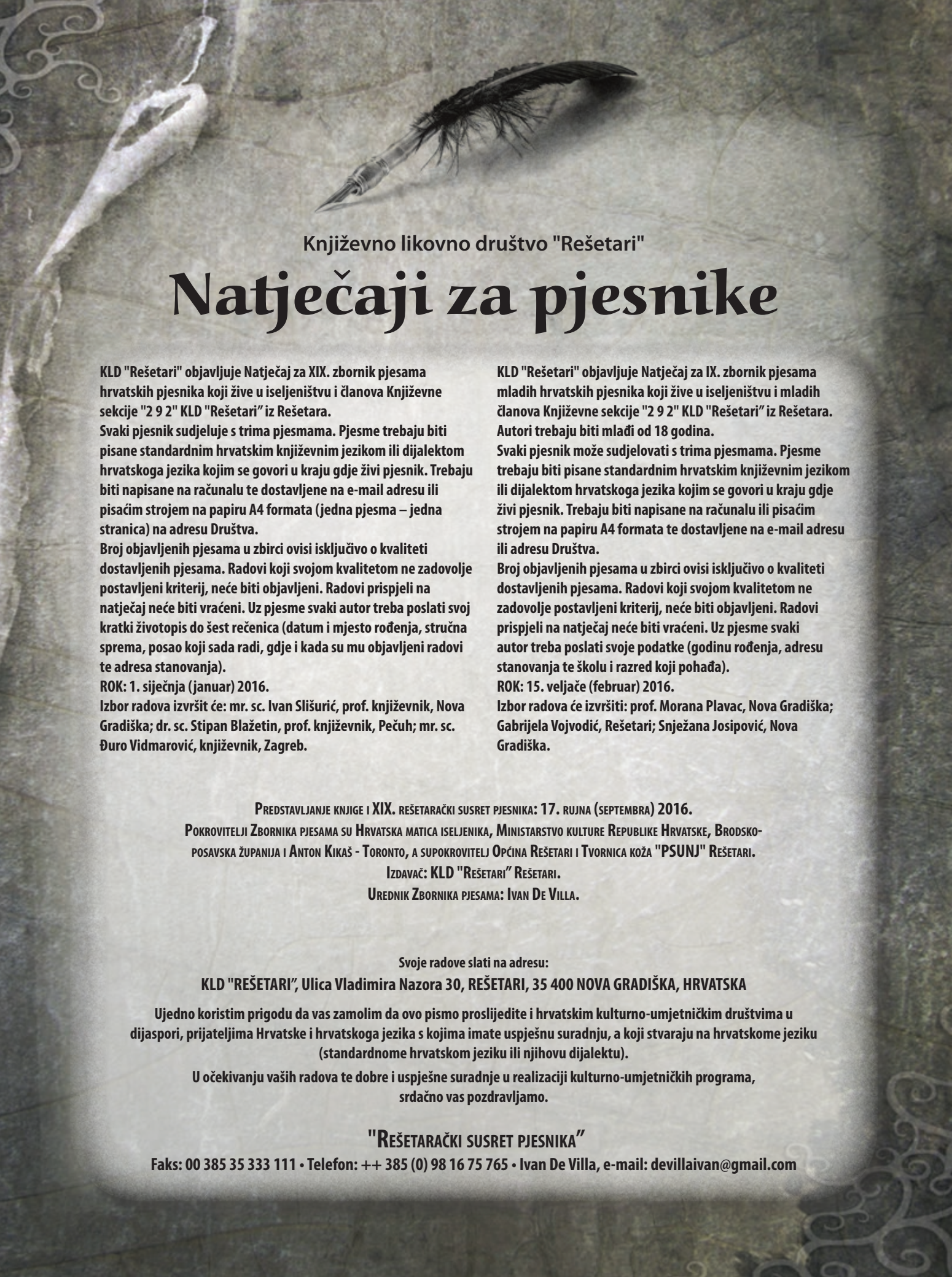
Slijedili su nastupi svih kulturnih društava Hrvata u Sloveniji. Nastup su otvorili najmlađi članovi HKD Komušina i oduševili publiku. Slijedio je nastup HD Ljubljana. Za njima su nastupili već afirmirana klapa HKD Maribor. Iznenađili su i oduševili svojim izborom pjesama. HKD Pomurje je kao i uvijek svojim profesionalnim nastupom oduševilo i diglo publiku na noge. Posebne ovacije je izazvao naš član, dr. Ivan Kos, svojim izborom i izvedbom dviju recitacija. Pjevački zbor KD Novo Mesto predstavio se virtuosnom izvedbom hrvatskih pjesama. HKD Međimurje Ljubljana pokazalo je raznolikost svojih kulturnih skupina, a posebno dirljiv nastup izveli su najmlađi, folklorni plesači i pjevački zbor. KD Međimurje iz Velenja predstavilo se sletom međimurskih plesova. Folklorno društvo iz Ljubljane pokazalo je splet narodnih plesova. Prosvjetno hrvatsko kulturno-umjetničko društvo iz Pirana podsjetilo nas je izvedbom starih dalmatinskih plesova na more. Nastupe je zaključilo HKD Komušina i oduševilo energijom te unijelo dodatnu svježinu u cijeli program. Na kraju je Ivan Martić zajedno sa svim izvođačima zapjevao pjesmu "Ne dirajte mi ravnicu".

Družili smo se dugo u noć i rastali s mislima na novi susret iduće godine. Hvala organizatorima za sav uloženi trud u prekrasan događaj, koji će još dugo ostati u našim sjećanjima. ■



Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo "Komušina" iz Škofje Loke

ENG The fourth Croatian Culture Parliament in Slovenia was staged in Škofja Loka on the 12th of September by organiser the local Komušina Croatian Culture & Arts Society.



Književno likovno društvo "Rešetari"

Natječaji za pjesnike

KLD "Rešetari" objavljuje Natječaj za XIX. zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu i članova Književne sekcije "2 9 2" KLD "Rešetari" iz Rešetara.

Svaki pjesnik sudjeluje s trima pjesmama. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Trebaju biti napisane na računalu te dostavljene na e-mail adresu ili pisačim strojem na papiru A4 formata (jedna pjesma – jedna stranica) na adresu Društva.

Broj objavljenih pjesama u zbirci ovisi isključivo o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljeni kriterij, neće biti objavljeni. Radovi prispjeli na natječaj neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratki životopis do šest rečenica (datum i mjesto rođenja, stručna sprema, posao koji sada radi, gdje i kada su mu objavljeni radovi te adresa stanovanja).

ROK: 1. siječnja (januar) 2016.

Izbor radova izvršit će: mr. sc. Ivan Slišurić, prof. književnik, Nova Gradiška; dr. sc. Stipan Blažetin, prof. književnik, Pečuh; mr. sc. Đuro Vidmarović, književnik, Zagreb.

KLD "Rešetari" objavljuje Natječaj za IX. zbornik pjesama mladih hrvatskih pjesnika koji žive u iseljeništvu i mladih članova Književne sekcije "2 9 2" KLD "Rešetari" iz Rešetara. Autori trebaju biti mlađi od 18 godina.

Svaki pjesnik može sudjelovati s trima pjesmama. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Trebaju biti napisane na računalu ili pisačim strojem na papiru A4 formata te dostavljene na e-mail adresu ili adresu Društva.

Broj objavljenih pjesama u zbirci ovisi isključivo o kvaliteti dostavljenih pjesama. Radovi koji svojom kvalitetom ne zadovolje postavljeni kriterij, neće biti objavljeni. Radovi prispjeli na natječaj neće biti vraćeni. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoje podatke (godinu rođenja, adresu stanovanja te školu i razred koji pohađa).

ROK: 15. veljače (februar) 2016.

Izbor radova će izvršiti: prof. Morana Plavac, Nova Gradiška; Gabrijela Vojvodić, Rešetari; Snježana Josipović, Nova Gradiška.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE I XIX. REŠETARAČKI SUSRET PJESNIKA: 17. RUJNA (SEPTEMBRA) 2016.

POKROVITELJI ZBORNIKA PJESAMA SU HRVATSKA MATICA ISELJENIKA, MINISTARSTVO KULTURE REPUBLIKE HRVATSKE, BRODSKO-POSavska ŽUPANIJA I ANTON KIKAS – TORONTO, A SUPOKROVITELJ OPĆINA REŠETARI I TVORNICA KOŽA "PSUNJ" REŠETARI.

IZDAVAČ: KLD "REŠETARI" REŠETARI.

UREDNIK ZBORNIKA PJESAMA: IVAN DE VILLA.

Svoje radove slati na adresu:

KLD "REŠETARI", Ulica Vladimira Nazora 30, REŠETARI, 35 400 NOVA GRADIŠKA, HRVATSKA

Ujedno koristim prigodu da vas zamolim da ovo pismo prosljedite i hrvatskim kulturno-umjetničkim društvima u dijaspori, prijateljima Hrvatske i hrvatskoga jezika s kojima imate uspješnu suradnju, a koji stvaraju na hrvatskome jeziku (standardnome hrvatskom jeziku ili njihovu dijalektu).

U očekivanju vaših radova te dobre i uspješne suradnje u realizaciji kulturno-umjetničkih programa, srdačno vas pozdravljamo.

"REŠETARAČKI SUSRET PJESNIKA"

Faks: 00 385 35 333 111 • Telefon: ++ 385 (0) 98 16 75 765 • Ivan De Villa, e-mail: devillaivan@gmail.com

Romantični vremeplov u prohuvalo doba

Željko Brguljan u monografiji je ispisao burnu kroniku malog mjesta u Bokokotorskoj zaljevu, dramatične plovbe njegovih pomoraca po morima i oceanima svijeta, na slikama pohranjenima u Zbirci župne crkve Rođenja Blažene Djevice Marije u Prčanju

Tekst: Diana Šimurina-Šoufek

Zagrebačko predstavljanje dvojezične monografije Željka Brguljana *Na granici mora i neba/Zbirka maritimnog slikarstva iz župne crkve Rođenja Blažene Djevice Marije u Prčanju - At the Border of Sea and Sky/The Collection of Marine Painting from the Parish Church of the Nativity of the Blessed Virgin Mary in Prčanj* održano je 22. listopada u Hrvatskoj matici iseljenika.

O knjizi su, uz autora, govorili ravnatelj HMI-a mr. sc. Marin Knezović, recenzenti akademik Tonko Maroević i dr. sc. Ivana Mance te urednica Grozdana Cvitan. Monografiju je ove godine izdao NIP "Gospa od Škrpjela". Brguljan je u monografiji, na 277 stranica, ispisao burnu kroniku malog mjesta u Bokokotorskoj zaljevu, dramatične plovbe



be njegovih pomoraca po morima i oceanima svijeta, na slikama pohranjenima u Zbirci župne crkve Rođenja Blažene Djevice Marije u Prčanju.

GDJE PRESTAJE ISKAZ BIJESA PRIRODE?

Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika mr. sc. Knezović

svoj govor na promociji počeo je pomalo neuobičajeno, rekavši kako se ne slaže s njezinim naslovom "Na granici između mora i neba".

- Ovo nije djelo koje bi trebalo stavljati na neke granice ili unutar nekih granica. Na zavjetnim slikama, koje prikazuju brodove u kritičnim trenucima nevremena, miješaju se more, jarboli i trupovi brodova, oblaci, Gospa i sveci u kovitlac u kojem je teško razlučiti gdje prestaje i gdje nestaje iskaz bijesa prirode, krhke ljudske tvorevine koje mu prkose i uplitanje onostranih sila. Tako



Vesna Kukavica, rukovoditeljica Odjela za nakladništvo HMI-a s akademikom Tonkom Maroevićem i Željkom Brguljanom

se i na području Boke miješaju kulture, narodi, običaji da ih je ponekad teško smjestiti u uredne akademske pretince. Grozim se luđačkih okova klasifikacija. Umjetnost je šarena radost pa i kada, u ovom slučaju, prikazuje trenutke smrtno opasnosti (...) Lijepo je listati ovu knjigu Željka Brguljana, ugodno je uživati u sentimentalnom prisjećanju prošlosti, no korisna nam može biti samo ako postane dio naše sadašnjice i buduće kul-



Predstavljajući dvojezičnu monografiju: Grozdana Cvitan, Marin Knezović, Željko Brguljan, Tonko Maroević i Ivana Mance



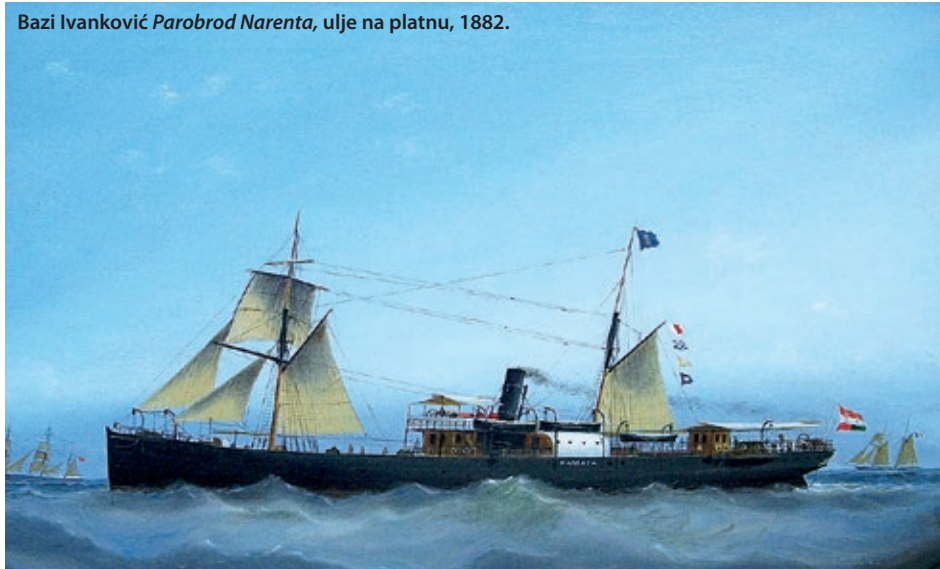
Zagrebačko predstavljanje monografije u Hrvatskoj matici iseljenika



Pogled na Prčanj s kotorskih zidina, Ž. Brguljan, 2011.



Braun i Hogenberg, *Chios Maris Aegaei eiusdem nominis Insulae Civitas*, bakrorez, 1599.



Bazi Ivanković *Parobrod Narenta*, ulje na platnu, 1882.

ture. Kultura Boke morala bi opstati kao dio naše kulture. Koliko bismo mogli izgubiti ako je odbacimo to je, po mome mišljenju, glavna tema ove knjige - rekao je Knezović.

POMORSTVO I KULTURNA BAŠTINA BOKE

Predstavljajući, akademik Tonko Maroević, govorio je o tome kako se pisac Brguljan već dokazao i kao autor cjelovite monografije o crkvi Rođenja Blažene Djevice Marije u Prčanju te kao istraživač i tumač najznačajnijega opusa u prikazivanju brodova - ne samo u bokeljskim razmjerima - Bazija Ivankovića. Dijelovi nekadašnjih kronika ili novinskih članaka čitaju se kao uzbudljivo štivo, ali ponajprije kao svjedočanstvo epohe koja zahvaljujući prikladnom, skrupuloznom i savjesno razvedenom Brguljanovu tekstu omogućuje gotovo romantični vremeplov u prohujalo doba i čednu empatiju sa stradalnicima u oluji, zaključio je Maroević.

Mance je u svome osvrtu istaknula to da je Brguljan svoja istraživanja temeljio na golemom rasponu povijesnih izvora i literature tako da će ova knjiga zaista biti korisna u istraživanjima svih onih koji se bave pomorstvom i kulturnom baštinom Prčanja i Boke. Prvi put je, rekla je, cjelovito obrađena zbirka maritimnog slikarstva župne crkve u Prčanju koja je valorizirana kao autentična povijesna i umjetnička građa. Knjiga donosi i niz prvi put objavljenih dokumenata iz pomorske prošlosti Prčanja, kao i korespondenciju don Nike Lukovića s radionicama i umjetnicima. Slike brodova, njih 40 iz prčanske župne zbirke, donose zanimljive priče iz pomorske povijesti Prčanja. Pristupajući slikama kao umjetničkim djelima, ali i povijesnim dokumentima, Brguljan je slike iz prčanske zbirke upisao u širi kontekst poznate nam povijesti bokokotorskog i prčanskog pomorstva, uspješno povežavši pojedine slike s podacima iz ostale povijesne građe te postojeće literatu-

re, rezimirala je Mance.

Urednica monografije Grozdana Cvitan govorila je o iznimnoj Brguljanovoj osobnosti, upornosti, metodičnosti i posvećenosti cilju. Sve što je postigao bilo je na dobrobit njegove zavičajne zajednice i ubaštinenja u hrvatsko kulturno jadransko naslijeđe.

- Bilo bi tragično da ova knjiga postane komemoracija jednoj iznimnoj zbirci koja ima kulturološku, povijesnu, ali i materijalnu vrijednost, a prije svega smo je dužni sačuvati zbog njezina zavjetnog karaktera - rekao je Brguljan. Posebnu zahvalnost autor je iskazao izdavaču, urednici, dizajneru, autoru fotografija, prevoditelju, suradnicima na projektu, don Srećku Majiću i domaćinu promocije.

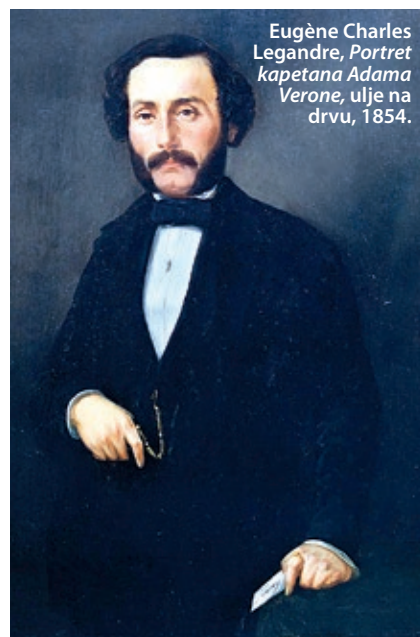


Kapetan Marko Eugen Florio, nepoznati fotograf, oko 1884.

Kotoranin Željko Brguljan diplomirao je 1989. godine na Fakultetu strojarstva i brodogradnje u Zagrebu, gdje sada živi i radi. Slikarstvom se počeo baviti još za vrijeme studija, a dosad je dvadeset puta samostalno izlagao. Član je Hrvatskog društva likovnih umjetnika i američkog *National Collage Societyja*. Umjetnički poticaj tjerao ga je neprestano prema novim izazovima pa je tako autor izložaba "Bokeljska mornarica i njeni kapetani" (2006.), "Boka kotorska u hrvatskom slikarstvu" (1998.), "Dalla storia delle Bocche di Cattaro - La cravatta tra i Bocchesi/Iz povijesti Boke kotorske – kravata u Bokelja" (2009.), kao i nekoliko knjiga te mnogobrojnih članaka.

NIZ IZLOŽBENIH I IZDAVAČKIH PROJEKATA

Svoj doprinos djelovanju zajednice Bokelja u Zagrebu, okupljenih u bratovštini Bokeljska mornarica 809, osim kao član dao je i kao autor ili koautor niza izložbenih i izdavačkih projekata. Njegov knjižni opus čine *Crkva Rođenja Blažene Djevice Marije u Prčnju* (2008.), *Melita Bošnjak* (likovna monografija), (2010.) i *Pomorstvo Boke kotorske na slikama Bazi Ivankovića* (2011.). Treba spomenuti i vrijedni Brguljanov književni prinos rasvjetljavanju tragične sudbine hrvatskoga emigrantskog pjesnika Viktora Vide, Bokelja koji je preminuo 1960. u Argentini. Brguljan je, u nedavno promoviranom online Leksikonu hrvatskog iselje-



Eugène Charles Legandre, *Portret kapetana Adama Verone*, ulje na drvu, 1854.



Antonio de Simone, *Bark Slavomir*, gvaš na papiru, 1883.



Bazi Ivanković, *Bark Giurko*, ulje na platnu, 1892.



Nepoznati indo-kineski slikar, *Parobrod India*, ulje na platnu, oko 1900.



Bazi Ivanković, *Skuna Conte Saurau u borbi*, ulje na platnu

ništva i manjina – koji se može listati na portalu HMI-ja – napisao natuknicu o Hrvatima u Crnoj Gori.

Radeći kao srednjoškolski profesor, ostvarivao je usput iznimno likovno djelo u tehnici kolaža. Zaredale su se izložbe, uspjesi na likovnim natjecajima u Americi, a u konačnici 2014. i likovna monografija u izdanju Hrvatskog društva likovnih umjetnika. Autor monografije "Željko Brguljan", koja je promovirana u Kotoru i Zagrebu, likovni je kritičar Nikola Albaneže. ■



Zavjetna pločica kapetana Antona Miševića, srebro, 1780. Župna crkva, Prčanj

ENG The Croatian Heritage Foundation hosted the Zagreb presentation of Željko Brguljan's bilingual monograph *At the Border of Sea and Sky / The Collection of Marine Painting from the Parish Church of the Nativity of the Blessed Virgin Mary in Prčanj* on the 22nd of October.

Iskra koja je zasvijetlila sjajnim plamenom

Velik broj gostiju, članova ove zapadnoaustralske zajednice Hrvata, prisjetilo se davnih početaka, zajedničkih trenutaka koji su se nastavili i ove večeri u slavljeničkoj atmosferi



Tekst: **Suzana Fantov** Foto: **HC Zapadne Australije**

U velikoj dvorani Hrvatskoga centra Zapadne Australije u North Fremantleu pokraj Perth 10. listopada upriličena je velika proslava - 38 ponosnih godina postojanja i djelovanja ovoga centra. Uz bogatu večeru i plesnu atmosferu za koju je zaslužan glazbeni sastav STP iz Perth, velik broj gostiju, članova ove zajednice, prisjetilo se davnih početaka, zajedničkih trenutaka koji su se nastavili i ove večeri u slavljeničkoj atmosferi.

Kako je tekla povijest ovoga centra govore i pisani dokumenti koji ističu da je prvi hrvatski klub Zapadne Australije osnovan 1952. godine. Klub je tada radio na okupljanju Hrvata i promoviranju hrvatskog imena te je tako osnovana folklorna skupina i tamburaški zbor. Godine 1974. klub se spaja s novosnovanim HC North Fremantle. Napomenimo i osnivanje nogometnoga kluba Metropolis (1968.) koji mijenja ime u NK Croatia (1969.), a koji je postigao značajne sportske rezultate.

Velika želja za izgradnjom hrvatskoga centra Zapadne Australije počela je dobivati svoje konkretne okvire početkom 1970-ih godina kada je Đurđica Blažević utemeljila hrvatsko društvo 'Ženska loza' te je ideja o gradnji dobila zamah potporom vlč. Vjenceslava Supuka.

"Ja ću zapaliti iskr u koju ću puhati bez prestanka sve dok se ne pretvori u veliki i svijetli plamen koji nitko više neće ugasiti", njegove su riječi, duboko urezane u zidove ovoga hrvatskog ponosa. Dvije godine kasnije osniva se Inicijativni odbor. Godine 1975. kupljeno je zemljište pokraj crkve sv. Ane te počinje gradnja. Svečano otvorenje dogodilo se 6. kolovoza

1977. kada je nadbiskup Perth, mons. Lancelot Goody, otvorio prostorije ovoga centra u prisutnosti nekoliko tisuća Hrvata, koji sve do danas njeguju ove temelje društveno-kulturno-prosvjetnog centra Zapadne Australije.

Sljedećih godina osniva se folklorna skupina 'Zagreb', koja djeluje i danas i okuplja pohvalan broj djece različite dobi. Od velike važnosti je i osnivanje Hrvatske dramske grupe 'Ivan Gundulić' koja je tijekom godina izvela velik broj kazališnih predstava, bila na uspješnoj turneji u Hrvatskoj, gostovanju u BiH, Austriji. U ovom centru organizirane su mnogobrojne umjetničke izložbe kada su izlagane rukotvorine, rezbarski i keramički radovi umjetnika lokalne zajednice. Održane su promocije knjiga, a 1978. uveden je i Hrvatski radio program. U centru od 1968. djeluje i hrvatska škola, a 1979. hrvatski jezik uvodi se i u gimnazije. Najveće zasluge za ovaj veliki uspjeh imaju vlč. Nikola Čabraja, B. Cop i Đurđica Blažević.

U vrijeme Domovinskoga rata Hrvatski centar odigrao je veliku ulogu u skupljanju pomoći. Organiziran je odbor HDZ-a za Zapadnu Australiju, Care Croatia, organizirano je skupljanje financijskih sredstava, odjeće, lijekova, hrane... U ovome centru dosad su boravili mnogobrojni gosti iz Hrvatske, a centar će i nadalje pružati svoje gostoprimstvo te time približiti hrvatsku maticu njezinoj dijaspori. ■



ENG The Croatian Community Centre of Western Australian in the North Fremantle suburb of Perth celebrated its proud 38th anniversary with a gala event on the 10th of October.

Croatia iz Brisbanea pobjednik turnira - Anja Botić najljepša

Na turniru je sudjelovalo čak 39 timova. Manifestacija je bila vrlo bogata na sportskom i zabavnom polju. Danju su se igrane utakmice, a na večer su se u prostorijama Croatije u Rockleau svi zabavljali i družili



Igrači Croatije iz Melbournea s pobjedničkim peharom



Pobjednice izbora za miss - najljepše Hrvatice Australije i Novog Zelanda

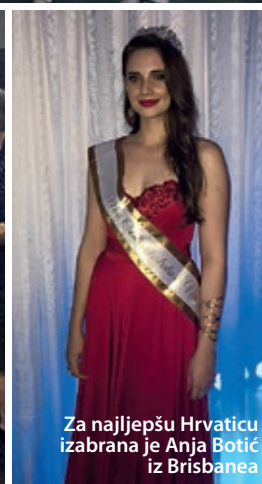
Tekst: **Franjo Harmat**

Četiri dana, od 1. do 4. listopada, u Brisbaneu je u organizaciji Hrvatskoga nogometnog saveza Australije i Novoga Zelanda održan tradicionalni, 41. nogometni turnir hrvatskih nogometnih klubova Australije i Novoga Zelanda, a domaćin je bio Hrvatski nogometni klub Croatia iz Brisbanea. Nakon finalnih natjecanja, pobjednik turnira u Prvoj A ligi bila je Croatia iz Melbournea, u B ligi Gospić iz Melbournea, dok su za veterane prvo mjesto osvojili nogometaši Splita iz Melbournea, a za žene Croatija iz North Geelonga.

Na turniru je sudjelovalo čak 39 timova. Manifestacija je bila vrlo bogata na sportskom i zabavnom polju. Danju su se igrane utakmice, a na večer su se u društvenim prostorijama Croatije u Rockleau svi zabavljali i družili. Treći dan održana je gala večer s bogatim programom na kojemu se birala najljepša Hrvatica Australije i Novoga Zelanda. Dvorana je bila svečano ukrašena, a



Pobjednici slave u svlačionici



Za najljepšu Hrvaticu izabrana je Anja Botić iz Brisbanea

glazbeni sastav "Sto na sat" zabavljao je pristigle goste. Voditelji programa bili su David Zdrilić i Lucy Zelić. Vrhunac večeri bilo je proglašenje najljepše Hrvatice Australije i Novoga Zelanda. Za najljepšu Hrvaticu Australije i Novoga Zelanda izabrana je Anja Botić (Croatia - Brisbane), prva pratilja bila je Antonija Erceg (Croatia - North Geelong), a za Miss fotogeničnosti izabrana je Natalie Konjevic (Split - Melbourne). Na tomboli je prva nagrada bila dvije karte

za Europu, a druga dvije povratne karte za Hrvatsku.

Prema odluci Odbora Saveza hrvatskih nogometnih klubova Australije i Novoga Zelanda, 42. nogometni turnir održat će se u Adelaideu, uz domaćinstvo Croatije Adelaide. ■

ENG The 41st annual Australian-Croatian Soccer Tournament was staged in Brisbane from the 1st to 4th of October by the Croatian Soccer Federation of Australia and New Zealand. The host club was Brisbane's own Croatia FC.

Iznenadne donacije iz Amerike nepoznatog dobrotvora

Sam sebi je obećao da ako ikada bude u mogućnosti, pomoći će svojem rodnome selu i na taj način odužiti će se mještanima koji su pomogli u najtežoj oskudici koja je zadesila njegovu obitelj u zimi 1930.

John Ivan Čevizović
(1918. – 2015.)



Tekst: Slavko Špičak

John Ivan Čevizović rođen je 7. srpnja 1918. godine u Jamaricama nedaleko od Kutine u obitelji u kojoj je bilo šestoro djece, otac i majka, djed i baka. Težak život i neimaština već u ranoj mladosti odveli su ga iz rodnoga kraja kako bi radom pomogao prehranjivati mnogobrojnu obitelj. Vrlo rano je spoznao da bi školovanjem mogao postići bolje uvjete za život. Uz pomoć dobrotvorne udruge, *Hrvatskoga radiše*, uz rad završava krojački zanat.

Tijekom Drugoga svjetskog rata put ga odvodi u Austriju gdje u jednoj obi-

teljskoj krojačkoj radnji usavršava svoje krojačke vještine, tada kao modni krojač. Zatim odlazi na rad u Njemačku, da bi preko Argentine već krajem četrdesetih godina prošlog stoljeća stigao u Kanadu. U Kanadi je dvadesetak godina proveo radeći u konfekcijskoj industriji koja je bila u velikoj ekspanziji.

OSTVARUJE SEBE U VISOKOJ MODI

Kao veliki individualac u potrazi za dokazivanjem, krajem šezdesetih godina prelazi u SAD, u državu Wisconsin, gdje se ostvaruje u visokoj modi. Osamdesetih godina odlazi u zasluženu mirovinu. Unatoč svemu tome njegov životni moto ostao je uvijek isti - živjeti skromno i pomagati potrebitima. Kao umirovljenik 1993. god. preseljava se na Floridu kako bi mogao uživati u ribolovu koji je zavolio još u djetinjstvu. Odmor za dušu i tijelo postale su mu pješčane plaže, a ocean i pecanje rasonoda.

Kada je jednoga dana 2003. godine već kao 85-godišnjak sjeo u udobni naslonjač u svome vrtu punom prekrasnih naranči i duboko razmišljao o životu, prisjetio se da je svojoj kćerki i njezinoj djeci darovao svakome po kuću, a sam posjeduje kuću koja će im ostati nakon njega, supruga mu je već odavno umrla, a sve je moguće troškove platio za sebe kako bi mogao biti dostojno ispraćen kada umre. Tako razmišljajući, na pamet mu je pao jedan događaj iz rano djetinjstva.

Bilo je to negdje u zimi 1930. godine, mnogobrojna siromašna obitelj na-

pokon je obavila kolinje jedne ne baš velike svinje. U takvim rijetkim trenucima koji potiskuju glad i daju nadu u preživljavanje još jedne duge zime, radosti nije bilo kraja. No, drugo jutro kada su se spremali to meso zbrinuti kako bi potrajalo što dulje, zatekli su prizor kojeg se sjeća cijeli život. Sve meso je nestalo. Prva pomisao kao dječaku od 12 godina bila mu je kako njegova obitelj neće zbog gladi preživjeti zimu jer uistinu nisu imali ništa. Vijest o tom događaju odmah se proširila selom. S obzirom na to da su ljudi poznavali situaciju u ovoj obitelji, odmah su se organizirali i u selu skupili meso i hranu kako bi

Jamarice -
Kapela Sv.
Barbare



Molimo se za tvoju dušu Johne Ivane. Hvala ti!

Mještani Jamarica

im pomogli. Izdašnost darovane hrane bila je dostatna i te godine gladi nije bilo. Odlazeći 1936. godine doslovno trbuhom za kruhom, bio je svjestan toga da su zahvaljujući dobrim ljudima, njegovim sumještanima, tu tešku zimu ipak preživjeli on i njegova obitelj. Stalno su mu u glavi odzvanjale i riječi koje mu je na rastanku uputila majka: "Sine, nikada ne zaboravi svoju obitelj, svoje selo i svoj zavičaj."

Tijekom godina koje su prolazile na prvome mjestu bilo mu je pomoći roditeljima, braći i sestri kako bi svi lakše živjeli i uhvatili korak sa životom dostojnim čovjeka. Uz sve to sam sebi je obećao, ako ikada bude u mogućnosti, pomoći će svojem rodnome selu i na taj način odužiti će se mještanima koji su im pomogli u najtežoj oskudici u njegovu djetinjstvu. Zaključivši upravo sada da je došao taj trenutak da pomogne svojem rodnome selu i svojem zavičaju, da na taj način zahvali za davno učinjena dobra djela, informirao se o potrebama i mogućnostima, ali i o planovima koje Jamarice imaju.

ŽIVOT DOSTOJAN ČOVJEKA

Kao umirovljenik mogao je bezbrižno živjeti od svoje mirovine pa je odlučio svoju ušteđevinu darovati starome kraju. U to vrijeme u Jamaricama se pokušavalo ponešto učiniti na poboljšanju uvjeta življenja, ali nedostatak financijskih



sredstava kočio je razvoj sela. Planovi za poboljšanje životnih i radnih uvjeta u selu ponavljali su se iz godine u godinu, ali pomaci su bili mali.

Jednoga svibanjskog dana 2003. godine stigla je u Jamarice donacija iz SAD-a. Gotovo nikome nije bilo poznato ime donatora, a još manje razlog donacije. Čovjek koji je donio uplatnice o donaciji predstavio se kao Martin Čevizović,

brat Johna Ivana Čevizovića donatora. Imao je sa sobom i plan za namjenu te donacije, kao i točnu raspodjelu sredstava. Mjesni odbor Jamarice dobio je 10.000 dolara za izgradnju mrtvačnice, za proširenje doma 5.000 dolara, Dobrovoljno vatrogasno društvo Jamarice dobio je 15.000 dolara za nabavku vatrogasne opreme, župa sv. Nikole biskupa za adaptaciju crkve u Međuriću dobila je 10.000 dolara i za adaptaciju filijalne kapele u Jamaricama 9.000 dolara. Sva sredstva su strogo namjenska i moraju se utrošiti kako je napisano.

JAMARICE KRENULE U OSTVARIVANJE PLANOVA

Jamarice su krenule u ostvarivanje odavno zacrtanih planova i projekata. DVD je nabavilo novi visokotlačni modul za gašenje požara na autoprikolici čija je vrijednost gotovo dvostruko veća od donacije koja je potaknula i mnoge druge subjekte u realizaciji ove nabavke. Gradu Kutini je, kao inicijalna sredstva, ponuđeno 10.000 dolara za izgradnju mrtvačnice, što je grad prihvatio i danas Jamarice imaju mrtvačnicu čija vrijednost s otkupljenim zemljištem prelazi 400.000 kuna. Sredstva namijenjena za župnu crkvu utrošena su tijekom njezine adaptacije. Na filijalnoj kapeli u Jamaricama sa sredstvima iz donacije i sredstvima vjer-



Prošireni i novouređeni Vatrogasni i Mjesni dom u Jamaricama



Slavko Špičak, Đurđica Špičak, Đurđica Prebežac i John Ivan Čevizović

nika izvršena je kompletna adaptacija i uvedeno centralno grijanje. Donacijska sredstva višestruko su oplodena jer su u svim projektima bila inicijalna, koja su investitori morali prihvatiti jer bi u suprotnom, prema donatorovu nalogu, bila vraćena donatoru.

OTIŠAO JE VELIKI PRIJATELJ I DOBROTVOR

Korištenje donacijskih sredstava donator je pratio preko izvješća, video-snimaka, fotografija, ali i rodbinskim nadzorom. Tijekom svih ovih radova tadašnji predsjednik Mjesnog odbora Slavko Špičak bio je često u telefonskom kontaktu s Johnom Ivanom Čevizovićem koji je svaki put usmeno izražavao svoje zadovoljstvo, ali je to učinio i nekoliko puta pismeno. Tako se rodilo i veliko prijateljstvo i beskrajno povjerenje. Kako je život nepredvidljiv, Slavku Špičaku i njegovoj supruzi 2009. godine ukazala se mogućnost da posjete Floridu. John Ivan Čevizović, tada 91-godišnjak, u odličnoj psihofizičkoj kondiciji dočekao je i srdačno primio goste iz svoga rodnog kraja. Njegovim pričama i sjećanjima te zadovoljstvu i sreći što je njegova zamisao pala na plodno tlo nije bilo kraja.

Tom prigodom John Ivan Čevizović otvorio je dušu i ispričao što je glavni razlog njegove donacije, dakle ispričao je istinitu priču o kolinju.

To, naravno, nije bilo sve. Godine 2011., kada je proširenje doma i njegovo uređenje bilo pri samome kraju, nedostajalo je još 30.000 kuna za završetak svih radova odnosno oko 5.000 dolara. Kako je Ivan bio u tijeku događaja i potpuno informiran o radovima, odlučio je ponovno pomoći i poslao je 5.000 dolara. Radovi su na vrijeme bili završeni i dom je u studenome 2011. godine otvoren. Od 1934. godine pa do današnjih dana njegovom donacijom dogodio se najveći pomak u razvoju Jamarice.

Ove godine u proljeće John Ivan se, na žalost, razbolio i 3. kolovoza je preminuo. DVD Jamarice uputilo je njegovoj obitelji, rodbini i prijateljima sućut. Otišao je veliki prijatelj i dobrotvor. Kako je on cijeloga života imao osjećaj da su ga Jamarice zadužile, tako i Jamarčani znaju da je on zadužio njih, no jedino im preostaje da ga pamte kao iz priče o nepoznatome čovjeku koji ih je u jednome razdoblju, ali za sva vremena, usrećio i za to mu velika hvala i vječna slava. ■

ENG John Ivan Čevizović (1918 – 2015) spent his working life in the USA and donated a part of his earnings to his native village of Jamarica near Kutina to repay the debt he felt towards those who helped his impoverished family during his childhood.

Tekst: **Ivan Ivić (HRVATI.CH)**

Foto: **Nikolina Gansner**

Dvadeset i peta obljetnica Hrvatske dopunske škole u Buchsu (Švicarska) svečano je proslavljena u srijedu 21. listopada 2015. u auli škole Flös. Ovu proslavu pripremili su Vijeće roditelja i članovi Hrvatske radne grupe za integraciju u pokrajini Werdenberg (Misijsko vijeće, vijeće roditelja, kuglački klub te nekoliko angažiranih žena uz veliku potporu zaklade MINTEGRA).

Nakon male zakuske, svečanost je započela pjesmom *Moja domovina* u izvedbi Valentine Brašnić, bivše učenice Hrvatske dopunske škole. Grana Ferić, prva koordinatorka HDŠ, podsjetila je na "porodajne muke" organiziranja nastave na hrvatskome jeziku u Švicarskoj. – U bezbrojnim razgovorima uvjerali smo Švicarce, njihove školske odbore, da je to projekt od obostranog interesa – prisjetila se Grana Ferić i dodala kako je upravo škola u Buchsu bila jako aktivna zahvaljujući ponajprije neumornoj Blagici Alilović, tada učiteljici u Buchsu, a danas voditeljici zaklade Mintegra.

ISPLATIO SE DUGOGODIŠNJI NAPOR

Buchs je među prvim hrvatskim zajednicama u Švicarskoj pokrenuo nastavu na hrvatskome jeziku, 27. rujna 1990. s 28 učenica i učenika. Čak jedna trećina njih došla je na ovu proslavu. Neki su uzeli slobodno, kako bi stigli izdaleka. Bilo im je – kako su rekli – važno sudjelovati i podsjetiti se na lijepe dane prije 25 godina (prva učionica HDŠ otvorena je upravo u Buchsu, a Ženeva je prva započela s nastavom).



Vijeće roditelja i učiteljice HDŠ-a

Dopunska škola nastala u porođajnim mukama

Buchs je među prvim hrvatskim zajednicama u Švicarskoj pokrenuo nastavu na hrvatskome jeziku, 27. rujna 1990. s 28 učenica i učenika. Čak jedna trećina njih došla je na proslavu obljetn



Učiteljica Lea Kranjčić s učenicima

Sadašnja koordinatorka Nataša Balić u svom referatu napomenula je kako se dugogodišnji napor ipak isplatio jer je danas u Hrvatsku nastavu uključeno više od 900 učenika hrvatskog podrijetla u Švicarskoj i njih podučava 14 učiteljica i učitelja u 20 kantona. – Djeca tako bolje uče materinski jezik, uče čitati i pisati na hrvatskome jeziku te proširuju znanje iz povijesti, zemljopisa i književnosti domovine njihovih roditelja – rekla je koordinatorka Balić.

Na važnost znanja materinskoga jezika upozorila je i Katrin Frick, ravnateljica škole, potpredsjednica grada Buchs i kantonalna savjetnica. Ona je ujedno čestitala na hrabrosti i angažmanu pokretačima HDŠ i dodala kako samo onaj tko njeguje svoje korijene može biti otvoren i za druge.

– Proširili smo naš rječnik i puno naučili o Hrvatskoj – rekla je Hana Janaček, bivša učenica HDŠ, danas studentica prava, a Željka Altanian-Topić rekla je da će i njezina kći, kao i ona, pohađati Hrvatsku nastavu jer je to jedina mogućnost da bolje upozna hrvatsku kulturu te da izabere ono najbolje iz obiju.

BOCA MASLINOVA ULJA

Učenice i učenici predali su bocu maslinova ulja kao simbolični dar referenticama i prvoj učiteljici te bivšem predsjedniku škole u Buchsu. Na bocama je ugravirana crkva sv. Marka u Zagrebu i dvorac Werdenberg – simbol za dvije domovine, dva jezika i dvije kulture koje se kao maslinovo ulje blago prelijevaju jedne u drugu.

Prva učiteljica Blagica Alilović predala je buket cvijeća kao znak dobrodošlice današnjoj učiteljici Lei Kranjčić, koja je 21. listopada započela s radom u Buchsu. Anela Matanović, koordinatorka hrvatske radne grupe za integraciju Werdenberg, u ime organizatora zahvalila je referenticama i svima koji su podržali HDŠ u ovih 25 godina.

Spomenimo još da su ovome svečanom skupu nazočili i veleposlanik RH Aleksandar Heina, bivša koordinatorka Stanislava Račić te predsjednici školskih odbora ove pokrajine (Werdenberg). Bili su tu još Heinz Rothenberger, član gradskog vijeća i vijeća zaklade Mintegra Buchs i Meg Sutcliffe, direktorka međunarodne škole Rheintal te nadležne osobe za pitanja integracije u Kneževini Liechtensteinu i pokrajini Werdenberg-Sarganserland. Svakako da su se okupili i učenici i njihovi roditelji, kao i nastavnici sedam drugih naroda, što govori o dobroj umreženosti organizatora u ovoj pokrajini.

Sviranjem na glasoviru i pjevanjem Veronika Matanović i Valentina Brašnić pružile su ugodan glazbeni okvir za druženje uz bogatu ponudu hrvatskih specijaliteta i slastica.

Važnost ovoga vrijednog jubileja prepoznali su i lokalni švicarski mediji koji su ovom skupu poklonili puno prostora u novinama. ■

Prva koordinatorka HDŠ-a Grana Ferić govori na skupu u Buchsu



ENG The 25th anniversary of the Croatian language supplementary school in Buchs, Switzerland was celebrated in the 21st of October in the hall of the Flös school. The celebration was organised by the Parent's Council and the members of the Croatian Working Group on Integration in the Werdenberg region.

Slikarstvo koje afirmira blagost i pomirljivost

Autorica izložbe rođena je 1948. godine u Adžamovcima nedaleko od Nove Gradiške, gimnaziju je završila u Novoj Gradiški, a nakon studija povijesti umjetnosti u Beogradu trajno se naselila u Nikšiću (Crna Gora)

Tekst: **Diana Šimurina-Šoufek**

Foto: **Snježana Radoš**

U Hrvatskoj matici iseljenika 26. listopada, u nazočnosti predstavnika Državnog ureda za Hrvate izvan RH, društva Crnogoraca u Zagrebu "Montenegro", prijatelja i ljubitelja umjetnosti iz novogradiškoga kraja, otvorena je prva zagrebačka izložba Ankice Šimatović Bjelice.

O izloženim radovima i autorici govorila je najprije autorica postava, povjesničarka umjetnosti i rukovoditeljica Matičina Odsjeka iseljeničke baštine Ljerka Galic. Zatim se prisutnima, "promicateljima suradnje Hrvatske i Crne Gore, ljubiteljima lijepog" obratio ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, rekavši: "Način kako odgovaramo na životne izazove govori puno o nama. Na nevolje, ratove i nemire veliki dio ljudi odgovara grubošću, prezirom ili, u povoljnijem slučaju, rezignacijom. Teško se othrvati

prvotnom instinktu pa na loše ne odgovoriti lošim, na psovku uzvratiti pomirljivim, blagim glasom. Upravo blagost je osnovni dojam koji silazi sa slika Ankice Šimatović Bjelice. Blagost i pomirljivost nije nešto što privlači pozornost, ostavlja trenutačni dojam, no u odnosima između ljudi i naroda stvara osnove dugoročne suradnje i prijateljstva. Tiho slikarstvo Ankice Šimatović Bjelice afirmira upravo te vrijednosti."

Dugogodišnji agilni predsjednik Kulturnoga likovnog društva "Rešetari" iz Rešetara Ivan De Villa, organizator svima znane i cijenjene manifestacije *Rešetarački susreti pjesnika*, zahvalio je domaćinima - Hrvatskoj matici iseljenika na tridesetogodišnjoj međusobnoj suradnji u spajanju pjesnika, ali i slikara s matičnom domovinom. Izrazio je nadu da će se ona, na korist šire kulturne zajednice, nastaviti i ubuduće. U ime umjetnice, koja na žalost nije prisustvovala otvorenju, govorila je njezina prijateljica Manda Bunjevac. Evocirala je uspomene na

Manda Bunjevac, Marin Knezović, Ivan De Villa i Ljerka Galic



zajedničko djetinjstvo i izrazila divljenje talentu koji je Ankica već tada pokazivala, da bi se u potpunosti razvio i sazrio u njezinim umirovljeničkim danima.

Autorica izložbe rođena je 1948. godine u Adžamovcima nedaleko od Nove Gradiške, osnovnu školu završila je u Rešetarima, Realnu gimnaziju u Novoj Gradiški, a nakon studija povijesti umjetnosti u Beogradu trajno se naselila u Nikšiću (Crna Gora), gdje je svoj radni vijek provela kao srednjoškolska profesorica. Nakon prve samostalne izložbe 1997., izlagala je pet puta. Nakon ovogodišnje izložbe u Rešetarima prvi put predstavila se u Matici svojim radovima i zagrebačkoj publici. Bjelica se također aktivno bavi i digitalnom fotografijom, što je prikazano na *power point* prezentaciji. ■



ENG Ankica Šimatović Bjelica's first exhibition in Zagreb opened at the Croatian Heritage Foundation on the 26th of October. Bjelica was born in Adžamovci near Nova Gradiška in 1948 and now lives in Nikšić, Montenegro.

Stepinac drugi put na neprijateljskome sudu

Vrh Katoličke crkve naprosto je slabo predvidio da će se Stepinac ponovno naći na sudu i to onoga duha i onih koji su mu sudili i prvi put u listopadu 1946. godine, s otrcanim klevetama, lažnim svjedocima pa i srpskim stranim plaćenicima



Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić**, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

Nema dvojbe, službena Crkva na čelu s papom Franjom ne dovodi u pitanje i službeno proglašenje svetim kardinala Alojzija Stepinca, iako je s time baš nepotrebno i zbog suvišnog umiljavanja janjeta vuku otegnula. Ali izjave najviših predstavnika Srpske pravoslavne crkve i državnih dužnosnika Republike Srbije protiv proglašenja Stepinca svetim prouzročile su u hrvatskih vjernika i sve više po svijetu zbunjenost, nejasnoću i propitivanje. Bez obzira na to što se dosad u crkvenoj povijesti nikad nitko nije miješao u proglašenja svetim pojedinih crkava i što se to u Srpskoj pravoslavnoj crkvi čini gotovo na razini imenovanja, a ne studioznih proučavanja pojedinih osoba prije proglašenja, vrh Katoličke crkve je naprosto slabo predvidio da će se Stepinac ponovno naći na sudu i to onoga duha i onih koji su mu sudili i prvi put u listopadu 1946. godine, s otrcanim klevetama, lažnim svjedocima pa i srpskim stranim plaćenicima.

To što je papa Franjo predložio da se osnuje katoličko-pravoslavna komisija koje će zajednički proučiti sve dokumente o Stepincu nije ništa drugo nego pokušaj da srpsko-pravoslavna strana dobije mogućnost upoznati se s povi-

jesnim činjenicama. Ali kao što od takvog prijedloga nije bilo ništa ni 1998. godine u Beču, najvjerojatnije neće biti ni sada zbog nespremnosti srpske strane na to. Ona, na žalost, očito izbjegava suočavanje s činjenicama i radije ostaje samo na varljivoj i neozbiljnoj medijskoj ideološko-političkoj razini. Ovakvi događaji imaju i dobru stranu jer su izazvali stručnu javnost da objavi sve dostupne dokumente, pa i one o ponašanju Srpske pravoslavne crkve u vrijeme Drugoga svjetskog rata prema Hrvatskoj i Hrvatima, prema njemačkim vlastima, Židovima i općenito progonjenima, a što se dosad sračunato prešućivalo jer to Srbima nimalo ne služi na čast. Naprotiv!

Tako je u svojoj najnovijoj knjizi "Revellijeva zavjera laži – Blaženi Alojzije Stepinac i Srpska pravoslavna crkva" znanstvenik dr. Juraj Batelja donio golem broj dokumenata, kako je istaknuo jedan od vodećih povjesničara "koji vjerodostojno svjedoče o postupanju nadbiskupa Stepinca s pozicije dostojnoga zastupnika evanđelja ljubavi, i to u svrhu zaštite srpskoga i romskoga naroda".

Prelistavam također u ovo vrijeme publikaciju "Kardinal Alojzije Stepinac – Osnovne činjenice o osobi i djelu" koju sam napisao i koja je objavljena na pet jezika za strane novinare i javnost prigodom dolaska pape Ivana Pavla II. u Hrvatsku i proglašenja Stepinca blaženim, a izdao ju je Hrvatski informativni centar u Zagrebu i Hrvatski svjetski kongres 1998. godine. Tada su mnogi iz nje citirali dokumente koji su pokazivali da se Stepinac kao rijetko tko u Europi borio protiv tri najveća zla ne samo 20. stoljeća, nego i općenito cijele ljudske povijesti: nacizma, fašizma i komunizma.

Tako među mnogobrojnim citiranim, Luis Breiner, predsjednik Društva

američkih Židova, dva dana nakon osude Stepinca 1946. u Zagrebu izjavljuje: "...Ovaj visoki crkveni predstavnik osuđen je kao suradnik nacizma. Mi Židovi prosvjeduju protiv takvih kleveta. Jer mi poznajemo njegovu prošlost, mi možemo reći da je od 1934. i u sljedećim godinama uvijek bio vjerni prijatelj Židova. On je bio jedan od rijetkih ljudi u Europi koji su tada nastupali protiv nacističke tiranije, i to u svakom trenutku, kad je to bilo najopasnije..."

I notorni Milovan Đilas, uz Tita prvi nositelj jugoslavenskoga komunizma i države, reći će kasnije: "Da pošteno kažem istinu, ja mislim, i to ne samo ja, da je Stepinac jedan integralan čovjek, čvrst karakter, kog je nemoguće slomiti. On je bio zaista pravedan osuđen..."

Kleveta uvijek čini klevetnika gorim, ali oklevetanoga nikada.

Kako laži i klevete nikad nemaju trajnu vrijednost kao istina, bit će onako kako je na montiranom suđenju na komunističkom sudištu rečeno 1946.: "Kad se prilike srede i smire, kad se mognu publicirati svi dokumenti, kad se mognu isti u miru raditi i izraditi, kad svi faktori mognu slobodno da kažu svoju riječ, bez ikakvog straha, potpuno i slobodno u svjetlu čiste istine, s političkog i moralnog stanovišta, neće se naći nijedan čovjek koji bi upro prst na zagrebačkog nadbiskupa."

Također je znakovito da je danas zagrebački liječnik dr. Miljenko Radetić privatno i javno ponosan na svoga oca liječnika dr. Milutina Radetića, koji je kao Srbin i hrabar čovjek htio na poslijeratnome sudu svjedočiti u Stepinčevu korist, ali mu tužitelj Blažević to nije dopustio. ■

Grad na ušću Petrinjčice u Kupu

Petrinja se kao naselje razvilo u srednjem vijeku kao vodeće središte na prostoru Pokuplja i Posavine ispred nekada snažne antičke Siscije zahvaljujući povišenom položaju na sjevernim obroncima Zrinske gore



Povijesna gradska jezgra Petrinje iz zraka



Crkva sv. Lovre – tijekom srpske okupacije srušena do temelja i nakon Oluje ponovno podignuta



Spomenik Stjepanu Radiću

Piše: **Zvonko Ranogajec**
Foto: **Turistička zajednice Grada Petrinje**

Petrinja je grad u Sisačko-moslavačkoj županiji, 13 km jugozapadno od Siska na ušću rječice Petrinjčice u Kupu. Nalazi se na sjeveru hrvatske povijesne regije Banovine i na istoku Pokuplja na 106 metara nadmorske visine. Grad se nalazi na kontaktu aluvijalnih ravni nizine porječja Kupe i sjevernih prigorja Zrinske gore. Površina lokalne samouprave je 381 četvorni kilometar i graniči s gradovima Siskom na sjeveroistoku i Glinom na jugozapadu, kao i općinama Lekenikom na sjeveru te Dvorom i Donjim Kukuruzarima na jugu. Područje grada Petrinje čini čak 55 naselja koja su prema zadnjem popisu stanovništva 2011. godine imala 24.671 stanovnika, dok je samo naselje Petrinja imala 15.683 stanovnika. Jеди-

no preostalo veće naselje je Mošćenica s 2.470 stanovnika.

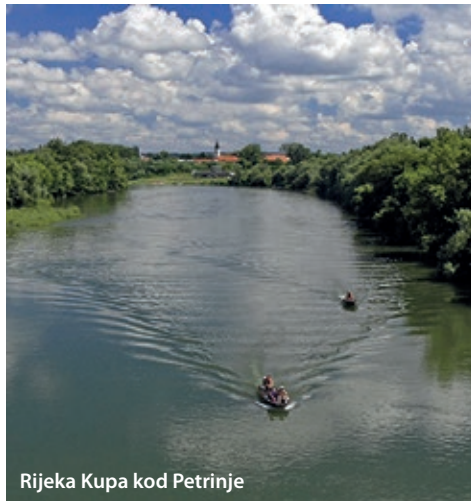
BORBE PROTIV TATARA I TURAKA

Petrinja se kao naselje razvilo u srednjem vijeku kao vodeće središte na prostoru Pokuplja i Posavine ispred nekada snažne antičke Siscije zahvaljujući povišenom položaju na sjevernim obroncima Zrinske gore za razliku od močvarnog prostora oko Siska koji dobiva značaj prodorima Turaka. Petrinja 1240. godine dobiva status slobodnoga kraljevskoga grada od slavonskoga hercega Kolomana, inače brata hrvatsko-ugarskoga kralja Bele IV. koji tu povlasticu potvrđuje posebnim dokumentom. Petrinja tada postaje značajno središte trgovine i obrta uz stalnu borbu sa zagrebačkim kaptolom radi desetine. Petrinjci se ističu u borbi protiv Tatara 40-ih godina 13. stoljeća, a u 14. stoljeću dolaze pod vlast

obitelji Babonića i Frankopana. Petrinju počinju ugrožavati Turci, a nakon poraza Hrvata na Krbavskom polju i Petrinju Turci kratko osvajaju 1531. godine. Da bi se hrvatske granice što bolje zaštitile zagrebački Kaptol podiže novu utvrdu Sisak 1544. godine koja postaje glavna obrambena točka sjevernoga dijela Hrvatske. Time Sisak preuzima prioritet u odnosu na Petrinju sve do današnjih dana, a nakon antičke Siscije.

RAZVOJ MESNE INDUSTRIJE

Novu Petrinju počinju graditi kao obrambenu utvrdu Turci odnosno Hasan paša Predojević 1529. godine. Nakon što Hrvati u povijesnoj bitci poraze Turke pod Siskom, i Petrinja se definitivno oslobađa od Turaka 1595. godine. Od 1617. godine Petrinja nakon rekonstrukcije ima oblik peterokuta sa šest kula s krovovima u obliku prizmi. Oko utvrde su opkopani šanci s vodom iz Petrinjčice, što su još pri gradnji započeli Turci. U 16. i 17. stoljeću Petrinja vrši značajnu ulogu krajiškoga obrambenog uporišta i postaje središte Petrinjske kapetanije koja definitivni poraz Turcima zadaje 1596. godine. Od 1753. godine Petrinja je u sklopu Banske krajine i jedno je od sjedišta pukovnije u Hrvatskoj vojnoj krajini. Uz vojne funkcije, izvan utvrde počinje razvoj naselja Petrinje s obrtnicima, trgovcima, razvojem manufakture. Za vrijeme Napoleonovih Ilirskih provincija od 1806. do 1813. godine Petrinja dobiva i prvo kazalište, a jača i javna uprava. Petrinja postaje i središte upra-



Rijeka Kupa kod Petrinje



Ribiči na Petrinjčici



Kupalište na Kupi

ve šuma, a 1883. godine dobiva svoj prvi statut i ulazi u sastav Zagrebačke županije sa značajnim upravnim i sudskim funkcijama.

Krajem 19. i početkom 20. stoljeća u Petrinji se razvija mesna industrija po kojoj ovaj grad postaje poznat u širem europskom okruženju od tada pa sve do današnjih dana. Obitelj Gavrilović osniva "Prvu hrvatsku tvornicu slame, kobasica i sušena mesa" koja je i danas, iako u reduciranom obliku, ostala pojam tradicije i kvalitete. Uz to, Petrinja je značajna u hrvatskim okvirima i po dugoj tradiciji visokog školstva za obrazovanje učitelja, nakon što je 1961. godine osnovana Pedagoška akademija. Čitavo razdoblje druge polovice 20. stoljeća u Petrinji su školovani mnogobrojni učitelji, a ova institucija danas je odsjek Učiteljskoga fakulteta Zagreb.

Tijekom Domovinskoga rata Petrinju okupiraju pobunjeni Srbi i JNA od 21. rujna 1991. godine, no oslobođena je 6. kolovoza 1995. godine nakon oslobodilačke vojno-redarstvene akcije Oluje u kojoj su se posebno istaknuli branitelji na čelu s pukovnikom Predragom Matanovićem, koji je i poginuo za vrijeme

Oluje. Nakon povratka u svoj grad Petrinja je doživjela obnovu i nastavila svoj razvoj u sklopu Sisačko-moslavačke županije. Obnovljena je proizvodnja u mesnoj industriji Gavrilović, građevinska industrija je razvijena u IGM Cigłani, Slavijatrans je nositelj prometnih usluga, a bezalkoholna pića proizvode se u tvrtki Paradizo okusi. Značajno je razvijeno vinogradarstvo, voćarstvo, poljoprivreda i stočarstvo. U turizmu su također značajni potencijali razvoja ovoga grada.

POVIJESNA GRADSKA JEZGRA

Grad Petrinja dao je tijekom svoje povijesti značajne osobe poput slikara Krstu Hegeđušića, čije ime nosi i gradska galerija, ekonomista Branka Horvata, astronoma Otona Kučeru, hrvača Vladu Lisjaka i nogometaša Marijana Vlaka. Značajni su i glumci Boris Miholjević, nogometni djelatnik Zorislav Srebrić, kao i ratni zapovjednik u Domovinskom ratu Predrag Matanović.

Od materijalne baštine ističe se povijesna jezgra Petrinje s baroknim zgradama, župna crkva sv. Lovre, kao i spomenik političaru Stjepanu Radiću. ■



ENG Petrinja is a city in the Pokuplje region, thirteen kilometres to the southeast of Sisak; Pop. 15,480 (2011). It lies on the confluence of the Petrinjčica into the Kupa River, at 106 m.a.s.l. It is the largest town and the economic hub of the broader Banovina region.

Akvizicija nije došla ni iznenadno ni neočekivano

Djela su mu uvrštena u funduse niza američkih muzeja, među kojima je i Smithsonian. Umjetnik koji je karijeru započeo upravo u Zagrebu, neumorni promotor hrvatske umjetnosti i talenata u svijetu, ne može se, međutim, pohvaliti jednakom zainteresiranošću hrvatskih institucija

Tekst/foto: Hina

Istaknuti grafički dizajner Mirko Ilić, koji je još 1980-ih godina stekao kulturni status u kulturnoj javnosti bivše Jugoslavije, nedavno je dobio još jedno priznanje nakon što je njujorški muzej suvremene umjetnosti MoMA otkupio 38 njegovih radova i uvrstio ih u svoju stalnu zbirku.

Jedan od najplodnijih i najistaknutijih dizajnera bivše Jugoslavije čije su ilustracije obilježile godine Poleta krajem 70-ih, Ilić je hrabri eksperimentator koji se od samog početka nametnuo beskompromisnim zalaganjem za rušenje normi u funkciji umjetnosti, istinski vizionar koji je pomogao podići ilustraciju na novu razinu umjetničkog vrednovanja. Od 1986. živi i uspješno radi u New Yorku gdje ilustrira mnoge novine i časopise (*Time*, *The New York Times*).

Stoga MoMA-ina akvizicija za nje ga nije došla ni iznenadno ni neočekivano. "Ta je akvizicija posljedica jednog procesa koji vodi od američke verzije knjige Dejana Kršića 'Fist To Face' (2012.), a koja je našla svoj put do kustosa MoMA-e", rekao je Ilić. MoMA-ini kustosi na njegovim su se vratima pojavili s knjigom pod rukom i točnom idejom o tome što ih konkretno zanima, istaknuo je Ilić. Knjiga, koja donosi pregled cjelokupnoga Iličeva stvaralaštva, u Hrvatskoj je objavljena 2008. pod nazivom "Mirko Ilić: Strip/Ilustracija/Dizajn/Multimedija 1975. - 2008."

"Jedna od stvari koje su htjeli je 'Debil blues' (1977.), 'prvi strip na svijetu koji se može svirati i pjevati'. No, njega sam već ranije na

molbu Igora Zidića donirao zagrebačkoj Modernoj galeriji pa je tako danas original izvješten u Zagrebu, dok se u MoMA-i nalazi otisnuta kopija, što zvuči doista dobro", napomenuo je nadalje.

Kustosi su odabrali nešto više od 40 radova, koji su zatim upućeni na procjenu MoMA-inu povjerenstvu sastavljenom od stručnjaka grafičkog dizajna. "Članovi povjerenstva nisu znali jesu li ti radovi donirani ili su ih izabrali sami kustosi, kao ni to jesu li već kupljeni; na njima je bila samo odluka o tome uklopaju li se u karakter MoMA-e te zavrjeđuju li uopće biti tamo. Na veliko iznenađenje i samih kustosa, povjerenstvo je izabralo čak 38 mojih radova", istaknuo je Ilić.

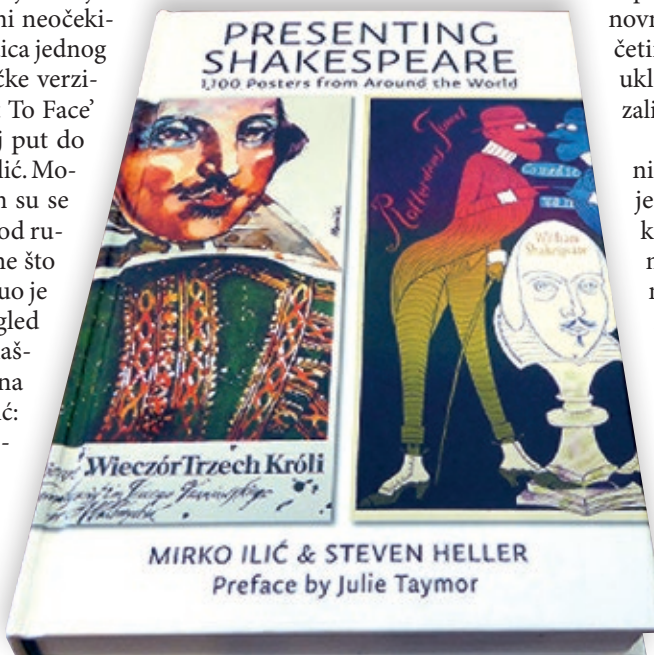
Nakon što rad postane dio kolekcije MoMA-e, pohranjuje se u zbirku muzeja te se izlaže kontekstualno. Primjerice, neki su Iličevi radovi izloženi odmah, u



Grafički dizajner Mirko Ilić

sklopu izložbe 'Making Music Modern', koja je otvorena još u studenome 2014. "Izložbe u MoMA-i traju mjesecima i često ih se obnavlja i nadopunjava kako bi se posjetiteljima dalo razloga da ih ponovno obidu. Tako su odmah izložili i četiri moja rada koja su im se dobro uklopila u tu izložbu – dva 'Prljava kazališta', 'Azru' i 'Debil blues'", objasnio je.

Djela su mu uvrštena u funduse niza američkih muzeja, među kojima je i Smithsonian. Umjetnik koji je karijeru započeo upravo u Zagrebu, neumorni promotor hrvatske umjetnosti i talenata u svijetu, ne može se, međutim, pohvaliti jednakom zainteresiranošću hrvatskih institucija za njegov rad. ■



ENG Leading print designer Mirko Ilić, a native of Zagreb living and working in New York since 1986, recently received yet another recognition when New York's MoMA (Museum of Modern Art) purchased 38 of his works for its permanent collection.

Od 1951. izlazi mjesečnik Hrvatske matice iseljenika

MATIČIN VREMENOPLOV

Pronašli smo u Matici za mjesec **studeni** godine...

Priprema: **Hrvoje Salopek**

1960.

Josip Dobrinec iz Detroita piše kako je među američkim Hrvatima počelo osnivanje tzv. klubova umirovljenika (Pensioners Club). Kaže da je prva takva udruga osnovana prije dvije godine u Detroitu, a nedavno u Garyju u saveznoj državi Indiani. "Koliko mi je poznato, to su jedina dva takva kluba u Sjevernoj Americi. Pa ipak, baš po radu ta dva kluba mogu ustvrditi da klubovi penzionera imaju i velik djelokrug i svoju budućnost", ističe suradnik Matice iz SAD-a Dobrinec.

organizacija društvenog i kulturnog života naših iseljenika: u njemu djeluje i omladinski tamburaški zbor pod vodstvom potpuno-musikalnog radnika Andrije Bende. □ The Croatian Home in Detroit is the center of the many-sided social and cultural life of our emigrants in that city: under its roof exercises also the junior Tamburica orchestra, under the direction of the self-sacrificing musical worker Andrije Bende. □ El Hogar Croato en Detroit, centro de vida social y cultural muy desarrollada de nuestros emigrantes: en el mismo coopera la capela musical de tamboras de la juventud, bajo la guía de Andres Bende, activista musical muy aplicado.



Nova organizacija: Pensioners Club

Našem narodu i široj javnosti u Jugoslaviji poznata su naša američka potporna društva, kao što su odsjeci Hrvatske brat-ske zajednice, Slovenske potporne jednote, Srpskog narod-nog saveza, i te organizacije u cjelini, pa neka samostalna društva u Kaliforniji, Louisiani i t. d., koja su otrla mnogu suzu i nado-mjestila bar privremeno mnogog hranitelja sirotinje naše ovdje i na-kraj Oceana, isplativši joj njegovu osmrtninu ukoliko je bio članom

zapravo je vrlo stara, jer su nje-mi današnji članovi bili do jučer aktivisti, koji su sve, što danas imademo svoga, i pokrenuli i uzdržavali kroz mnogo godina, pa danas sa zadovoljstvom i pono-som gledaju plodove svoga dugo-godišnjeg rada. Jest, baš ti da-nasli pensioneri bili su ne sa-

SLAVLJE GRADIŠČAN- SKIH HRVATA

(U POVODU 40. GO-
DIŠNICE HRVAT-
SKOG KULTURNOG
DRUŠTVA
U GRADIŠČU)

PIŠE: DANILO ČOVIĆ



Govor SAVETNIK KANCELAR DR. JOSEF KLAUS NA GODIŠNICI U LOVRETI. Društvo hrvatskih manjina u Austriji. (Fotografirao: DR. JOSEF KLAUS, SPEKANT PR. LOVRETI, Hrvatska, 1960.)

NAGRAĐA HMI-a TAVANKUT - ponosni čuvar hrvatske kulturne baštine

odjel za hrvatske manjine...
...u NASELU. Ova se...
...u kojima se većina žitelja...
...svog materijalnog...
...jezikom, i to ne...
...jezikom u...
...u NASELU...
...i hrvatski jezik i kul-
...to održavaju veze...
...Hrvatskom...
...se dodjeljuje u...
...skulpture, stiliziranog...
...slova "H", koja...
...Hrvata...



Djelni nagradni u Tavankutu

nagradu Hrvatske ma-
njinske. Prema njego-
vrijedna bit će to još po-
dobar poticaj očuvati
hrvatske svijesti i bogate
kulture baštine u Bačkoj.
Godine 1956. Društvo
"Matija Gubec" iz posto-
jećih razloga odabralo
pridjev "hrvatsko". No po-
slag odnosačivanja nije to
iskoristiti vijekovnu hrvatsku
tradiciju. Prema riječi
Branka Horvata, Društvo
nastavilo svoj rad u "šeg-
na opće zadovoljstvo...
deset godina vraćeno
prevedeni naziv - Hrvatska
kultura i narodna dr-

1969.

"Gradišćanski Hrvati koji žive u austrijskoj pokrajini Gradišće (Burgenlandu) svečano su proslavili 40. obljetnicu postojanja i rada svoje najveće organizacije, Hrvatskoga kulturnog društva. Bilo je to u nedjelju 21. rujna u selu Lovreti nedaleko od glavnoga grada Gradišća, Željeznog. Ovoj velikoj narodnoj svečanosti prisustvovao je i austrijski savezni kancelar dr. Joseph Klaus kojemu je ovo drugi posjet gradišćanskim Hrvatima", piše glavni urednik Matice Danilo Čović.

2002.

Hrvatska matica iseljenika te je godine dodijelila svoju godišnju nagradu za najuspješnije selo hrvatskih manjina u Europi, Tavankutu, smještenom na sjeveru Bačke nedaleko od Subotice. Matica tim povodom piše: "Osim iznimno snažnog djelovanja Društva 'Matija Gubec', u Tavankutu se i u školstvu, zahvaljujući brojnim zaslužnim prosvjetnim djelatnicima, širio hrvatski jezik i kultura. Tako se ove godine ponovno u školske klupe i dječji vrtić vratilo hrvatski jezik..."

Neprolazan *Bljesak* Imoćanina Mate Matišića

Iako društveno pa i politički angažiran, Matišićev rani *Bljesak zlatnog zuba* ostaje umjetnički moćan i nakon protoka vremena u kojem se događa ta malomišćanska groteska, zahvaljujući uprizorenju Komedijsina odličnog ansambla



Tekst: Vesna Kukavica

Premijerom predstave *Bljesak zlatnog zuba*, gastarbajterske kronike iz pera svestranoga umjetnika, dramatičara, proslavljenoga scenarista i glazbenika Mate Matišića, u režiji Zorana Mužića, ovih dana zagrebačko Gradsko kazalište Komedijsko obilježilo je 65 godina djelovanja. Tako je u Zagrebu 30. listopada publika napokon vidjela jedan od najboljih kazališnih komada u suvremenoj hrvatskoj dramskoj književnosti. Komad je objavljen u kultnome *Prologu* 1985. pod naslovom *Namigni mi, Bruno!* Praizveden je u Splitu, a prašinu zaborava s *Bljeska*... izbrisali su prije par godina glumci iz Mostara i Zadra.

GORKO-SLATKA KOMEDIJA

Ta gorko-slatka komedija mentaliteta, kako ističu u katalogu predstave, odliku-

je se vješto ispisanim karakterima. Zanimljivo, Matišić ju je napisao kad mu je bilo manje od dvadeset godina i tada smo ga znali kao *frontmena* zagrebačke rock grupe *Prva ljubav*. U njoj autor na jedinstven način opisuje događaje iz vlastitoga rodnog sela Ričica, pokraj Imotskoga. Radnja se događa sedamdesetih godina prošlog stoljeća, a završava (dopisanim) epilogom nakon Domovinskoga rata. Zahvaćajući jedno turbulentno vrijeme Matišić je, na margini hrvatskoga proljeća kada se nezaposlenost u Dalmaciji počela rješavati iseljavanjem, stvorio grotesknu galeriju figura neuništiva duha, vješto ispreplićući osobne sudbine malih ljudi na tzv. privremenom radu u inozemstvu s kolektivnim nevoljama Titova socijalističkoga raja s neriješenim nacionalnim pitanjem.

Ljubav i (ne)željena trudnoća maloljetnice, razdvojene gastarbajterske obitelji i njihove posljedice, višak dobiti pe-

čalbara i odbljesci duhovnih gubitaka topline zavičaja, jezične i mentalne barijere izmještenih, unutarnji i politički egzil, nostalgija i povratnička neprilagođenost, odsutni očevi i sinovi, samozatajne majke i nepriznate hraniteljice obitelji, ostavljeni nemoćni starci na kamenjaru od čovjeka i Boga u dinarskim brdima gdje pod modrim nebom "ojkaju poskoci", svjetski putnici i malomišćanske skitnice, endemska grubost seljana Dalmatinske zagore i njihova iskonska nježnost uronjena u ideološki apsurd bezbožne socijalističke dogovorne Maršalove privrede, koja je prije četrdesetak godina zbiljski odlučila potopiti živopisno selo u sjeverozapadnome dijelu Imotske krajine – Ričice, raselivši mještane diljem svijeta i ondje (iznad njihovih stoljetnih skromnih kućica, trošnih staja i škrtih vrtova), bez studije izvodljivosti, izgraditi na propusnim krškim potocima akumulacijsko jezero s neo-



Učitelj (Igor Mešin) obrazlaže izgradnju brane u Ričicama staru Nini, (Vinko Kraljević)



Gastarbajter Stipe (Damir Lončar), žena mu Trusa (Nina K. Madić) i trudna kćer Zlata (Vanda Winter)

smišljenim ciljem rješavanja natapanja Imotsko-bekijskog polja. Sve je to rani Mate Matišić upleo u emotivno klupko muško-ženskih odnosa u tradicionalnoj seoskoj sredini, stvorivši zrcalnu strukturu trosatnoga (!) dinamičnoga kazališnog čina autentične umjetničke snage.

TRADICIONALNA GASTARBAJTERSKA SREDINA

Unatoč činjenici da će glumci tek igranjem osloboditi muzikalnost i gorku poetiku Matišićeve artifizijelne ikavice, odabirom izvrsnih glumaca nedvojbeno je postignuto suglasje između teksta i Mužićeva redateljskog tumačenja diskursa koji počiva na preciznosti i povezivanju (ne)osvojenih kota *praznoga prostora* jedne tradicionalne hrvatske gastarbarberske sredine. Redatelj Mužić to mnoštvo motiva i mjesta radnje s više perspektiva rješava funkcionalnom scenografijom Darka Bakliže u vidu jedne statične frontalne scene s pokretnom pozadinskom linijom, kroz koju ciklično prolazi željeznička skela koja radnju kadrira paralelnim događanjima na relaciji Njemačka - Hrvatska.

Iako društveno pa i politički angažiran, Matišićev rani *Bljesak zlatnog zuba* ostaje umjetnički moćan i nakon protoka vremena u kojem se događa ričička malomišćanska groteska jer su politički i društveni ideologemi funkcionalno utkani u rustikalnu teksturu kazališnog tkanja Komedijina ansambla, problematizirajući ne samo destruktivnost ideolo-

gija, nego i subverzivnost malog čovjeka ranjenog sveprisutnim nepovjerenjem i bezdušnošću kapitala rasutog u ljubljanskoj banci i svim ostalim koje su se osilile i na pljački pečalbarskih krvavo zarađenih nadnica. Vrzino je to kolo Matišića koje se pleše uz gusle obojene briljantnom elektroničkom glazbenom potkom oca i sina (Mate i Šimuna), kolo života koje pršti od suza i smijeha uz fantastičan korski komentar *ćakulona* – seoskih baba, začinjen doskočicama i britkim žaokama s upitanošću što je Sveto Trojstvo bez žene, životnim traumama običnih ljudi sa sretnim ishodom koji je publika ispratila ovacijama. Oženivši maloljetnu Zlatu, kojoj je *napravijo dite*, Sveto je uvjerljivom igrom pridonio i zdravlju publike. Otišli smo doma bez mučnine kojom nas je Mati-

šić izmučio posljednjeg desetljeća u *Po-smrtnoj trilogiji*! Veselimo se danu kad će predstava biti poslana na gostovanje vrijednim Ričičanima u Frankfurtu ili u kojem drugom kutku svijeta.

IKAVICA DALMATINSKE ZAGORE

Stipu gastarbartera odlično glumi Damir Lončar, koji se u ansamblu pozabavio i ortoepijom ikavice Dalmatinske zagore. *Trusu*, njegovu ženu, tumači Nina Kaić Madić. Šesnaestogodišnju trudnicu *Zlatu*, njihovu kći i glavnu junakinju uprizorila je Vanda Winter. Gastarbartera *Antu* i njegovu ženu *Joku* igraju Davor Svedružić i Nada Abrus, koja također igra i gastarbarbersku gazdaricu *Hildu*. Nesretnoga gastarbartera *Miju* igra Ronald Žlabur, dok njegovu ženu *Maru* tumači Nera Stipičević, a njihova sinčića *Iku* igra dječak Jan Juričić. Središnju tragičnu figuru *Nine* čiji sin jedinac *Mijo* biva ubijen u emigraciji tumači proživljeno Vinko Kraljević. Gastarbartera *Marina* igra Saša Buneta. Povratnika iz Austrije gostioničara *Karla* uvjerljivo glumi Ivica Zadro. Mladića *Svetu* - *Karlova sina* i junaka koji je *napravijo dite* igra Filip Juričić. *Učitelja* glumi Igor Mešin, a *liječnika* Ljubo Zečević. *Udvarač* (*Zlatnozub*) utjelovljen je maštom Gorana Malusa. Kor *baba*, seoskih komentatorica iliti *ćakulona* izvrsno igraju Vanja Ćirić, Jasna Palić Picukarić i Marija Borić. Kostimografinja je Elvira Ulip. ■

Ansambl GK Komedija:
Ričičani primili vijest o
pogibiji gastarbartera Mije



ENG Zagreb's Komedija theatre house celebrated its 65th anniversary with the premiere staging of Mate Matišić's *gastarbeiter chronicle Bljesak zlatnog zuba* (Gold Tooth Flash) directed by Zoran Mužić.

Obljetnica NK Croatije i borba za Hrvatski dom

U Hamburgu i okolici živi oko šest tisuća Hrvata i nadamo se da će Croatia uspjeti prikupiti sredstva za obnovu svojih prostorija. Uz to, radi se i na pojačanome mobiliziranju mladih



Nogometaši Croatije nastupaju u visokoj Landesligi

Tekst: Mario Kolmanić Foto: HKZ Hamburg

Hrvatska kulturna zajednica u Hamburgu, odnosno nogometni klub Croatia Hamburg, ove godine obilježava tridesetu obljetnicu postojanja. Osim različitih aktivnosti u povodu velikog jubileja, poput velikog koncerta koji je održan još u svibnju, tridesetu obljetnicu postojanja Croatije u Hamburgu ponajprije obilježava borba za očuvanje i obnovu klupskih prostorija. "Hrvatski dom" postoji još od osamdesetih godina

i od tada se njegova unutrašnjost naprima članova i prijatelja kluba održavala i obnavljala pa tako nudi prostor za razna okupljanja i aktivnosti. Međutim, kako ističe predsjednik kluba Ivo Perić, na vanjskom izgledu treba hitno poraditi. U tom smislu Croatia se javila na natječaj pivovare Holsten koja nudi određena financijska sredstva za obnovu klupskih prostorija, upravo onakvih u kojima se okupljaju i Hrvati iz Hamburga.

"Potrebna je hitna obnova fasade, uključujući toplinsku izolaciju, ali i nove prozore. Također imamo određenih problema s krovom", kaže Ivo Perić te ističe da je "pet do dvanaest" i da bi nastavkom oronulog stanja klupskih prostorija, a u krajnjem slučaju gubitkom tj. njihovim

rušenjem, Croatia Hamburg i Hrvatska kulturna zajednica Hamburg izgubili vrlo bitno okupljalište i prostor u kojem se redovito održavaju koncerti, kulturne priredbe, probe folklor-nih skupina, uskrsne i božićne proslave te druge aktivnosti.

SUSRET HRVATSKIH STUDENATA

U Hamburgu i okolici živi oko šest tisuća Hrvata i nadamo se da će Croatia uspjeti prikupiti sredstva za obnovu svojih prostorija. Uz to, radi se i na pojačanome mobiliziranju mladih. Njihovim uključenjem u novo predsjedništvo kluba učinjen je

Susret hrvatskih studenata u prostorijama Croatije Hamburg



Pogled na klupske prostorije



vrlo bitan prvi korak. U suradnji s Hrvatskim svjetskim kongresom Njemačke, čiji je predsjednik Danijel Lučić nekoliko godina živio u Hamburgu i odlično poznaje problematiku kluba, nedavno je organiziran susret hrvatskih studenata iz cijele Njemačke s posebnim naglaskom na sjeverni dio, gdje će se sada, posebno u Hamburgu, nastojati stalno okupljati mlađu generaciju na čijim bi krilima i rad Croatije trebao doživjeti osvježanje i unapređenje.

Program u Hamburgu bio je podijeljen u dva dijela. Prvi dio vodio je Danijel Lučić te objasnio potrebe i važnost osnivanja udruga hrvatskih studenata. U drugome dijelu je referentica za integraciju, Ivana Drmić, sa studentima odradila

temu "odnosi s javnošću". Pozadina susreta studenata je strategija HS-KNJ kojom se želi dati poticaj mladima u trećoj generaciji. "Držim da je formiranje hrvatskih studentskih udruga jedan od glavnih zadataka HSKNJ-a i uvjeren sam da je okupljanje naših studenata u Hamburgu također vrlo važan korak i jamstvo za nastavak kvalitetnog rada u Hrvatskoj kulturnoj zajednici", rekao je Danijel Lučić.

Hrvati su u najvećem njemačkom lučkom gradu posljednjih desetljeća ostavili snažan pečat, ne samo djelovanjem u Hrvatskoj kulturnoj zajednici i Hrvatskoj katoličkoj misiji, nego primjerice i postavljanjem spomenika koji simbolizira iseljavanje. Budući da je Hamburg mjesto odakle je pet milijuna stanovnika iz raz-

znih država Europe, a od toga oko 400.000 Hrvata, započelo svoj put preko 'velike bare' u Sjedinjene Američke Države, uistinu ne postoji bolje mjesto za takav spomenik.

SPOMENIK ISELJENICIMA U ALTONI

Zahvaljujući članovima Hrvatske kulturne zajednice Hamburga, kiparici Ljubici Matulec, bivšem generalnom konzulu RH u Hamburgu Žarku Plevniku te mnogobrojnim donatorima, na istaknutome mjestu u gradskome predjelu Altoni ističe se spomenik iseljenicima, koji su Hrvati poklonili Hamburgu i njegovim stanovnicima, a svojom impozantnošću dočekuje svaki brod koji ulazi u hamburšku luku i koji ga vidi već izdaleka.

Trajni hrvatski otisak u Hamburgu postavljen je, uz to, i pred Međunarodnim sudom za pravo mora, čiji je grb izrađen u Klesarskoj školi u Pučišćima na otoku Braču, naravno od bračkoga kamena, a Hrvati u Hamburgu pokrenuli su i inicijativu za obnovu kamenih oznaka uz popularnu šetnicu uokolo jezera Aussenalster. Nadamo se, dakle, da će se odlična suradnja Hrvata u Hamburgu s gradskim vlastima nastaviti i u budućnosti te da će ona, kao i do sada, imati svoje izvorište u (obnovljenim) prostorijama Hrvatske kulturne zajednice. ■

ENG The six-thousand strong Croatian community in Hamburg is celebrating the 30th anniversary of the Croatia Football Club and collecting donations for the renovation of the local Croatian civic centre.



Hamburg: Spomenik hrvatskim iseljenicima kiparice Ljubice Matulec

Brzo, lako i zanimljivo ovladajte temeljima hrvatskoga jezika učite kada želite i gdje želite

A fast, easy and interesting way to learn the basics of Croatian. Learn when and where you want.



Sveučilište u
Zagrebu



srce

HIT-1

Prvi sveučilišni on-line tečaj hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika

The first on-line course of Croatian as second and foreign language

7. ožujka – 29. svibnja 2016.

March 7 - May 29, 2016

- **7 nastavnih cjelina u sustavu MoD (utemeljen na Moodleu)**
- **150 nastavnih aktivnosti**
- **24 sata online nastave u živo**
- **iskusni lektori, stručnjaci za hrvatski kao ini jezik**
- **interaktivan, komunikacijski i individualiziran pristup učenju jezika**

- *7 learning units in the Moodle-based e-learning system*
- *150 learning activities*
- *24 hours of real-time communication online*
- *experienced language instructors, specialists in Croatian as L2*
- *an interactive, communicative and individual approach to language learning*

Pogledajte videopriloge o tečaju na mrežnoj stranici

Look at videos about the course at web page

www.matis.hr

Obavijesti i upisi

additional information and enrollment:

ecroatian@gmail.com www.matis.hr

Najveća hrvatska zabava na južnoj polutci postala je još veća!

Završio je još jedan Croktoberfest i moramo reći da su ove godine organizatori nadmašili sami sebe. Čestitamo svim organizatorima i cijeloj vojsci dobrovoljaca, a ponajviše posjetiteljima, njih 3.000, koji su došli podržati ovaj događaj



Okupljanje na 10. Croktoberfestu

i pronađe nešto čime će se počastiti i u čemu će uživati u crokotoberskoj festivalskoj atmosferi.

MALI FOLKLORAŠI HRVATSKE ZORE

Pod velikim šatorom uživalo se u hladu i uz tonsku probu Petra Graše, koji je nastavio žariti ovu atmosferu u kasnijim satima. Dočekao se tako i prvi nastup. Bili su to najmlađi članovi FG Hrvatska zora, koji su svojim nastupom posebno razveselili svoje obitelji. Krasno je bilo vidjeti djecu koja su uveježbala poneki od tradicionalnih hrvatskih kola te se nakon toga u svojim prekrasnim nošnjama uhvatila u kolo.

Uz dobro društvo i 'dobru spizu' kažu da vrijeme brže prolazi – pa je tako i ovaj dan donio i novi nastup. 'Gavraniće', duet koji čine Jasmina i Tamara Gavran, u svojem su nastupu s gitarom i predivnim glasovima začinile pauzu do sljedećega folklornog nastupa FG Hr-

Tekst/foto: Suzana Fantov, Zoran Juraj Sabljak
(Hrvatski vjesnik)

U subotu, 24. listopada, zemljište nogometnog kluba Melbourne Knihgtsa desetu godinu zaredom transformiralo se u festivalsko područje pjesme, plesa i, naravno, piva i mesa! Svakako da je riječ o 'iću i piću', ali ono što čini ovaj veliki i svake godine željno očekivani događaj je druženje Hrvata i njihovih prijatelja, ugodno obiteljsko druženje, zabava uz tradicionalna hrvatska jela koja se u topli proljetni dan rashlade s prepoznatljivom simbolom svakog Oktoberefta – pivom. Svat-

ko je mogao isprobati neke nove okuse piva koje su nudile nasmijane djevojke ovog kluba, sjesti u dvoranu i ručati uz vesele note glazbenog sastava "Neretva" ili, pak, na štandu izabrati svoju omiljenu mesnu poslasticu poput čevapčića ili ražnjića ili, pak, svježi burek.

Dječji radosni glasovi pristizali su s izvrsno pripremljenog, možemo slobodno reći dječjeg poligona, gdje ih je dočekalo nekoliko vrsta zabave – od vrtnjaka, napuhanih skakaonica do bojenja lica šarenim bojama i maskiranja pokraj vesele prikolice koja je za osvježanje nudila sladoled. Mnogobrojni volonteri pobrinuli su se da sve ide planiranim tijekom, da svaki gost bude zadovoljan



Vedrina i dječji osmijeh, folklor od malih nogu



vatska zora, ovog puta odrasle grupe. Boje hrvatskih nošnji, koje su blještale na prekrasnim licima članova ove grupe, pozdravljene su velikim pljeskom. A kako i ne bi – ljepota i raskoš hrvatskoga folklora upotpunjena je pjesmom i plesom ovih folkloraša koji svojim radom i nastupima dugi niz godina vrijedno čuvaju hrvatsku baštinu.

Na Croktoberfestu nije bilo stanke – djecu, ali i mnoge odrasle, zanimalo je kakve će trikove izvesti sljedeći gost, mađioničar Mr. Twist. Uz neizostavnu bijelu golubicu, čarobni šešir i štap, zabava je nastavljena uz obilje smijeha.

ZABAVA ZA SVE GENERACIJE

Kako su se dnevne aktivnosti blizile kraju, započelo je uklanjanje dječjih poligona i dvoraca za skakanje i Croktoberfest 2015. dočekao je svoju uobičajenu transformaciju – od obiteljskog dana prepunog aktivnosti do večernje zabave za mlade generacije. Ovaj put iščekivanje je bilo puno veće nego proteklih godina ne samo zato što je ovo bila deseta godišnjica, već i zato što su mnogi željeli vidjeti glavni nastup Petra Graše koji je prvi put nastupio pred hrvatskom zajednicom.

Dok je Grašo zagrijavao svoje glasni-

ce, sve veću publiku zabavljala je lokalna zvijezda u usponu Mihael Pinjuh i "Gavrance". Ovaj trio u posljednjih nekoliko mjeseci postao je popularan na hrvatskoj društvenoj sceni i čini se da će se ova popularnost nastaviti. "Gola Gitara", poznati zabavljač na Croktoberfestu, također se pobrinuo da zabava bude na visini, kao i vrlo poznata, kulturna grupa iz Sydneya "Sto na sat". U međuvremenu, u društvenom klubu Melbourne Croatije "Neretva Band" se pobrinuo da bude posve živo izvođeci tradicionalne folk pjesme i kola. Ohrabrio sam se ući i vidio sam da je plesni podij prepun i da gotovo jednak broj ljudi čeka na ulazu. Između nastupa uživo DJ Rabz i Daniel puštali su glazbu za one koji više vole tehno glazbu. U svakom slučaju ples nije prestajao, a trenutak koji su svi iščekivali konačno je stigao.

NASTUP PETRA GRAŠE

Petar Grašo posljednjih godina uspeo se u vrh hrvatske estrade i svojim nastupom nije razočarao. Od trenutka stupanja na pozornicu publika je bila u potpunoj euforiji, a još se i povećala kada su se pokrovitelji počeli približavati zvijezdi. Otpjevavši hit za hitom, iščekivanje publike konačno je zadovoljeno kada je izveo svoje dvije najpoznatije pjesme, ujedno i himne hrvatske publike "Ko nam brani" i "Volim i postojim" te najpopularniju pjesmu "Uvik isti". Sam Petar bio je počašćen kada je publika počela pjevati njegove pjesme, što se i inače smatra najvećim komplimentom koji jedan umjetnik može dobiti od obožavatelja. Grašo je imao odličan nastup na oduševljenje publike i upravo kada smo pomislili da možemo krenuti kući pjevušeći Grašine pjesme, stigla je grupa "Major Minor"

čiji je nastup u dva dijela trajao do gotovo četiri sata ujutro.

Završio je još jedan Croktoberfest i moramo reći da su ove godine organizatori nadmašili sami sebe. Nismo mogli ne primijetiti bogatu ponudu i detalje oko kojih su se zaista potrudili, počevši od odlične usluge do djelatnika na šanku, moderne zastave na šatorima na kojima se nalazio logo u povodu desete obljetnice Croktoberfesta, suveniri, a da ne spominjemo bogatu trpezu hrvatske hrane koje je bilo dovoljno da se zabrinu kardiolozi – no pretpostavljam da je dopušteno priuštiti si gozbu barem jedan dan. Ne mogu zamisliti bolji način na koji smo mogli obilježiti desetu godišnjicu Croktoberfesta nego koncertom vrhunskoga pjevača – Petra Graše. Ovim je ljestvica podignuta još jedan stupanj više i stoga s nestrpljenjem očekujemo sljedeću godinu kako bismo vidjeli kakva nas iznenađenja očekuju. Čestitamo svim organizatorima i cijeloj vojsci dobrovoljaca, a ponajviše posjetiteljima koji su u velikom broju – njih 3.000, došli podržati ovaj događaj. Iščekujemo Croktoberfest 2016.! ■



ENG The Melbourne Knights football (soccer) club played host on the 24th of October to the 10th annual Croktoberfest. 3,000 visitors enjoyed a lavish spread of Croatian specialities and beer brands and a line up of entertainment including the star of the evening, pop singer Petar Grašo.

Guščji paprikaš



Vrijeme pripreme:

90 min

Ulazimo u razdoblje kasne jeseni kad se u nas često pripravljaју zasitna i začinjena jela. U tu skupinu ubrajamo razne paprikaše tipične za središnju i istočnu Hrvatsku. Ovaj put ponudit ćemo vam, ne tako čest, guščji paprikaš. Dobar tek!

PRIPREMA: Celer, mrkvu, luk i svježu papriku izmiksati pa staviti u posudu s malo vode i prokuhati. Na to dodati gušće meso te začiniti slatkim i ljutom paprikom, solju, paprom, Vegetom i peršinovim listom. Kada je meso napola kuhano, zaliti vodom tako da meso bude prekriveno i ubaciti krumpir. Kuhati dok se meso i krumpir ne skuhaју. Po želji staviti pire rajčice, kiselo vrhnje ili bijelo vino.



SASTOJCI (ZA 10 OSOBA)

2,5 - 3 kg očišćene guske
1,6 kg krumpira
600 g crvenog luka
50 g bijelog luka

200 g mrkve
100 g celera
300 g svježe paprike
20 g slatke mljevene paprike
10 g ljute mljevene paprike

20 g soli
malo Vegete, papra i
peršinova lista
2 dcl bijelog vina
po želji vrhnja

DOMOVINSKA VIJEST

NA BIOGRAD BOAT SHOWU VIŠE OD 300 IZLAGAČA



BIOGRAD – Na najvećem nautičkom sajmu u jugoistočnoj Europi, 17. *Biograd Boat Showu* (BBS), koji se održava od 22. do 26. listopada, predstavlja se više od 300 izlagača. Sajam se održava u marini Kornati, jednoj od triju najvećih marina na Jadranu, a predsjednik Uprave tvrtke Ilirija Goran Ražnjević ističe kako je BBS ne samo najveća izložba plovila, nego i kongres nautičkog turizma u Hrvatskoj budući da taj segment nema svoj kongres, a čini 11 posto turizma u Hrvatskoj. S pet izlagača 2008. i jednim brodom, danas se možemo pohvaliti s više od 300 izloženih plovila, naglasio je Ražnjević.

Ministar turizma Darko Lorencin obišao je sajam i izjavio novinarima kako nautički turizam u Hrvatskoj ima sve veći značaj, a posebno veseli već tradicionalno održavanje BBS-a. "Hrvatska je prepoznata jer ima 1.200 otoka koji pružaju mirno, ali za nautičare zanimljivo more. Nautičari ovdje imaju niz uvala i otoka koje mogu posjetiti. Nautika vrlo jasno podržava i gastronomiju jer su nautičari poznati potrošači. Nautika ostvaruje 3 - 4 posto fizičkih dolazaka, ali i 11 posto prihoda od turizma", rekao je Lorencin. Ove godine na sajmu je 305 izlagača s više od 300 plovila, zbog čega je sagrađen novi ponton u sjevernoj marini. (*Hina*)



TOP

2



NARODNOG RADIJA

- 1. Pravila igre**
Kamen na duši
- 2. Neno Belan i Maja Posavec**
Tvoj glas
- 3. Vatra**
Jantar
- 4. Elemental**
Sve je moje tudje
- 5. Sandi Cenov**
Dobro jutro bivša moja
- 6. Baruni**
Za tebe sam ljubav čuvao
- 7. Giuliano & Minea**
Mi smo jedno drugom suđeni
- 8. Crvena jabuka & Gustafi**
Lubenice
- 9. Silente**
Neobranjivo
- 10. Klapa Rišpet**
Samo njoj ću pivat
- 11. Toni Cetinski**
Mjesečar
- 12. Dalmatino**
Još jedan put
- 13. Massimo**
Kladim se na nas
- 14. Ante Cash Ft. Saša Antić**
Vakula
- 15. Teška industrija**
Sjenka
- 16. Sinovi ravnice**
Malo da, malo ne
- 17. Nina Badrić**
Više smo od prijatelja
- 18. Lusha**
Suze crne boje
- 19. Ivana Marić**
Ako odlaziš ovako
- 20. Damir Kedžo**
Tebi sam sve oprostio



IVO ROBIĆ: TA TVOJA RUKA MALA

Gle, suton već pada
Znam, šetnji je kraj
Na rastanku sada
Bar ruku mi daj

Ta tvoja ruka mala
Mi stiskom veli
Da srce si mi dala
U divnom času tom

Ta kretnja nježna, blaga
Zar tajit želi
Kolika leži snaga
U čustvu tvom

Dosad mi osmijeh ti poklonila nisi
Toliko uvijek plaha il gorda ti si

Ta tvoja ruka mala
Mi stiskom veli
Da srce si mi dala
U času tom



110 godina Družbe "Braće Hrvatskoga Zmaja"

Družba danas stoluje u Kuli nad Kamenitim vratima, a u svim hrvatskim županijama djeluju zmajski stolovi. Geslo Družbe glasi: "Pro aris et focus, Deo propitio" (Za žrtvenike i ognjišta Božjom milošću).

Piše: **Željko Holjevac**

U Zagrebu je 16. studenoga 1905. osnovana Družba "Braće Hrvatskoga Zmaja" (*Ordo fratres draconis croatici*). Već 110 godina, uz prekid od 1946. do 1990., Družba djeluje na čuvanju, obnavljanju i promicanju kulture hrvatskoga naroda.

Poslije odlaska promađarskoga bana Khuena Héderváryja na valu narodnoga pokreta 1903. došlo je do promjene u hrvatskoj politici. Ona je bila izazvana krizom dualizma u Austro-Ugarskoj na početku 20. stoljeća. U Ugarskoj je porastao utjecaj oporbe koja se protivi-

la dualističkoj podjeli vlasti, tražeći samostalnu carinsku, trgovačku i vanjsku politiku te posebnu mađarsku vojsku. Istodobno se u austrijskim zemljama oblikovao krug ljudi oko prestolonasljednika Franje Ferdinanda, nećaka cara i kralja Franje Josipa. Oslanjajući se na vojno-političko savezništvo Austro-Ugarske s Njemačkom, Franjo Ferdinand nastojao je oslabiti dualizam i ojačati njemačku prevlast u Austro-Ugarskoj.



Sadašnji grb Družbe
"Braća Hrvatskoga Zmaja"

zemlje, osobito u obje Amerike i Australiju, zatim u Južnu Afriku, na Novi Zeland i drugdje.

U takvim prilikama osnovao je hrvatski povjesničar i arhivist Emilij pl. Laszowski Szeliga, zajedno s književnikom i leksikografom Velimirom Deželićem starijim, građansku udrugu nazvanu Družba "Braće Hrvatskoga Zmaja". Naziv se rodio prisjećanjem na Red zmajskih vitezoza koji je 1408. osnovao ugarsko-hrvatski kralj Žigmund Luksemburški, a velikim mešтром Družbe postao je Laszowski. Družba je 1907. smještena u obnovljenoj Kuli nad Kamenitim vratima, glavnim ulaznim vratima u srednjovjekovni slobodni i kraljevski grad Zagreb ili Gradec na brdu Griču, koja su više puta

Menci Clement Crnčić: Kamenita vrata



SELJAČKI POKRET BRAĆE RADIĆA

Vodeći hrvatski političari izrazili su u *Riječkoj rezoluciji* početkom listopada 1905. spremnost da podrže mađarsko udaljavanje od bečkog središta pod uvjetom da ugarska vlada pristane na veću samostalnost Hrvatske. Ubrzo su i srpski političari u Hrvatskoj svojom *Zadarskom rezolucijom* pristali uz "novi kurs" u hrvatskoj politici pod uvjetom da se Srbi u Hrvatskoj izjednače s Hrvatima. Nastala je Hrvatsko-srpska koalicija, a pojavio se i seljački pokret pod vodstvom braće Antuna i Stjepana Radića. Iako je biračko pravo još bilo ograničeno, braća Radić osnovali su potkraj 1904. Hrvatsku pučku seljačku stranku, čija je politika počela prodirati na selo. Razvojni procesi u Austro-Ugarskoj utjecali su i na hrvatske prilike, ali je gospodarski i društveni razvoj hrvatskih zemalja bio ograničen i spor, a svi pokušaji rješavanja hrvatskoga nacionalnog pitanja u Dvojnoj Monarhiji ostali su neuspješni. Zbog toga su mnogobrojni Hrvati napuštali domovinu i odlazili u prekomorske





tijekom nekoliko stoljeća bila pustošena u razornim požarima. Nakon što su još 1812. srušena južna gradska vrata Dverce, a 1838. sjeverna vrata u Opatičkoj ulici, prilikom ujedinjenja Gradeca, Kaptola, Nove Vesi i Vlaske ulice u jedinstveni Zagreb 1850. uklonjena su i Mesnička vrata, nakon čega su ostala samo Kamenita vrata, svetište Majke Božje i jedina gradska vrata koja su sačuvana do naših dana. U drugoj polovici 19. stoljeća planiralo se rušenje i tih vrata, ali se od toga odustalo nakon što je povjesničar umjetnosti i hrvatski političar Izidor Kršnjavi javno apelirao: "Ne rušimo starine!" Uz Družbu "Braće Hrvatskoga Zmaja", u obnovljenu Kulu nad Kamenitim vratima smješteni su privremeno gradski arhiv, muzej i knjižnica.

PRIJENOS POSMRJNIH OSTATAKA ZRINSKOG I FRANKOPANA

Prije izbijanja Prvoga svjetskog rata Družba je razvila značajnu djelatnost u Zagrebu i izvan njega. Zmajevi su spasili od rušenja kulu Lotrščak uz Dverce, osnovali Društvo za spašavanje kao preteču hitne medicinske pomoći i potaknuli druge aktivnosti. Na početku rata 1914. stupile su u Hrvatskoj na snagu iznimne mjere za slučaj rata, npr. zabrana osnivanja i djelovanja građanskih udruga. Družba je tada obustavila javno djelovanje, ne računajući ono koje se uz dopuštenje vlasti kretalo u sklopu kulturnih i humanitarnih potreba u svezi s ratnim stanjem. Postupno je Družba obnovila svoje djelovanje pa je 1917. postavila spomen-ploču na rodnoj kući austro-ugarskog maršala Svetozara Borojevića u Mečenčanima nedaleko od Hrvatske Kostajnice. Nastavljajući djelovati i poslije 1918. u novoj južnoslavenskoj državi, Družba je 1919. organizira-

la prijenos posmrtnih ostataka Petra Zrinskoga i Frana Krste Frankopana iz Bečkog Novigrada u zagrebačku katedralu. Požrtvovnim radom Družbe položeni su 1921. i posmrtni ostatci žrtava bune u Rakovici 1871. u zagrebačku prvostolnicu. Između dvaju svjetskih ratova Družba je stekla kulu nekadašnjeg kaštela Zrinskih u Vrbovcu i stari grad Ozalj, obilježila tisućugodišnjicu Hrvatskoga kraljevstva, podignula spomenik hrvatskoj himni u Zelenjaku kraj Klanjca, uredila grob Ante Starčevića u Šestinama kraj Zagreba itd. Velikoga meštra Emilija Laszowskog naslijedio je veliki meštar Milutin Mayer, a grad Zagreb obnovio je 1938. Kulu nad Kamenitim vratima pod nadzorom arhitekta Jurja Denzlera.

'MI SMO ČETA LJUTIH ZMAJA'

Za vrijeme Drugoga svjetskog rata, u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, Družba je bez potpore većine članova zakonskom odredbom od 19. studenoga 1941. pretvorena u *Viteški red Hrvatskoga Zmaja*, a započela je s radom tek kad je za velikoga meštra 11. ožujka 1943. izabran Mladen Deželić. Družba je 7. svibnja 1945. vratila svoje izvorno ime, ali je odlukom Ministarstva unutarnjih poslova Narodne Republike Hrvatske od 4. ožujka 1946. raspuštena i zabranjena. Obnovljena je tek 23. lipnja 1990. u predvečerje raspada socijalističke Jugoslavije i državnog osamostaljenja Re-

publike Hrvatske.

Družba danas stoluje u Kuli nad Kamenitim vratima, a u svim hrvatskim županijama djeluju zmajski stolovi. Geslo Družbe glasi: "Pro aris et focus, Deo propitio" (Za žrtvenike i ognjišta Božjom milošću). Družbu su poslije obnove vodili veliki meštri Antun Bauer (1990. - 1992.), Đuro Deželić (1992. - 1993.), Juraj Kolarić (1993. - 2001.), Matija Salaj (2001. - 2005.) i Dragutin Feletar (2006. - 2011.), a sada je vodi veliki meštar Nevio Šetić. Družba je podignula spomen-ploču na Bleiburškom polju, spomenik "Hrvatskoj majci" u Velikoj Erpenji kraj Tuhlja, spomenik Anti Starčeviću u niši Starčevićeva doma u Zagrebu, rondel velikana u Osijeku i rondel u Vukovaru s poprsjem Lavoslava Ružičke, spomenike blaženom Alojziju Stepincu u Gospiću i Odri, spomenik kralju Dmitru Zvonimiru u Kninu, spomen-obilježje žrtvama bune u Rakovici itd. Zmajski stol iz Karlovca obnovio je grob Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana u Bečkom Novigradu, a zmajski stol iz Čakovca postavio je spomenik braniteljima Novoga Zrina na Muri.

Akademski kipar Stipe Sikirica izradio je spomenik sv. Ivanu Krstitelju u svetištu Majke Božje Bistričke, a njegov kolega Ante Jurkić spomenik prvome hrvatskom predsjedniku Franji Tuđmanu u Virovitici i spomenik narodnom tribunu Stjepanu Sulimancu u Turnašici. Osim što obnavlja stari grad u Ozlju i uređuje Kulu nad Kamenitim vratima, Družba je razvila bogatu izdavačku i drugu djelatnost. Hrvatska televizija snimila je dokumentarni film "Mi smo četa ljutih zmaja", što je stih iz družbine himne koju je još 1905. spjevao Velimir Deželić stariji, jedan od osnivača Družbe. ■

Družbin dopis
predsjedništvu
zemaljske vlade 1914.
godine



ENG The Order of the Fraternity of the Croatian Dragon (*Braća Hrvatskoga Zmaja / Ordo fratres draconis croaticci*) was founded in Zagreb on the 16th of November 1905. With the exception of the period from 1946 to 1990 this association has worked to preserve, renew and promote Croatian culture.

TKO SU MATURANTI?

Poznato je da se u hrvatskom jeziku od glagola koji završavaju na *-irati* izvode brojne imenice na *-ant* koje označavaju mušku osobu vršitelja radnje, pa je *aspirant* npr. onaj koji na nešto aspirira, *diskutant* je onaj koji diskutira, *projektant* je onaj koji nešto projektira, *reflektant* je onaj koji na nešto reflektira itd. Iz njih se opet izvode nazivi za žensku osobu, vršiteljicu radnje, tj. *aspirantica*, *diskutantica*, *projektantica*, *reflektantica* itd. Navedeni primjeri pokazuju da je obično riječ o nazivima koji su posuđenice, a osobe su dobile te nazive jer su obavljale radnju na koju se naziv odnosi. Ako se npr. netko tek sprema projektirati ili asistirati itd., za tu se osobu može reći: on **će biti** projektant, ili on **će biti** asistent, ali se ne može reći on **je** projektant ili on **je** asistent itd. Upravo zbog takvih značenjskih razlika (koje se ne smiju zanemarivati) u normiranom hrvatskom književnom jeziku postoje i izvedenice na *-and*, a označavaju mušku osobu koja se priprema za nešto. Zato se onaj koji izrađuje doktorski rad, onaj koji će doktorirati naziva *doktorand*, a onaj koji izrađuje magistrarski rad, onaj koji



Piše: Sanja Vulić

će magistrirati naziva *magistrand*. Nazive *doktorand* i *magistrand* nalazimo u različitim hrvatskim jezikoslovnim priručnicima, npr. u *Tvorbi riječi u hrvatskome književnome jeziku* Stjepana Babića, u *Hrvatskom pravopisu* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, u *Rječniku stranih riječi* Bratoljuba Klaića i dr. Iz njih se opet izvode nazivi *doktorandica* i *magistrandica* za žensku osobu. Sukladno tomu, onaj koji izrađuje diplomski rad, koji će diplomirati naziva se u normiranom književnom jeziku *diplomand*, pa je upravo taj naziv uvršten u *Institutov Hrvatski pravopis*. Šteta je, međutim, što svi jezikoslovni priručnici nisu u tom dosljedni, pa se npr. u Klaićevu rječniku onaj koji se sprema diplomirati, tj. koji će diplomirati naziva *diplomant*. Ista je inačica zabilježena npr. i u *Osmojezičnom enciklopedijskom rječniku* (ur. Tomislav Ladan). U Babićevoj *Tvorbi riječi* nalazimo tu riječ za žensku osobu, tj. *diplomantica*, koja je izvedena od naziva *diplomant* za mušku osobu. Budući da u tom priručniku nije navedeno značenje riječi *diplomantica*, možemo pretpostaviti da su *diplomant* i *diplomantica* nazivi za osobu kojoj je odobrena obrana di-

plomskoga rada ili koja je pred obranom toga rada. Tako bi bilo moguće razlikovati naziv *diplomand*, odnosno *diplomantica* za osobu koja izrađuje diplomski rad ili čeka odobrenje za obranu toga rada te naziv *diplomant*, odnosno *diplomantica* za osobu koja je već dobila odobrenje za obranu, koja je neposredno pred obranom diplomskoga rada.

Na temelju je navedenoga jasno da su nazivi *diplomand*, *magistrand* i *doktorand* (naravno, i sukladni nazivi za osobe ženskoga spola) usustavljeni u normiranom hrvatskom književnom jeziku. Od toga sustava odstupa naziv *maturant*. U *Rječniku hrvatskoga jezika* Vladimira Anića uz taj su naziv navedena značenja: učenik završnoga razreda i učenik pred maturom. Uporaba naziva *maturant* za učenike završnoga razreda srednje škole u potpunosti je neprikladna. Ti učenici nisu ni *maturandi* ni *maturanti*. Najprije trebaju izvršiti sve obveze završnoga razreda na isti način na koji učenici nižih razreda izvršavaju svoje obveze. Tek onda im predstoji maturalni ispit. Ovakvo se nameće pomisao kako se već unaprijed zna da će oni koji upišu završni razred iste ga godine i završiti, te tako ispuniti uvjete za pristup završnom, maturalskom ispitu. Nekoć se to nije podrazumijevalo. Ne bi se trebalo podrazumijevati ni sada. ■

OBJASNIDBENI SRPSKO-HRVATSKI RJEČNIK

ZAGREB - Među novitetima koji nas očekuju na skorašnjem Interliberu veliku pozornost će izazvati 'Srpsko-hrvatski objasnidbeni rječnik' u izdanju Matice hrvatske. Autor rječnika, koji na gotovo šest stotina stranica donosi više tisuća riječi, ugledni je hrvatski jezikoslovac i profesor sa zagrebačkoga Filozofskog fakulteta Marko Samardžija.

Autor ističe da namjera ovog rječnika nije iz hrvatske jezične prakse istjerivati riječi srpskog podrijetla, već pomoći poslijeratnim generacijama odraslim s hrvatskim jezičnim osjećajem koji u dodiru sa srpskim jezikom (u izravnoj komunikaciji, preko televizije ili tiskovina) zastaju nesigurni i zbunjeni. "Upravo zato odlučio sam sastaviti ovaj rječnik po načelima dvojezične leksikografije ponajprije kao praktično objasnidbeno pomagalo pripadnicama/pripadnicima hrvatske jezične zajednice za što potpunije,



ispravnije i cjelovitije razumijevanje leksika srpskoga jezika, dakle iz istih onih razloga zbog kojih leksikografi već stoljećima izrađuju slična djela. Namjera, dakle, nije povlačiti razdjelnicu ili popisati sve razlike između hrvatskoga i srpskog jezika, pa ni sve leksičke i leksičko-semantičke razlike koje postoje u jezičnoj praksi dviju jezičnih i etničkih zajednica, nego govornicama i govornicima hrvatskoga olakšati razumijevanje srpskih općeleksičkih i češćih terminoloških osebjnosti kad se i ako se s njima suoče u govorenoj i(li) pisanoj komunikaciji. Obrađeni

su, dakle, uglavnom leksemi s čijim bi razumijevanjem moglo biti (leksičko-semantičkih) teškoća, a ne, kao u razlikovnicima, svi srpski leksemi u kojima postoji bar neka razlika prema hrvatskim leksemima – od fonoloških i prozodijskih osebjnosti nadalje", naglašava Samardžija. (MH)

Služavke Malog Isusa u Essenu – Splitska provincija (1. dio)

Poslati sestre u Njemačku i to kod svećenika emigranta bila je gotovo nemoguća misija. Unatoč svim teškoćama potkraj 1960. iz Rima u Essen stiže prva sestra misionarka Benicija Rubić, kako bi bila prva pomoćnica svećeniku Franji Lodeti



50. obljetnica misije Essen

Piše: fra Jozo Župić

U crkvi Gospe Sinjske u Sinju bio sam prisutan na hodočašću svećenika, redovnika i redovnica iz Cetinske krajine. Bilo je to u utorak, 4. kolovoza 2015. U euharistijskom slavlju sudjelovalo je 69 svećenika, 8 bogoslova, 156 časnih sestara i 5 kandidatkinja-novakinja. Na hodočašću sam se susreo i sa s. Fanitom Jukić koja pripada Služavkama Maloga Isusa – Splitske provincije sv. Josipa koja je utemeljena 1975. godine, a 2005. godine bila je stogodišnjica dolaska se-

stara Služavki Maloga Isusa u Split. Sestre djeluju na 30 mjesta u samostanima, ustanovama i na župama u Hrvatskoj i na 9 mjesta u inozemstvu. Sestra Fanita djeluje u Njemačkoj, u Essenu. Na moju zamolbu rado se odazvala reći nešto o djelovanju Služavki Maloga Isusa u Essenu. Počujmo je!

OTAC SIROMAHA

Redovničku zajednicu sestara "Služavki Malog Isusa" osnovao je sluga Božji Josip Stadler, nadbiskup vrhbosanski, 24. listopada 1890. u Sarajevu. Ponukan siromaštvom i bijedom svoga puka u vrijeme njegove službe vrhbosanskog nadbiskupa od 1881. do 1912., Stadler je otkupio staru

kuću u ulici Mjedenici gdje je smjestio prve siromašne napuštene starice. Prve djevojke kojima je povjerio brigu o njima bile su iz Slovenije, a one su ujedno i prve sestre Družbe, sestra Marta Golec i sestra Franciska Vrglez. Za siromašnu i napuštenu djecu gradio je dvije ubožnice u Sarajevu; "Egipat" i "Betlehem". Upravo zbog svoje ljubavi prema siromasima nazvan je "ocem siromaha". Prvo ime Družbe bilo je "Služavke siromaha".

Danas Družba ima ukupno 349 sestara koje djeluju u tri provincije sa sjedištem u Sarajevu, Splitu i Zagrebu, s kućom maticom u Zagrebu. U vrijeme svih ratova, Prvoga svjetskog, Drugoga svjetskog i rata u bivšoj Jugoslaviji, sestre su bile prognane iz Bosne i sve su im kuće bile porušene. Ni danas nisu vlasnice svoje kuće matice "Egipat" u Sarajevu ni ubožnice "Betlehem". Božjom pomoći i dobrih ljudi uvijek su se u Bosnu vraćale i nastavljale svoju misiju.



Kardinal Stepinac - vitraj u kapeli



Papa Ivan Pavao II. i sestre

Tijekom svoje 125-godišnje povijesti sestre su svoje djelovanje prilagođavale potrebama Crkve pa su tako uz svoju prvu zadaću, skrb za siromašnu i napuštenu djecu i starce, preuzele i druge službe u Crkvi, pastoralno djelovanje u našim župama i misijama izvan domovine, rad u biskupijskim ustanovama i djelovanje u misijama, nekad u Ruandi, a danas još na Haitiju.

DOLAZAK SESTARA U ESSEN

Godine 1956. u Essen dolazi svećenik Zagrebačke nadbiskupije, velečasni Franjo Lodeta. Velečasni Franjo priključio se poput svojih sunarodnjaka egzodusu hrvatskoga naroda nakon Drugoga svjetskog rata jer je novonastala država svim mogućim sredstvima progonila hrvatske domoljube i svećenike. Utočište je našao kod župnika župe St. Thomas Morus, vlč. Alberta Schmidta, u gradu Essenu u Sjevernoj Rajni Westfaliji. Dobio je smještaj u baraci kao i svi njegovi sunarodnjaci koje je odmah započeo tražiti po rudnicima i u barakama. Veliko siromaštvo vladalo je tada i među domaćim stanovništvom, a za naše ljude to je bilo vrijeme najveće bijede. Istrgnuti iz svojih obitelji, radili su najteže poslove, živjeli u teškim stambenim uvjetima, socijalno izolirani, bez duhovne, pravne i psihološke skrbi. Svećenik Lodeta započeo je tražiti te ljude, okupljati ih i bio im je veliko utočište, du-

šobrižnik, socijalni radnik, prevodilac, odvjetnik. Gradovi u kojima ih je okupljao bili su: Essen, Dinslaken, Lohberg, Duisburg, Moers, Merckstein, Aachen, Ochtrup, Münster, Schwelm, Ennepetal, Lüdenscheid, Gelsenkirchen, Düsseldorf i u nekim manjim mjestima. Uz Hrvate, brinuo se dušobrižnički i za Slovence jer nisu imali svoga svećenika. Uvidjevši da neće moći sam zadovoljiti potrebe tih ljudi, tražio je pomoć kod nekih ženskih redovničkih zajednica u Zagrebu.

NEMOGUĆA MISIJA

Poslati sestre u Njemačku i to kod svećenika emigranta bila je gotovo nemoguća misija. Na njegovu zamolbu odgovorila je sestra Maristela Gojić, časna Majka sestara Služavki Malog Isusa, sestara koje su služile kardinalu Stepincu u Krašiću, nadbiskupu Franiću u Splitu, nadbiskupu Čekadi u Sarajevu, šaljući prvu sestru misionarku Beniciju Rubić. Dana 4. 12. 1960. iz Rima stiže prva sestra misionarka u Njemačku, Benicija Rubić, kako bi bila prva pomoćnica svećeniku Franji Lodeti. U početku su stanovali u staračkome domu St. Thomas, u kojem su već radile sestre "Kćeri Božje Ljubavi", austrijske Provincije.

Sestra Benicija brinula se za domaćinstvo svećeniku i pomagala u svim drugim pastoralnim aktivnostima. Obilazila je naše radnike i bolesnike, dijelila im hranu i odjeću, koju je sama sku-

pljala, pripremala malobrojnu djecu za sakramente. Sa svećenikom je odlazila u sve navedene gradove gdje su okupljali male skupine na slavlje svete mise i sakramenata.

Sestra Benicija brzo je uvidjela da teško može sama i u takvim uvjetima raditi. Molila je časnu Majku da pošalje još koju sestru kako bi se stvorila mala zajednica i bolje organiziralo djelovanje. Nakon godinu dana dolaze još dvije sestre; sestra Valburga Cvitković i sestra Anuncijata Kovačević, a nešto kasnije i sestra Alojzija Iljić. Stvorena je mala zajednica. Sestra Valburga će preuzeti patronažnu službu za bolesnike po kućama u jednoj njemačkoj župi, ali i pripremati priredbe s hrvatskom djecom jer je bila glazbeno talentirana. Sestre Anuncijata i Alojzija preuzet će hrvatsku dopunsku školu koju je u međuvremenu vlč. Franjo Lodeta organizirao.

BIJELI ANĐEO

Djecu su poučavale hrvatski jezik iz čitanke koju je na poticaj i uz pomoć napisao dr. Antun Knežević 1962. Sestre su dobile na korištenje auto kojim su djecu okupljale u školu. Škole su osnivale i u drugim mjestima: Oberhausenu, Dinslaken, Hambornu, u kojima su poučavale i civilne učiteljice, gospođa Anđela Maroš i Krema. Organizirale su se razne priredbe u više mjesta, osnivale se razne grupe - tamburaška u Dinslaken, crkveni zbor u Essenu, kuglački klub. Održavale su se izložbe, koncerti, gostovali pjevači, zborovi, predavači...

Biskup Franz Hengsbach i vlč. Albert Schmidt zatražili su od uprave još sesta-



S. Angelis njeguje staricu u domu

ra za službe u njemačkim ustanovama. U Hrvatskoj je tada bilo dovoljno mladih sestara koje inače nisu mogle dobiti nikakvu službu i živjele su samo od ručnoga rada. To je pogodovalo da su poglavarice od 1963. godine slale nove sestre u Essen. Jedna grupa sestara preuzima domaćinstvo u susjednom gradu Bottropu u seminaru St. Bonifaciusu, gdje se školuju budući katehete. To su bile s. Ljerka Knežević, s. Rafaela Ivanković, s. Marina Tolić i s. Barbara. Taj seminar zatvorio se 1972., a u njemu su djelovale kasnije i sestre Božena Čerlek, s. Andreja Bulat i neke druge kraće vrijeme. Naša prva sestra Benicija, prava misionarka, odlazi 1963. u Pariz gdje će otvoriti novu misiju za naše ljude.

Godine 1965. sestre preuzimaju i novootvorenu kantu u biskupskom vikarijatu u kojoj se hrane namještenici biskupije. Biskupija je osnovana 1958. Tri sestre preuzimaju kantu, s. Marijeta Tomašević, s. Florencija i s. Sofija, koja je samo privremeno u posjetu svojoj sestri Valburgi. Dana 25. 11. 1965. sestra Valburga iznenada se preselila u vječnost. Bila je jedna od prvih sestara u Essenu, gdje i danas počivaju njezini posmrtni ostaci. Ispratile su je sestre, mnogobrojna hrvatska zajednica i njemačka župa gdje je djelovala, a zvali su je "bijeli anđeo".

U toj kantini se je izmijenilo više sestara, uz sestru Marijetu bile su najdulje sestra Marinka Vrnoga, s. Tomislava Vidović, s. Tadeja Marović i s. Salvatora Delaš. Sestre su vodile kantu do 1992. kada ih novi biskup Hubert Luthé preuzima u svoje domaćinstvo. Odlaskom biskupa u mirovinu došlo je vrijeme i za mirovinu sestara. Samo s. Salvatora Delaš ostaje pri biskupiji i uređuje crkveno ruho za katedralu.

Prve sestre živjele su vrlo skromno, od početka djelovanja do 1972. nisu imale ni zdravstveno osiguranje, a za svoj rad dobivale su 135 DM za uzdržavanje i 25 DM za džeparac, i od toga su trebale podmiriti sve svoje životne potrebe. Tek 1972. uspijeva pateru Joleru, isusovcu, isposlovati kod njemačke biskupske konferencije da hrvatske redovnice budu osigurane i dobiju primjereniju plaću.

Hrvatska zajednica postupno se povećava. Sve više ljudi dolazi iz bivše Jugoslavije u Njemačku, a u Essenu je već organizirana duhovna skrb za njih. Za uzimanjem svećenika Franje Lodete i

Krizmanici 2014.



njemačkoga svećenika Alberta Schmidta biskupija Essen dala je sagraditi Centar za hrvatsku zajednicu i samostan za sestre Služavke Maloga Isusa koje su već u Essenu nadaleko poznate i cijenjene.

BLAGOSLOV CENTRA I SAMOSTANA

Dana 28. 5. 1966. blagoslovljen je Centar, zgrada u kojoj će stanovati svećenik, koja će imati prostorije za župski ured s većom prostorijom u kojoj će se održavati vjeronauk i sve ostale aktivnosti župne zajednice.

Poseban dan bio je 6. siječnja 1967. za sestre u Essenu. Biskup Franz Hengsbach blagoslovio je naš samostan s kapelom. Biskupija je velikodušno dala sagraditi stambeni objekt za 28 sestara i kapelu uz tu kuću koja će služiti sestrama i hrvatskoj župi. Ovo je prva i do danas jedina kapela na području Njemačke koja je građena za Hrvate. Kapela je svojevrsni muzej hrvatskoga umjetnika, gospodina Ive Dulčića, koji je u tri umjetničke tehnike oslikao kapelu.

U relativno mali prostor unio je veliki hrvatski katolički duh. Fresko slika prikazuje Majku Božju koja dominira slikom, nogom gazi zmiju, a oko glave u dinamičko-kozmičkoj vrtnji galaksija zvijezda te anđeli u krugovima prinose molitve vjernika koji u podnožju mole Mariju za pomoć. Vjernici u narodnim nošnjama svih krajeva Hrvatske. Zatim

su postaje križnog puta oslikane istom tehnikom. Oslikani su i prozori likovima hrvatskih svetaca i blaženika i onih koje narod štuje. To su likovi bl. Alojzija Stepinca, sv. Nikole Tavelića, bl. Augustina Kažotića, bl. Marka Križevčanina, sluga Božjega biskupa Josipa Stadlera, bl. Ivana Merza, bl. Ozane Kotorske i Katarine Kosače. Mozaik je u niši gdje je smješten tabernakul sa simbolima euharistije.

Hrvatska umjetnica Alojzija Ulman izradila je za kapelu božićne jaslce. Figure u visini preko 50 cm, izrađene u terakoti, privlače pažnju svakog vjernika svojim umiljatim licima, a prikazuju Svetu obitelj, pastire u hrvatskim narodnim nošnjama iz različitih krajeva Hrvatske te Bosne i Hercegovine. One su i preslika likova vjernika koji su i na fresko slici iznad oltara.

Nakon Bottrop sestre su preuzele 1966. i rad u staračkom domu u gradu Lüdenschaidu, gdje su prešle neke sestre iz Bottropa. U tom domu izmijenilo se više sestara: s. Ljerka Knežević, s. Marina Tolić, s. Admirata Lučić, s. Damira Granić, s. Elza Martinović, s. Mihela Slakoper, s. Rudolfa Paradžik, s. Tadeja Marović, s. Vera Herceg, s. Bertila Kovačević, s. Rosemarie Matijašević. Nakon otvorenja novog doma u Essenu ovaj dom sestre su postupno napustile i vratile se u svoju kuću u Essenu. ■

(nastavak i kraj u sljedećem broju)

Jabuka

Splitsko-dalmatinska županija

Otok Jabuka i susjedni otočić Brusnik vulkanske su građe, što je iznimna rijetkost u Hrvatskoj. Jabuka je strma klisura koja se poput piramide od vulkanskih stijena uzdiže iz dubokog mora i strši gotovo 100 metara iznad morske razine. Vode oko otoka bogato su ribolovno područje u kojem su u povijesti lovili gotovo isključivo iskusni ribari iz Komiže na otoku Visu. Nepristupačne i strme obale Jabuke važno su stanište pticama selicama, a udaljenost od kopna uzrokovala je razvoj dvije endemske biljke, jabučke zečine i žljezdaste zečine, te jedne endemske vrste crne gušterice.



Naručite hit-fotomonografiju sa svih
200 unikatnih fotografija

Hrvatske iz zraka, velikog formata
(48x32 cm, tvrdi uvez).

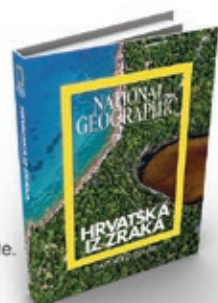
Cijena **200,00 kn** + poštarina.

Više informacija na:

www.hrvatskaizzraka.com/shop.

Za veće narudžbe nudimo dodatne popuste.

Kontakt: asistent@rostuhar.com





Spektakularna završnica najvećega domaćega modnog događaja

Posljednje večeri 20. jubilarnog izdanja BIPA FASHION.HR-a pred punim gledalištem nove kolekcije predstavilo je šest dizajnera: Ivica Skoko, 2B Boris Banović, Ana Maria Ricov, BiteMyStyle by Zoran Aragoić, Marina Design, a veliko finale spektakularno je obilježila revija Ivica Klarića pod pokroviteljstvom Samsunga, koja je doslovno zapalila modnu pistu. BIPA FASHION.HR za kraj je priredio doslovno vatrenu završnicu te sjajnu modnu priču upotpunio posebnim efektima i scenografijom na pisti. Još jedno odlično modno izdanje – i to 20. jubilarno – trajalo je pet dana, od 27. do 31. listopada, tijekom kojih na pisti nije nedostajalo iznenađenja, a okupio je najpoznatije modne dizajnere te rekordan broj posjetitelja i medija. U pet dana na Zagrebačkom velesajmu svoje je kolekcije predstavilo 16 dizajnera, a vidjelo ih je više od šest tisuća posjetitelja.

Hrvatski turizam predstavljen na Svjetskoj turističkoj burzi u Londonu



Hrvatski turizam predstavio se na Svjetskoj turističkoj burzi WTM u Londonu s novim sloganom i komunikacijskim konceptom "Croatia, Full of life" u organizaciji Hrvatske turističke zajednice. Reakcije britanskog tržišta na novi slogan hrvatskoga turizma većinom su pozitivne, a i u prvim se reakcijama sa Svjetske turističke burze WTM u Londonu najavljuje da Hrvatska, nakon odličnih ovogodišnjih rezultata, može očekivati poraste s tog tržišta i iduće godine. "Velika Britanija jedno je od najzanimljivijih tržišta pa je stoga, ali i zbog izlagača iz cijeloga svijeta, važan nastup na WTM-u gdje su nam u razgovorima

mnogobrojni poslovni partneri naglasili da je Hrvatska poželjna destinacija na Mediteranu i svi žele širiti suradnju", istaknuo je u ponedjeljak na WTM-u ministar turizma Darko Lorencin.

Mia Negovetić osvojila srca žirija i publike

Nakon što je Hrvatsku doslovce ostavila bez daha svojom izvedbom himne u povodu 20. obljetnice Oluje, Mia Negovetić ponovno je pomela sve pred sobom. Trinaestogodišnjakinja iz Rijeke prva je pobjednica RTL-ovih 'Zvezdica', a sudeći prema viđenome, sigurno je da tu talentiranu djevojčicu očekuje sjajna glazbena budućnost. 'Mia, ti si jedna pristojna nenametljiva djevojčica, sitna, a s tako razornim talentom. Molim Boga da ovu tvoju verziju 'Listen' na YouTubeu pogledaju tisuće i tisuće ljudi i da zapamte tvoje ime i ime showa u kojem si se prvi put pojavila. Ja jednostavno moram vjerovati da si ti, takva kakva jesi, budućnosti naše glazbe', rekla joj je Vanna. Kao nagradu za pobjedu u RTL-ovu showu, Mia je dobila putovanje u Disneyland te godinu dana besplatnog školovanja u Glazbenoj školi Husar & Tomčić.





Blagdan Svih svetih na zagrebačkom groblju Mirogoju

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić predvodio je svetu misu na blagdan Svih svetih u crkvi na zagrebačkom groblju Mirogoju istaknuvši kako živimo u zajedništvu s onima na drugoj obali života. Povezuje nas općinstvo svetih kroz zajedništvo u vjeri, poručio je. To zajedništvo u krštenju, kako je rekao, ostvaruje se i u svetoj misi. Naša braća i sestre u vječnosti mole se za nas pred licem Božjim i mi u ovom životu molimo za povezanost s njima, rekao je kardinal. Podsjetio je kako su u prvo doba svetima nazivani svi kršteni te dodao kako smo danas pozvani svi na svetost. Kristovim blaženstvima hoda se putem svetosti, napomenuo je i dodao kako je svetac svaki onaj tvorac mira i pomirenja u svojoj sredini.



Dubrovačkom trpezom simbolično završila turistička sezona

Dubrovačkom trpezom na Stradunu simbolično je završena ovogodišnja dubrovačka turistička sezona. Gradonačelnik Andro Vlahušić zahvalio je turističkim djelatnicima i Dubrovčanima na još jednoj vrlo uspješnoj sezoni, a gradski pročelnik za poduzetništvo, more i turizam Vlaho Margaretić rekao je kako je ovogodišnja trpeza poticaj da sljedeća bude još bolja i veća. Trpeza je duga oko 150 metara, a na njoj se mogu naći razne lokalne delicatese poput paštice, morskih jela i raznih slastica. Manifestacija je humanitarnog karaktera jer je prihod od bonova od 30 kuna za hranu i 15 kuna za vino namijenjen školi za djecu s posebnim potrebama.



Zoološki vrt u Zagrebu otvorio Istočni ulaz

Zoološki vrt u Zagrebu otvorio je novi Istočni ulaz što je dio projekta vrijednoga gotovo 40 milijuna kuna, kojim će se ojačati turistička infrastruktura, izgraditi restoran s odmorom i vidikovcem, infocentar, suvenirnica, mostovi i time preobraziti lice ZOO-a. Direktorica Zoološkog vrta Davorka Maljković rekla je da 90 godina stari ulaz mijenjaju novim Istočnim ulazom kako bi se omogućio pristupačniji ulazak s tramvajske stanice i pristupačniji ulazak posjetiteljima koji su teže pokretljivi. Gradonačelniku Zagreba Milanu Bandiću uručene su ulaznice koje je podijelio učenicima iz OŠ Dobriše Cesarića. "Ovaj projekt je među prvim projektima Zagreba 95 posto sufinanciran iz strukturnih fondova EU-a", rekao je Bandić.

RIJEKA IZBILA NA ČELO LJESTVICE

Rijeka je na Poljudu pred 24.621 gledateljem održala Hajduku nogometnu lekciju i uvjerljivo pobijedila 3 : 0 te preuzela prvo mjesto nakon 15. kola Prve HNL! Bez ikakve dvojbe, igrač utakmice bio je dvostruki asistent i strijelac Marin Tomasov, kreator najveće pobjede Rijeke na Poljudu još od sezone 2005./2006. i slavlja od 4 : 0 u Kupu. Viđenim svakako može biti zadovoljan izbornik hrvatske nogometne reprezentacije Ante Čačić, koji je u društvu svog pomoćnika Ante Miše gledao više nego sadržajan susret. Golove za Rijeku su postigli: Roman Bezjak, Marin Tomasov i Bekim Balaj. Riječani sad imaju 31 bod, Hajduk je na 29, Dinamo 27 i Split 25.



JEDRILIČAR KLJAKOVIĆ GAŠPIĆ POBJEDNIK FINALA SVJETSKOG KUPA

Hrvatski jedriličar Ivan Kljaković Gašpić pobjednik je finala Svjetskog kupa u klasi Finn, koje je završeno u Abu Dhabiju, a zasluge za svoj trijumf pripisao je tome što je zadržao mirnoću unatoč lošijem startu u odlučujućem plovu. Kljaković Gašpić uspio je u taktičkom nadmudrivanju u plovu za odličja zadržati vodeću poziciju s koje je ušao u završno natjecanje. "Malo sam loše startao u plov za odličja i dosta komplicirano jedrio prvi dio plova. Kasnije sam došao u kontakt s vodećim jedriličarima, međutim, uz dva penala sudaca opet se sve dodatno zakompliciralo. Do kraja plova sam uspio zadržati hladnu glavu, taktički odradio dobar posao i uvjerljivo slavio na kraju ovoga tjedna", zadovoljno je analizirao Ivan Kljaković Gašpić nakon završetka natjecanja u Abu Dhabiju.



MLADI U-17 NOGOMETAŠI MEĐU OSAM NAJBOLJIH NA SVIJETU

Hrvatska U-17 reprezentacija poražena je od Malija u četvrtfinalu Svjetskog prvenstva. Prvaci Afrike ipak su bili prejak za hrvatske kadete koji nisu imali svoj dan, ali je sam ulazak među osam najboljih na svijetu najveći uspjeh naše reprezentacije u ovoj dobi.

Mali je slavio pogotkom Koite iz 20. minute, no Afrikanci su mogli zabiti još pokoji gol u mrežu Adriana Šempera. Hrvatski vratar bio je uvjerljivo najbolji pojedinac u našim redovima, dok su Josip Brekalo, Nikola Moro i Davor Lovren, od kojih se najviše očekivalo, ovaj put ostali u sjeni odličnih Malijaca. Mali je uz svjetskoga prvaka Nigeriju drugi polufinalist Svjetskog prvenstva, što dovoljno govori o moći ovih dviju afričkih reprezentacija u ovoj dobi.

Hrvatska je nakon dva početna remija, s domaćinom Čileom i SAD-om, u grupi čak slavila protiv jake Nigerije. Onda je stigla još jedna odlučujuća utakmica i nova velika pobjeda protiv Njemačke u osmini finala, ali snage za novi pot-hvat nije bilo.

Na ovom smo prvenstvu ipak vidjeli kako je ovo talentirana generacija u kojoj je najviše pokazao sjajni Josip Brekalo, kojem se predviđa velika karijera. Na kraju nije uspio suzdržati suze, ali on i suigrači, koje je izbornik Dario Bašić većinom zvao iz jednog kluba, zagrebačkoga Dinama, mogu uzdignute glave na put prema Hrvatskoj.





ČILIĆ OPET OSVOJIO MOSKVVU

Najbolji hrvatski tenisač Marin Čilić osvojio je ATP turnir u Moskvi pobijedivši u finalu Španjolca Roberta Bautistu Agutu sa 6 - 4, 6 - 4. Čilić je obranio naslov u Moskvi, a i lani je slavio u finalu protiv istog protivnika kada je također bilo 6 - 4, 6 - 4 za Marina koji je otad morao čekati godinu dana za novi naslov, ukupno 14. u karijeri. Čilić je protiv Bautiste Aguta bio klinički precizan, imao je samo dvije "break lopte" u meču i obje je iskoristio. U prvoj setu oduzeo je servis Španjolcu pri rezultatu 3 - 2, a u drugom pri 2 - 2, dok je sve četiri "break-lopte" Španjolca obranio. Marin je imao devet aservisa u meču na Olimpijskoj dvorani u Moskvi, a trijumfom je ostao i u utrci za završni ATP masters jer je s 13. sada skočio na 11. poziciju. Pobjeda u ruskoj prijestolnici donijela mu je 127.000 dolara nagrade i 250 ATP bodova.

U NBA MEĐU 100 ŠTRANIH KOŠARKAŠA I ČETVORICA HRVATA

U novoj sezoni NBA lige nastupit će 100 stranih košarkaša iz 37 zemalja, među kojima i četvorica Hrvata - Bojan Bogdanović je član Brooklyn Netsa, Damjan Rudež igra za Minnesota Timberwolvese, Mario Hezonja nosit će dres Orlando Magica, a Duje Dukan Sacramento Kingsa.

Mario Hezonja oduševio je svojim prvim nastupom za Orlando u regularnoj sezoni. Hrvatski reprezentativac u svojoj NBA debiju nadmašio je velika imena hrvatske košarke poput Dražena Petrovića i Tonija Kukoča. Super Mario je u porazu svog Orlanda protiv Washingtona 87 : 88 za nešto više od 25 minuta ostvario učinak od 11 bodova (3 - 5 za tricnu, 4 - 9 ukupno), tri skoka i dvije asistencije. Imao je i četiri izgubljene lopte, a tricnu je zabio već iz prvoga šuta na utakmici. Hezonja je petnaesti Hrvat koji je zaigrao u NBA ligi, a s 11 bodova na trećem je mjestu po učinku na vječnoj listi hrvatskih debitanta.



LP: OLYMPIACOS - DINAMO 2 - 1

U susretu 4. kola F skupine nogometne Lige prvaka Dinamo je u Pireju izgubio od Olympiacosa 1 - 2 i ostao bez izgleda za plasman u osminu finala. Dinamo je vodio na poluvremenu, no domaćin je u nastavku susreta okrenuo rezultat i izborio pobjedu. Bio je to četvrti Dinamov poraz u posljednjih pet utakmica. 'Modri' su izgubili posljednja dva europska ogleda protiv Olympiacosa, dva ligaška susreta protiv Rijeke i Splita, a dobili su jedino, i to teškom mukom, Mladost iz Ždralova u Kupu.

U drugom susretu iz ove skupine Bayern je u Münchenu deklasirao Arsenal 5 - 1. Na ljestvici vode Bayern i Olympiacos s po devet bodova, dok Arsenal i Dinamo imaju po tri boda.

OTKRIJTE SVOJU PRIČU NA hrvatska.hr

Puna života

Ne ispunjavajte život danima, ispunite dane životom.


HRVATSKA

